

PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK ELEMZÉSE

Deák István

EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

1. LECKE: BEVEZETŐ GONDOLATOK

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

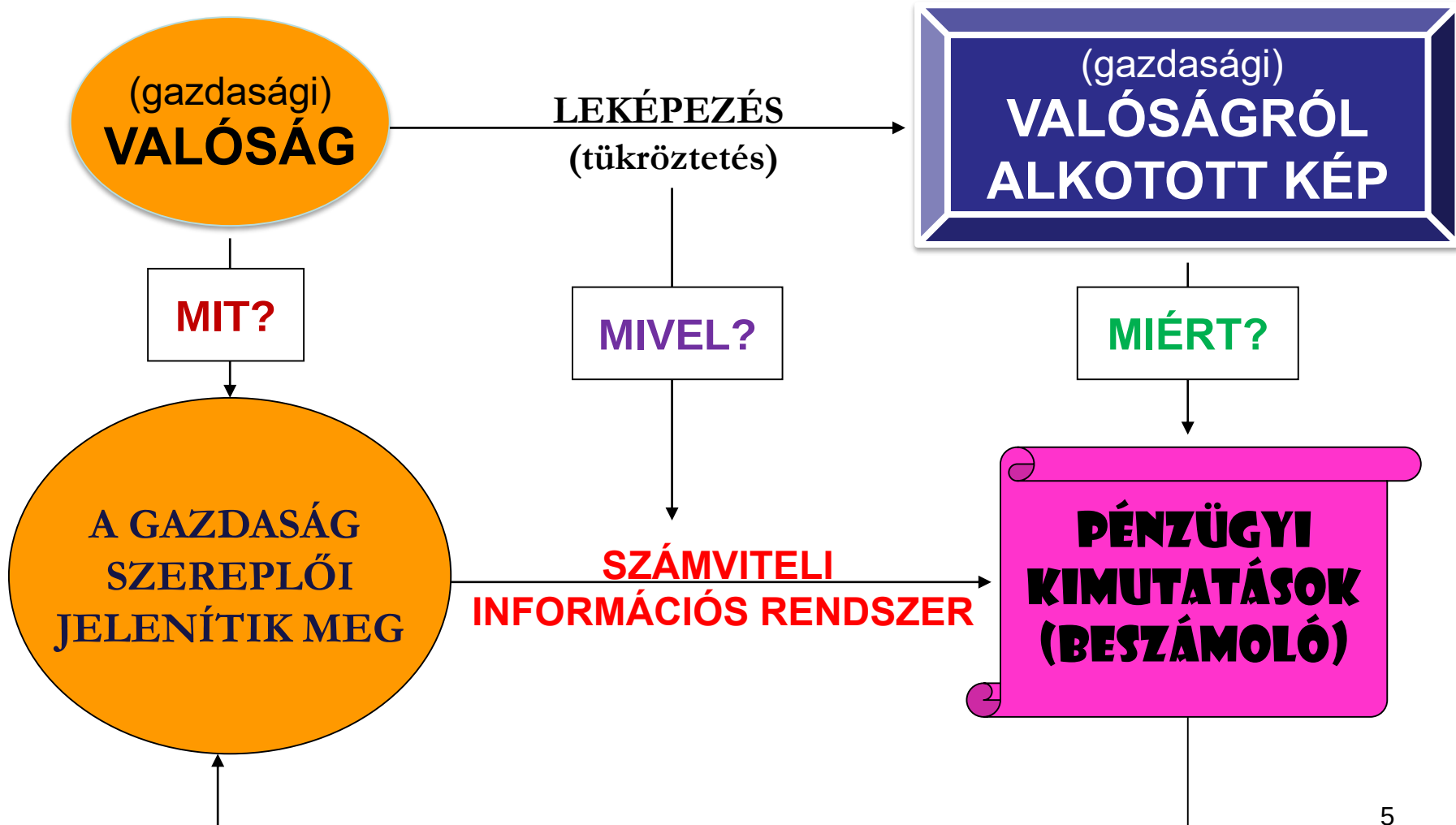
Kiinduló megállapítás

- A gazdálkodók számviteli információs rendszert működtetnek tájékoztatási, kommunikációs céllal
 - Közérdekből (a számviteli adat közjószág)
 - Pénzügyi számvitel(?)
 - Önérekből (a számviteli adat monopólium)
 - Vezetői számvitel(?)

Kiinduló megállapítás

- A számviteli transzformáció (gazdasági események→könyvvezetés) outputorientált
 - Kimutatások készülnek, amelyek hasznosak saját magunknak és mások számára is
 - Nyilvánosság mértéke?

Mit csinál a számvitel? És miért?

Kiinduló megállapítás

- A pénzügyi számvitel kötelező előírásokon alapul → szabályozás szerepe
 - egységes szabályozás?
 - egységes beszámolók?
 - Adott szabályozás keretei között egységes beszámolók?

Szabályozás vs. egységesesség

- A szabályozás hatóköre
 - Magyarország
 - Egységesesség: számviteli törvény előírásai
 - Különbözőség: számviteli politika (szükségszerű) alkalmazása
 - EU/Világ
 - Egységesesség: EU előírások, IFRS rendszer
 - Különbözőség: számviteli politika (szükségszerű) alkalmazása

A SZÁMVITEL MAGYAR SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZETE

I F R S

EU IRÁNYELVEK

1606/2002/EK
RENDELET

2000. ÉVI C. tv.

KÜLSŐ

MAGYAR SZÁMVITELI
STANDARDOK

MINISZTERI RENDELET

KORMÁNY-
RENDELETEK

BELSŐ

SZÁMVITELI POLITIKA

EGYEDI BESZÁMOLÓK

NYILVÁNOS TÁRSASÁGOK
KONSZOLIDÁLT BESZÁMOLÓI

NEM NYILVÁNOS TÁRSASÁGOK
KONSZOLIDÁLT BESZÁMOLÓI

A szabályozás vonatkozási köre

- EU irányelvek → Sztv.
 - Kötelező: magyar illetőségű társaságok egyedi és konszolidált beszámolói, feltéve, hogy nem az IFRS alá tartoznak
- EU rendelet → IFRS
 - Kötelező
 - Nyilvános társaságok egyedi és konszolidált beszámolói
 - Hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások egyedi beszámolói
 - Választható
 - Nem nyilvános társaság konszolidált beszámolói
 - Konszolidálásba bevont egyedi beszámolók
 - Könyvvizsgálatra kötelezett egyedi beszámolók
 - Fióktelepek egyedi beszámolói

Mindenkit lefed a szabályozás?

- Kimaradók
 - Egyéni vállalkozók
 - Jogi személyek
 - KATA adóalanyok (KKt, Bt, ec, ügyvédi iroda)
 - EVA adóalany KKt-k, Bt-k, ec-k (ha így döntenek)
- Mi ennek a következménye?

Nota Bene!

- A számviteli szabályozás (akár Sztv., akár IFRS) hatálya alá tartozó gazdálkodók rendszeres időközönként beszámolókat hoznak nyilvánosságra, megteremtve ezáltal egy egységes, nyilvános (alap)adatbázis elérhetőségét

Az adatbázis elérhetősége

- <http://e-beszamolo.im.gov.hu>

További adatbázisok

- www.ceginfo.hu
- www.nemzeticegtar.hu
- www.opten.hu

MI A PÉNZÜGYI KIMUTATÁS?

Pénzügyi kimutatás = beszámoló

financial statement, (annual, financial) report

- a gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek lezárását követően készített, tájékoztatás célját szolgáló, könyvvezetéssel alátámasztott hiteles dokumentum.
- Megjeleníti a lezajlott gazdasági események következményeit
 - szerkesztett,
 - logikailag rendszerezett,
 - összevont formában

Pénzügyi kimutatás = beszámoló

financial statement, (annual, financial) report

- Standardizált adathalmaz, amelynek értelmezése a felhasználó felelőssége

- Feltétel: az elemző ismerje a(z alapvető) számviteli összefüggéseket, a befektetési, működési, finanszírozási döntések pénzügyi kimutatásokra gyakorolt hatásait!

Az elemzés kulcsa: a PÉNZÜGYI KIMUTATÁS (BESZÁMOLÓ)

- Fontos tényezők
 - Beszámolók címzettje
 - Befektetők vs. Hitelezők
 - Beszámolók szabályozási alapja
 - (külső) jogi szabályozás
 - (belső) szakmai szabályozás
 - Angolszász vs kontinentális megközelítés

Az elemzés kulcsa: a PÉNZÜGYI KIMUTATÁS (BESZÁMOLÓ)

- Fontos tényezők
 - Pénzügyi kimutatások alapja → kettős könyvvitel
 - Mögöttes feltételezések
 - Beszámolók minőségi jellemzői
 - Beszámolók rendszertana, tartalma

Pénzügyi kimutatások alapja

- A pénzügyi kimutatások elkészítésének és értelmezésének az alapja
 - Kettős könyvvitel
 - Teljesítés, elhatárolás alapú, üzemgazdasági szemléletű
- Érvényesülése
 - mögöttes feltételezések (underlying assumption)

Mögöttes feltételezések

- Értelmezési szintjei
 - **Beszámolási egység azonosítása** (teljes vs. részfolyamatok, tevékenységek kiszervezése: vagyonkezelés, üzletágak: termelés, értékesítés)
 - **egyedi vs. konszern beszámoló**
 - **Vállalkozás folytatása** (going concern): gazdálkodó a belátható jövőben is fenn tudja tartani működését, folytatni tudja tevékenységét, nem várható a működés beszüntetése vagy bármilyen okból történő jelentős csökkenése
 - Elemzési szempontból: üzleti környezet: makro-mikro, iparág helyzete, versenytársak, befolyásolható – nem befolyásolható tényezők
 - **Elhatárolás alapú számvitel** (accrual based accounting)
 - Esemény felmerülése és kihatása
 - Könyvelés amikor megtörténik az esemény, de arra az időszakra, amelyre vonatkozik
 - Összemérés és időbeli elhatárolás elve

A pénzügyi kimutatás

- **NYILVÁNOS**, mert bárki számára hozzáférhető
- **ÉRTHETŐ**, mert a felhasználók rendelkeznek a megfelelő tudással a beszámoló olvasásához és értelmezéséhez
- **HASZNOS**, mert a felhasználók releváns gazdasági döntéseket tudnak hozni
- Hasznossága a **minőségi ismérvekkel** biztosítható
 - Tartalmi (relevancia, hű bemutatás)
 - Formai (összehasonlíthatóság, érthetőség, lényegesség, időszerűség)

Elemzést (is) befolyásoló minőségi jellemzők (1)

- A pénzügyi kimutatások alapvető minősége

- Releváns

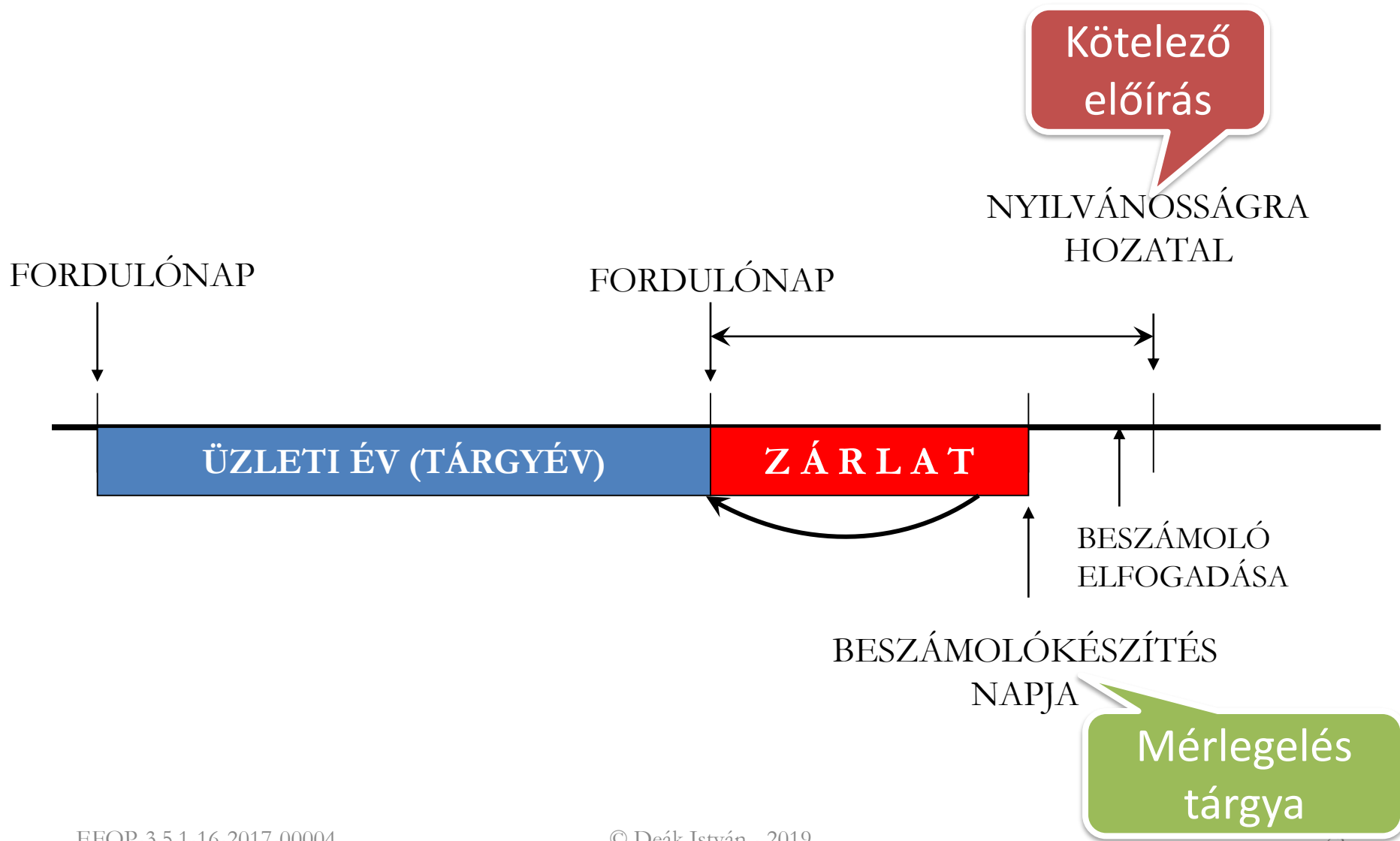
- Kinek?

- Mert megerősít, előre jelez, megváltoztat döntéseket

- Hű bemutatás – fair presentation

- Gazdasági események valós tartalmát ragadja meg
 - Teljes (elszámolási teljesség, figyelési időszak teljessége)
 - Lényeges hibáktól mentes
 - Semleges (kedvező – kedvezőtlen adatok)

Teljesség elvének érvényesítése

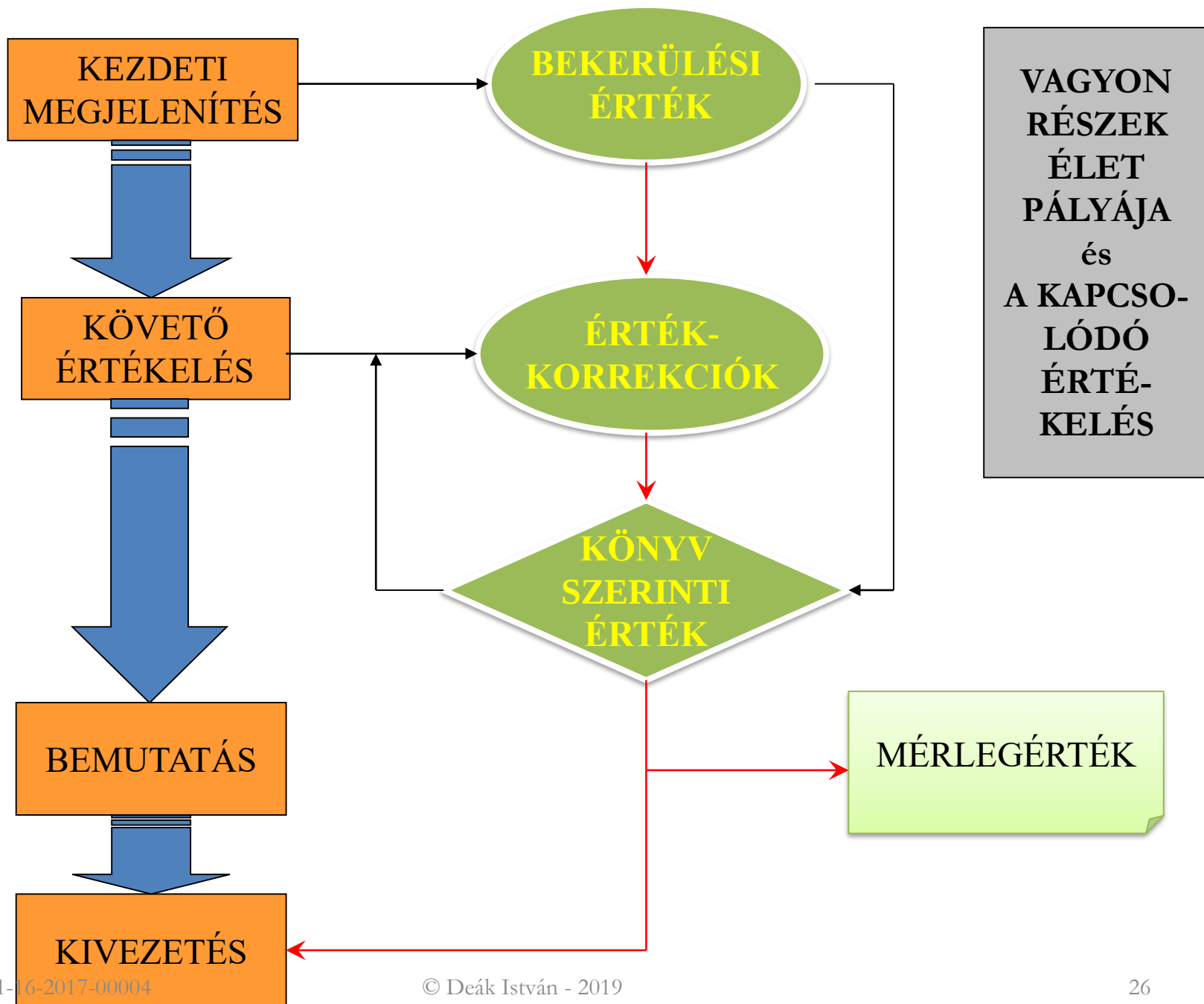

Elemzést (is) befolyásoló minőségi jellemzők (2)

- **Óvatosság** (bizonytalanság, kockázat, mérés, becslés)
 - eszközök vagy a bevételek ne kerüljenek túlértékelésre, illetve a kötelezettségek és ráfordítások ne legyenek alulértékeltek
 - De nem következik ebből, hogy indokolatlan rejtett tartalékok (eszközök alul- kötelezettségek felülértékelése) legyenek
 - Óvatosság vs. Valós értékelés

A számvitelben vagyonrészek életpályáját követjük le

Ebben a folyamatban kulcsszerep jut
az értékelésnek

Az értékelés dilemmái

- Mit mutasson a mérleg?
 - Bekerülési érték
 - Aktuális(?) érték
 - Potenciális érték
- Mi a fontos(abb)?
 - Vagyonérték
 - Eredmény
 - Realizált
 - tényleges piaci (eladási) ár – könyv szerinti érték
 - „mennyit kaptam érte és én mennyit fizettem érte”
 - Nem realizált (rejtett tartalék)
 - Becsült (várható) piaci ár – könyv szerinti érték
 - „mennyit kaphatnék érte és én mennyit fizettem érte”

Attól
függ!

Elemzést (is) befolyásoló minőségi jellemzők (3)

- **Összehasonlíthatóság**

- Eszközei: következetesség, folytonosság, bruttó elszámolás
- Szintjei
 - Időbeli: adott gazdálkodó különböző évei
 - Térbeli: adott időpont/időszak különböző gazdálkodói
- Fordulónap jelentősége
 - Egységesítés szintje
 - December 31.?
 - Mérleg vs. EK

- **Időszerűség**

- „Még hasznos legyen”
- szabályozás

Elemzést (is) befolyásoló minőségi jellemzők (4)

- Korlátozó tényezők

- Lényegesség (elhagyás, összevonás, küszöbérték, nagyságrend)

- Kinek lényeges?

- Ha releváns (a beszámoló felhasználónak), akkor lényeges (a beszámoló előállítójának), ha lényeges, akkor releváns (?!)

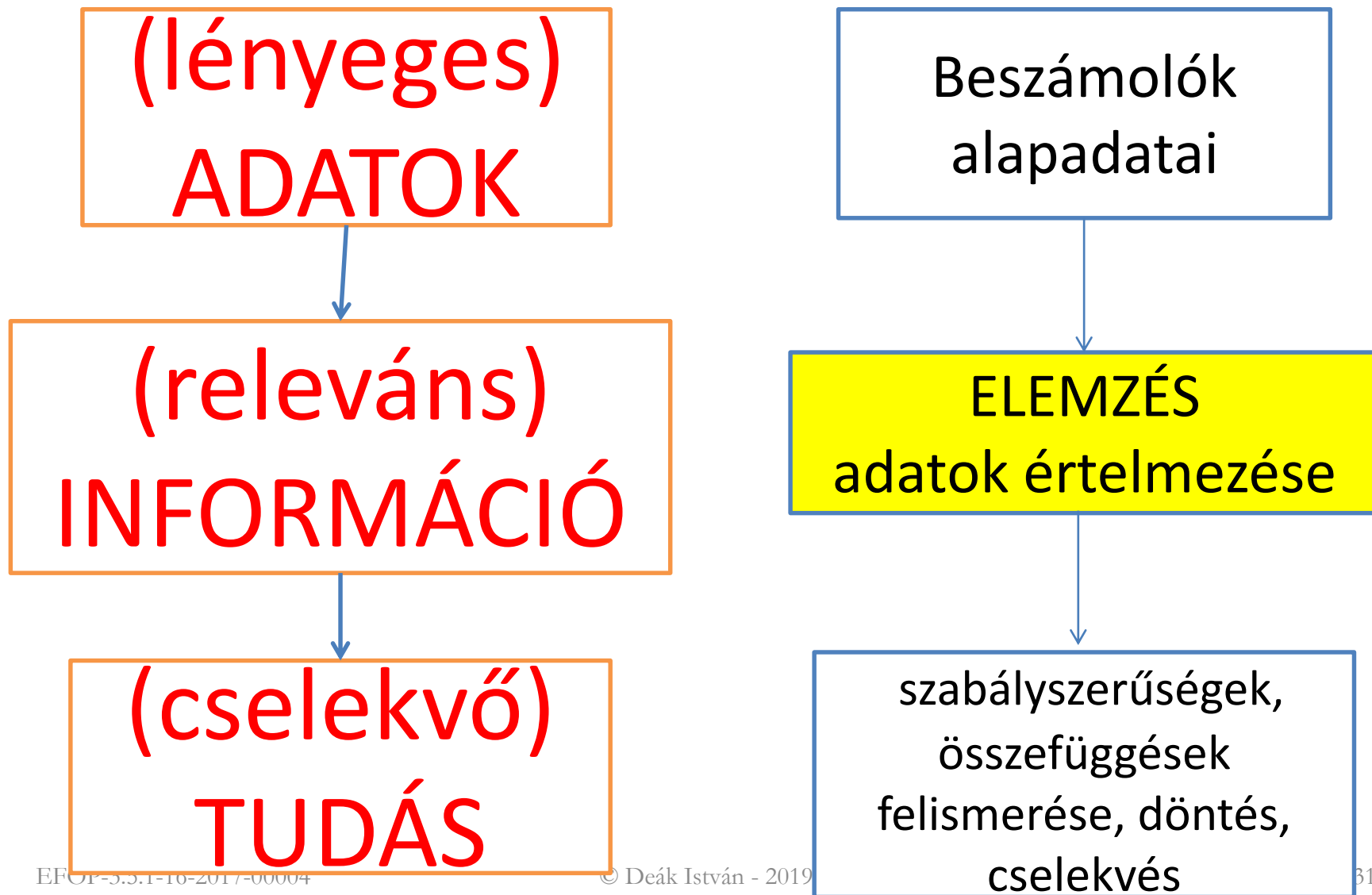
- Gazdaságosság (költség-haszon elve)

- Lényeges információk előállítása mibe kerül

A minőségi jellemzők problémája

- Ellentmondás lehetséges
 - Döntési hasznosság minősítése szempontjából
 - Releváns vs. Megbízható
 - Időszerűség
 - A beszámoló történeti jellegű!
- Átváltás a jellemzők között
 - A kimutatás készítője mérlegel, hogy minek ad nagyobb súlyt
 - Beszámolóképzítés napja
 - Időszerű vs. megbízható

Mit csinálunk az elemzés során?

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

2. LECKE: AZ ELEMZÉSRŐL ÁLTALÁBAN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fogalmi tisztázás

- Komplex elemzés (?)
- Üzleti elemzés (?)
- Gazdasági elemzés (?)
- Pénzügyi elemzés (?)
- Beszámoló elemzés (?)

- Szűkebb értelmezés
 - Külső elemzés
 - a beszámolóból közvetlenül kinyerhető adatokra épül
- Tágabb értelmezés
 - Belső elemzés
 - a beszámoló adatain túlmutató, mögöttes adatokra, kiegészítésekre van szükség

BESZÁMOLÓELEMZÉS

- FOGALMA: eljárás, módszertan, amely a pénzügyi kimutatások alapján
 - adatokat, összefüggéseket, gazdasági jelenségeket és ezekre ható tényezőket tár fel,
 - amelyek hozzájárulnak a gazdálkodók valós megítéléséhez, hasznosak az előrejelzések megtételéhez, segítik a döntéshozatali eljárást.
- Csökkent(het)i a bizonytalanságot, de nem helyettesíti a szakértői döntéshozatalt

BESZÁMOLÓELEMZÉS

- CÉLJA
 - informálás (beszámolóból közvetlenül ki nem olvasható összefüggések)
 - visszacsatolás, ellenőrzés (döntések, tervek értékelése)
 - tervezés, döntés-előkészítés (jövőre vonatkozó döntések megalapozása)
- BÁZISA
 - pénzügyi kimutatások

Megjelenési formái

- Kvantitatív módszerek
 - mutatószámok
 - mutatószám-rendszerek
- Kvalitatív eljárások
 - tartalom elemzés
 - pontszámok

BESZÁMOLÓELEMZÉS JELLEMZŐI (1)

- külső szemlélőként vizsgálunk: a beszámoló adottság!
 - részletes adatok – általában – hiányoznak
- Számviteli információk problémái
 - múlt adatai, utólagosak, fáziskésések
 - Inkább visszaigazolnak, mint döntést támogatnak
 - tendenciák, folyamatok, idősorok
 - értékelési eljárások keveredése
 - Bekerülési érték, könyv szerinti érték, piaci érték
 - EK-ban: bevételek piaci árak, ráfordítások múltbeli árak, infláció hatása (lásd amortizációnál mondottakat is)
 - Számviteli adatok manipulálhatók, „testre szabhatók”

BESZÁMOLÓELEMZÉS JELLEMZŐI (1)

- Számviteli információk problémái
 - Pénz időértékét nem jelenítik meg
 - Alternatív számviteli módszerek (amortizáció, készletértékelés, közvetlen költség, fel nem osztott költség)
 - Kockázatok egyoldalú kezelése (óvatosság)
 - Számviteli (mért) teljesítmény vs. Gazdasági (észlelt, elvárt) teljesítmény (jelentős) eltérése

BESZÁMOLÓELEMZÉS JELLEMZŐI (2)

- Milyen szemüvegen át? Shareholders vs. stakeholders
 - Tulajdonos (szakmai vs. pénzügyi befektető)
 - Osztalékpolitika
 - Tulajdonosi (részvényesi) érték
 - Várható pénzáramok
 - Alternatív költségek (cég nyeresége vs. elvárt tőkekötség)
 - Menedzsment
 - Jövedelmezőség
 - likviditás
 - Hitelező
 - kockázatok
 - vevő-szállító
 - Fizetési konstrukció
 - Ösztönzés, engedmények
 - Tartós kapcsolat

BESZÁMOLÓELEMZÉS JELLEMZŐI (3)

- mutatószámok képzése (abszolút és származtatott)
 - tömören, átfogóan fejeznek ki jelenségeket
 - egyszerűek, áttekinthetőek
 - tendenciák megfogalmazását teszik lehetővé
 - jól összehasonlíthatók (?)
- Korlátok
 - Aggregáltak
 - Stratégiai szemlélet hiánya
 - Tüneteket, hiányosságokat mér, figyelmet felhív, de nem ad megoldásokat
- összefüggések feltárása (ok-okozat, tényezőkre bontás)

BESZÁMOLÓELEMZÉS JELLEMZŐI (4)

- összefüggések feltárása (ok-okozat, tényezőkre bontás)
- összehasonlításokra épül
 - időbeli (több időpont, időszak)
 - terv-tény összehasonlítás (általában csak belső lehet)
 - térbeli (másik gazdálkodó, megyei, régiós, nemzetgazdasági, EU, OECD átlagok)
 - Összehasonlítható és össze nem hasonlítható adatok
 - Abszolút adatok, relatív adatok (egységre vetített)
 - Szezonális hatások: azonos időszakok összehasonlítása
 - Tevékenység átalakítása, megszűnő tevékenységek
 - Torzító tényezők
 - eseti hatású tényezők kiszűrése
 - árhatás, árfolyamhatás, összetétel hatás

BESZÁMOLÓELEMZÉS MÓDSZEREI

- eljárás szerint
 - abszolút eltérések, relatív eltérések (viszonyszámok),
 - mutatószámrendszer (tényezőkre bontás),
 - gazdaságossági számítások, ábrák, diagramok, grafikonok
- terjedelem szerint (globális – részleges)
- állapot szerint (statikus – dinamikus)
- módszer szerint (induktív – deduktív)
- Statisztikai módszertan (informatikai alkalmazások)
- Fogalmazzunk meg hipotéziseket!
- Legyen problémafelvetés!
- Döntési szakasz szerint
 - Döntés előkészítés
 - Végrehajtás közben
 - Utólagos értékelés

Kapott eredmények értelmezése

- Ne essünk a számok bűvöletébe!
- „Minden attól függ”
 - Tevékenységtől (termelés, kereskedelem, szolgáltatás)
 - Vállalati stratégiától („pillanatnyi negatív képet árnyalhatja az egészséges hosszú távú cél”)
 - Mérettől
 - Működési területtől
 - Iparágtól
 - Makrotényezőktől...
 - ... Meg a „négy évszaktól”
- „Többdimenziós (elemzési) térkép”
 - Jól hangzik, de mi is az?

BESZÁMOLÓELEMZÉS TERÜLETEI

- Vagyoni és részben a pénzügyi helyzet: **mérleg**
 - Vagyon- és tőkestruktúra
 - Finanszírozás
 - likviditás
- Jövedelmi helyzet: **eredménykimutatás**
 - Jövedelmezőség, hatékonyság, termelékenység
- Pénzügyi (likviditási) helyzet: **cash flow**
- Figyelembe véve „a beszámoló együtt olvasása” elvet!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

3. LECKE: A BESZÁMOLÓK RENDSZERTANA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

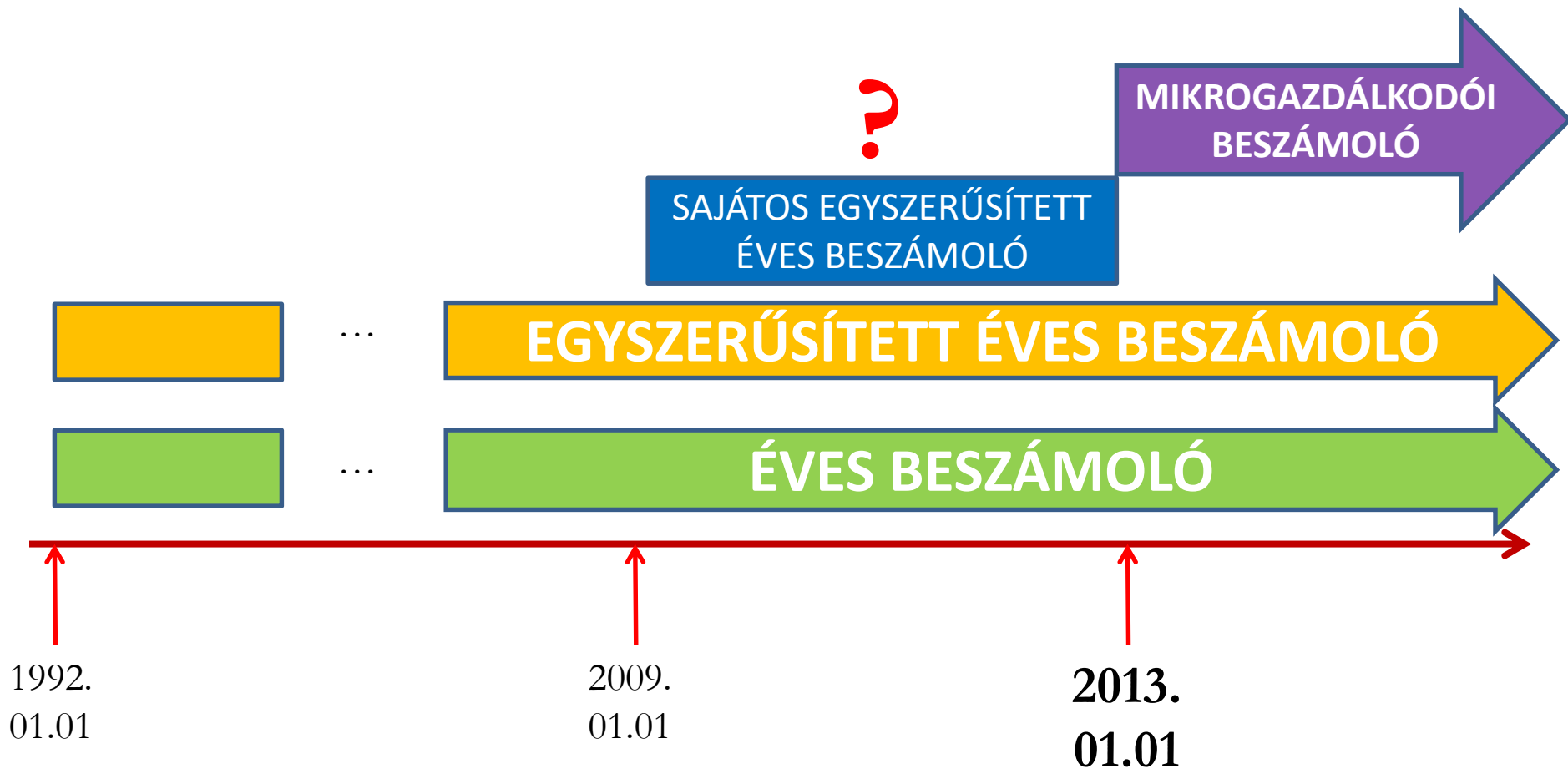

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Beszámolók

- Sztv. több beszámoló formát különít el
 - Egyedi
 - **Éves beszámoló** („csúcsbeszámoló”)
 - Egyszerűsített éves beszámoló
 - Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló
 - Egyszerűsített beszámoló (nem releváns)
 - Konszolidált
 - Vállalatcsoport
 - AV-LV
- Elemzés szempontjából miért lényeges ez?

BESZÁMOLÓ-EVOLÚCIÓ

Beszámoló általános tartalma

- Számszaki részek
 - Mérleg
 - Eredménykimutatás
 - Cash flow-kimutatás
 - Saját tőke változás
- Szöveges rész
 - Kiegészítő melléklet

A magyar szabályozás szerint
nem önálló részek

Beszámoló formák és tartalmak

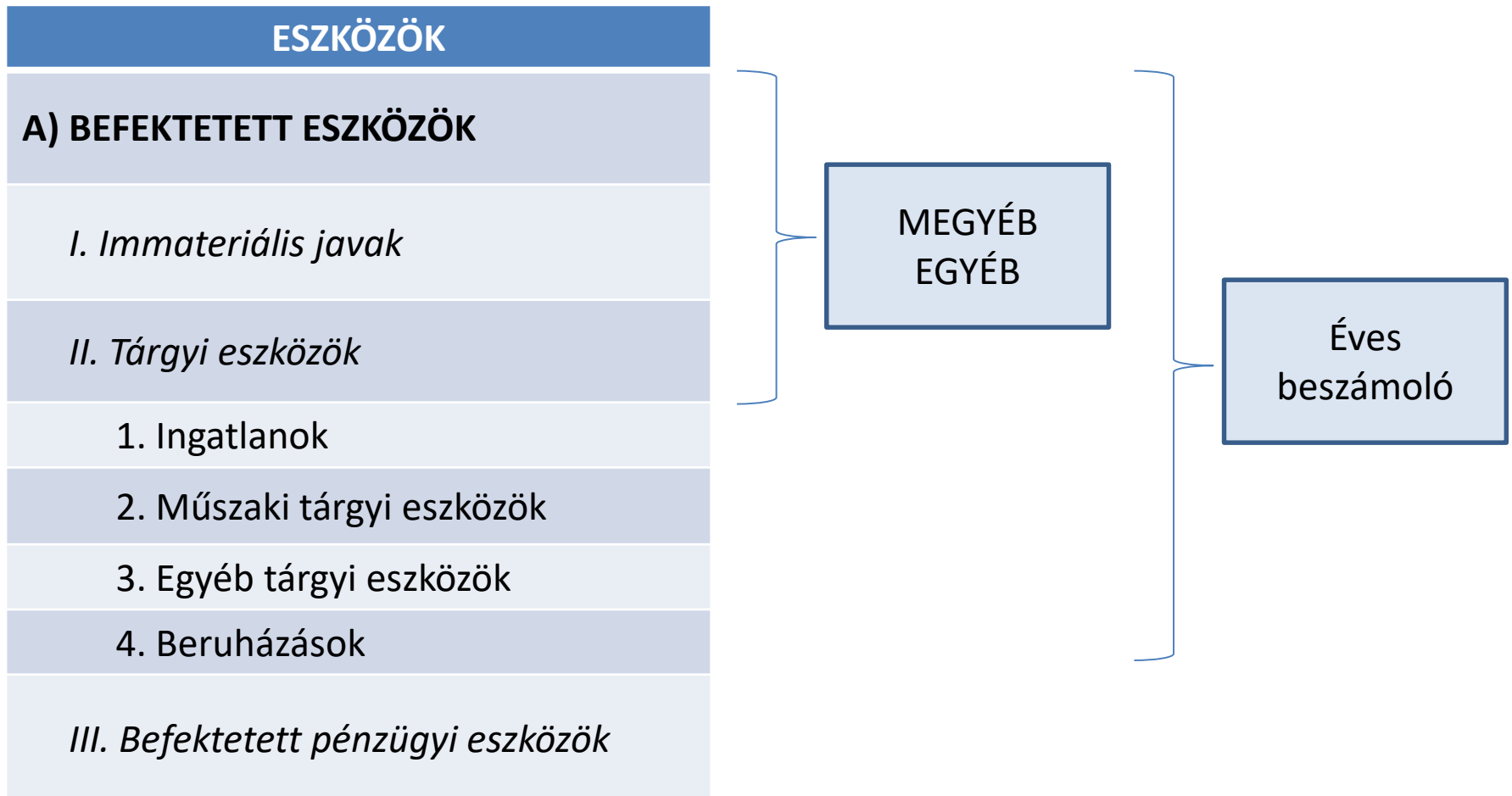
- Mérleg
 - Eredménykimutatás
 - Kiegészítő melléklet
- + Üzleti jelentés

És mit mond erről az IFRS?

- Csak egy beszámoló van: „A beszámoló”
- Amelynek öt jól elkülöníthető, de egységet képező része van
 - a statement of financial position (balance sheet) at the end of the period
 - a statement of profit or loss and other comprehensive income for the period
 - a statement of changes in equity for the period
 - a statement of cash flows for the period
 - notes, comprising a summary of significant accounting policies and other explanatory notes

FORMAI SZEMPONTOK

Mit mond erről az IFRS?

- Nincs előírt, formális séma!
- Betartandó szempontok
 - Mérlegben: Rövidtáv – hosszú táv
 - EK: összköltség és forgalmi költség
 - Átfogó jövedelemkimutatás: EK + egyéb átfogó jövedelem *vagy* EK és mellette egyéb átfogó jövedelem
- Kötelezően nevesítendő sorok a mérlegben és a jövedelemkimutatásban

BESZÁMOLÓ-KRITÉRIUMOK

- Korlátok csoportjai
 - Kategorikus
 - Működési forma, tevékenység
 - Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó (tőzsdei megjelenés, biztosító, hitelintézet, befektetési vállalkozás)
 - Rt → zrt, nyrt
 - Vállalatcsoporti státusz
 - Konszolidálásba bevont
 - Anyavállalat, leányvállalat
 - Könyvvizsgálati kötelezettség
 - Rugalmas
 - Vagyon, árbevétel, létszám
 - **1992:** 150 millió, 300 millió, 100 fő
 - **2013:** 500 millió, 1000 millió, 50 fő
 - **2016-tól:** 1,2 Mrd, 2,4 Mrd, 50 fő

ÉVES BESZÁMOLÓT

- Minden kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó készíthet

ÉVES BESZÁMOLÓ KÖTELEZŐ

- Kategorikus korlátok alapján
 - Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó
 - Tőzsdei megjelenés (Nyrt, tőzsdén jegyzett értékpapírok kibocsátása)
 - Biztosítók, hitelintézetek
 - Anyavállalat
 - Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók
 - **Tehát esetükben fel sem merülhet a beszámoló egyszerűsítése**
- Rugalmas korlátok alapján
 - Vagyon 1,2 Mrd
 - Nettó árbevétel 2,4 Mrd
 - Létszám 50 fő

Egyszerűsített éves beszámolót

- **készíthet**

- az a kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó, amelyre nem vonatkozik az éves beszámoló kategorikus korlátja, és amelynél két egymást követő üzleti évben az alábbi 3 mutató közül legalább (bármelyik) kettő nem haladja meg a határértéket:
 - mérleg főösszeg $< 1,2$ Mrd
 - nettó árbevétel $< 2,4$ Mrd
 - foglalkoztatottak száma < 50 fő.

Áttérési szabályok

Áttérés	LEHET	KELL
egyszerűsített éves → éves	Bármely üzleti év első napjával: feltétel nélkül	a) ha két egymást követő üzleti évben a nagyságrendi mutatók közül bármelyik kettő meghaladja a határértéket: (az azt követő 2. üzleti évtől) b) Kategorikus korlát miatt
éves → egyszerűsített éves	Bármely üzleti év első napjával: ha a feltételek lehetővé teszik	Nincs ilyen szabály

Mikrogazdálkodói beszámolót készíthet

- Vállalkozó (gazdasági társaság, egyéni cég, szövetkezet)
 - ÉB kategorikus korlátjával érintettek értelemszerűen kizártak!
 - Bt, kkt, ec „kivételes” helyzete (lásd később)
- Könyvvizsgálatra nem kötelezett
 - Nagyságrendi feltételek ab ovo teljesülnek, tehát érdemben a kategorikus előírások jöhetnek szóba
 - Konszolidálásba bevont vállalkozás, magyarországi fióktelep
 - (60 napot meghaladó) adótartozás a fordulónapon > 10 millió Ft
 - Lehet-e könyvvizsgáltatni a MEGYÉB-et?
- Nagyságrendi keretek
 - MFÖ < 100 MFt, NÁB < 200 MFt, Létszám < 10 fő
- Üzleti év = naptári év
- Alapításkor is választható

Áttérési szabályok

Áttérés	LEHET	KELL
(egyszerűsített) éves ↓ mikrogazdálkodói	Bármely üzleti év első napjával: ha a feltételek lehetővé teszik	Nincs ilyen szabály
mikrogazdálkodói ↓ (egyszerűsített) éves	3 MEGyÉB-bel lezárt üzleti évet követően	a) ha két egymást követő üzleti évben a nagyságrendi feltételek nem teljesülnek, a 2. üzleti évet követő első évtől b) kategorikus korlátok belépése

Miért érdekes az áttérés az elemzés során?

- Elemzés alapja: összehasonlítás, minősítés
 - Bázis és tárgyidőszak kötelező megjelenítése
- Összehasonlít(hat)ó adatok problémája
 - Szabályozás változása
 - Pl. 2016-tól EK séma változása
 - Számviteli politika változása
 - Szöveges kiegészítések jelentősége

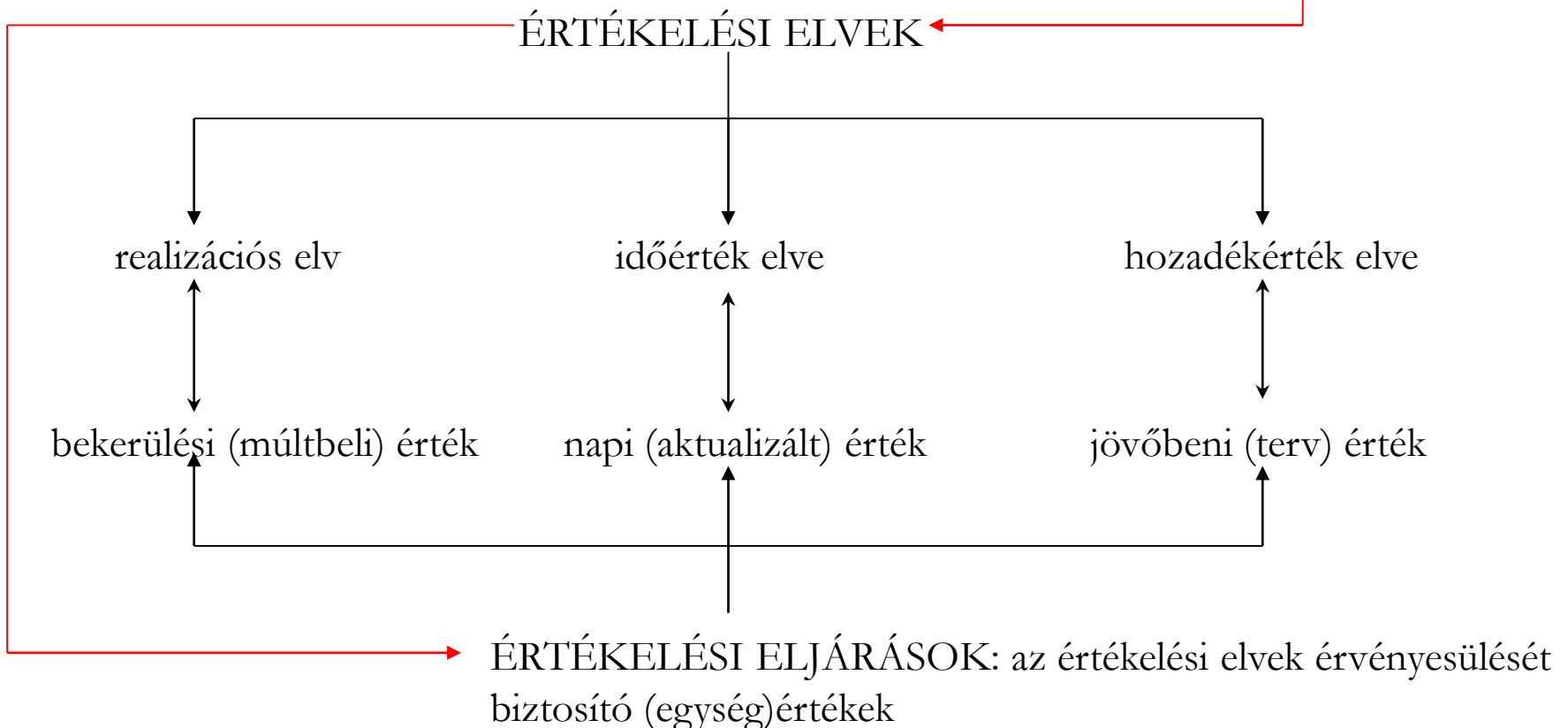
ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK A BESZÁMOLÓ EGYES RÉSZEI KAPCSÁN

A mérleg

- Statikus állapotjelző
- Az üzleti év eseményeinek **kumulatív** hatásait mutatja
- Különböző időpontokban megszerzett vagyonrészek halmaza, ami értékelés szempontjából problémás lehet
 - Mennyire „up to date” értékek ezek?
 - Értékelési előírások alkalmazása

ÉRTÉKTAN

Mérlegképes vagyonrészek beárazása, amely a mérleg céljától függ

Mérleg logikai felépítése (2015-ig)

BEFEKTETÉS

M Ű K Ö D É S

FINANSZÍROZÁS

ESZKÖZÖK

A) BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

I. Immateriális javak

II. Tárgyi eszközök

III. Befektetett pü. eszközök

B) FORGÓESZKÖZÖK

I. Készletek

II. Követelések

III. Értékpapírok

IV. Pénzeszközök

C) AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Mérleg szerinti
eredmény

Eredménykimutatás

FORRÁSOK

D) SAJÁT TŐKE

I. Jegyzett tőke

II. Jegyzett, de be nem fiz. tőke

III. Tőketartalék

IV. Eredménytartalék

V. Lekötött tartalék

VI. Értékelési tartalék

VII. Mérleg szerinti eredmény

E) CÉLTARTALÉKOK

F) KÖTELEZETTSÉGEK

I. Hosszú lejáratú kötelezettség

II. Rövid lejáratú kötelezettség

C) PASSÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Mérleg logikai felépítése (2016-tól)

BEFEKTETÉS

M Ű K Ö D É S

FINANSZÍROZÁS

ESZKÖZÖK

A) BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

I. Immateriális javak

II. Tárgyi eszközök

III. Befektetett pü. eszközök

B) FORGÓESZKÖZÖK

I. Készletek

II. Követelések

III. Értékpapírok

IV. Pénzeszközök

C) AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Adózott
eredmény

Eredménykimutatás

FORRÁSOK

D) SAJÁT TŐKE

I. Jegyzett tőke

II. Jegyzett, de be nem fiz. tőke

III. Tőketartalék

IV. Eredménytartalék

V. Lekötött tartalék

VI. Értékelési tartalék

VII. Adózott eredmény

E) CÉLTARTALÉKOK

F) KÖTELEZETTSÉGEK

I. Hosszú lejáratú kötelezettség

II. Rövid lejáratú kötelezettség

C) PASSÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Az osztalék hatása (2016-ig)

FORRÁSOK	2017.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.	2020. 12. 31.
SAJÁT TŐKE	500	1.400	2.700	4.200
Eredménytartalék	0	500	1.400	2.700
MSZE	500	900	1.300	1.500

Kötelezettségek	0	500	500	500
Rövidlej. köt.	500	500	500	500

Az osztalék hatása (2016-tól)

FORRÁSOK	2017.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.	2020. 12. 31.
SAJÁT TŐKE	1.000	1.900	3.200	4.700
Eredménytartalék	0	500	1.400	2.700
Adózott eredmény	1.000	1.400	1.800	2.000

Kötelezettségek	0	500	500	500
Rövidlej. köt.	0	500	500	500

Önálló munka

- Alapvetően formai, szerkezeti szempontok alapján hasonlítsunk össze egy éves beszámoló mérleget és egy IFRS szerinti mérleget
- Melyek a főbb eltérések?
- „Átjárható-e” a két séma?

Az eredménykimutatás

- Dinamikus, időszakra vonatkozó kimutatás a jövedelmezőségi helyzet változásáról
- Az eredményt alakító események összesített hatásait mutatja, jelezve a menedzsment döntéseinek vállalati teljesítményre gyakorolt pozitív vagy negatív hatásait

Az eredménykimutatás

- Elhatárolás alapú elszámolásra épül
 - Bevétel amikor eladok,
 - ráfordítás amikor eladok,
 - költség, amikor felhasználok,
 - függetlenül attól, hogy ténylegesen mikor merülnek fel (mikor „bizonylatolják”), illetve függetlenül attól, hogy mikor kapcsolódik hozzájuk pénzmozgás

Az eredménykimutatás

- A mérlegben megjelenő nettó tulajdonosi részesedés (saját tőke) időszaki változásának tényezőit jeleníti meg.
- A saját tőke közvetett változásának részletezése
 - Saját tőke közvetett vs. közvetlen változása
 - **Közvetett: eredmény**
 - Közvetlen
 - Tulajdonosi tranzakciók
 - Nem tulajdonosi tranzakciók
 - **Lásd** sajáttőke-változás kimutatását

Az eredménykimutatás logikai felépítése (2015-ig)

Összköltség eljárásra épülő logika	Forgalmi költség eljárásra épülő logika
Nettó árbevétel	Nettó árbevétel
Egyéb bevételek	Egyéb bevételek
AST	
<i>Anyagjellegű ráfordítások</i>	<i>Értékesítés közvetlen ráfordításai</i>
<i>Személyi jellegű ráfordítások</i>	<i>Értékesítés közvetett ráfordításai</i>
<i>Értékcsökkenési ráfordítások</i>	
Egyéb ráfordítások	Egyéb ráfordítások
Üzemi-üzleti tevékenység eredménye	
Pénzügyi műveletek eredménye	
Szokásos vállalkozási eredmény	
Rendkívüli eredmény	
Adózás előtti eredmény	
Adófizetési kötelezettség (tao, kiva, eva)	
Adózott eredmény	
Jóváhagyott osztalék	
Mérleg szerinti eredmény	

Az eredménykimutatás logikai felépítésének változása 2016-tól

Összköltség eljárásra épülő logika	Forgalmi költség eljárásra épülő logika
Nettó árbevétel	Nettó árbevétel
Egyéb bevételek	Egyéb bevételek
AST	
Anyagjellegű ráfordítások	Értékesítés közvetlen ráfordításai
Személyi jellegű ráfordítások	Értékesítés közvetett ráfordításai
Értékcsökkenési ráfordítások	
Egyéb ráfordítások	Egyéb ráfordítások
Üzemi-üzleti tevékenység eredménye	
Pénzügyi műveletek eredménye	
Szokásos vállalkozási eredmény	
Rendkívüli eredmény	
Adózás előtti eredmény	
Adófizetési kötelezettség (tao, kiva, eva)	
Adózott eredmény	
Jóváhagyott osztalék	
Mérleg szerinti eredmény	

Mitől függ,
hogy hova?

Az eredménykimutatás logikai felépítése (2016-tól)

Összköltség eljárásra épülő logika	Forgalmi költség eljárásra épülő logika
Nettó árbevétel	Nettó árbevétel
Egyéb bevételek	Egyéb bevételek
<i>AST</i>	
<i>Anyagjellegű ráfordítások</i>	<i>Értékesítés közvetlen ráfordításai</i>
<i>Személyi jellegű ráfordítások</i>	<i>Értékesítés közvetett ráfordításai</i>
<i>Értékcsökkenési ráfordítások</i>	
Egyéb ráfordítások	Egyéb ráfordítások
Üzemi-üzleti tevékenység eredménye	
Pénzügyi műveletek bevételei	
Pénzügyi műveletek ráfordításai	
Pénzügyi műveletek eredménye	
Adózás előtti eredmény	
Adófizetési kötelezettség (tao, kiva, eva)	
Adózott eredmény	

Összköltség eljárás

- Kiindulás: időszak összes költsége
- Feladat: megteremteni az ennek megfelelő hozamot
 - Nettó árbevétel +/- AST
- Termeléscentrikus, méri az időszaki működés (termelés) összes erőforrás felhasználását, függetlenül attól, hogy az mikor realizálódik a piacon
- Termelési érték mutatók számíthatók

Forgalmi költség eljárás

- Kiindulás: időszak összes árbevétele
- Feladat: megteremteni az ennek megfelelő ráfordítást
Értékesítési ráfordítások = Időszak összes költsége – (+/-AST)
- Forgalomcentrikus, méri az időszaki forgalom (kibocsátás) összes erőforrás felhasználását, függetlenül attól, hogy mikor volt a termelés (létrehozás).
- Fedezeti összeg mutatók számíthatók

EGY PÉLDA

ÖK ELJÁRÁS

NÁB	1000
AST	+100
Ag.jell.ráf.	450
Szem.jell.ráf.	300
Écs. ráf.	200
AEE	150

FK ELJÁRÁS

NÁB	1000
Ért.klen ktg	600
Ért.ktett ktg	250
AEE	150

Összefüggés: $(450+300+200)-(+100) = (600+250)$

EK vs. IFRS

- Hasonlítsunk össze egy számviteli törvény és egy IFRS szerinti eredménykimutatást!
- Mit tapasztal?
- Milyen főbb eltérések vannak?
- Elemzési szempontból melyik forma tűnik jobbnak? Miért

Cash flow-kimutatás

- Mérleg: kumulált (időponti) kimutatás
 - Mutatja mennyi pénzeszköz van egy adott időpontban
- Eredménykimutatás: kumulált (időszaki) kimutatás
 - Mutatja mennyivel változott ... MI IS????
- Mérleg nyitó pénz +/- eredmény $\neq$ Mérleg záró pénz
- Mert
 - Mérleg: tiszta pénzáramok is vannak
 - EK: elhatárolás alapú
- Cash flow: adott időszaki döntések, események pénzeszközökre gyakorolt hatásának kumulált kimutatása
- Megmutatja a pénzeszközök forrását és felhasználását

Cash flow logikai felépítése

BEFEKTETÉS

Befektetett eszközök változása

Befektetett eszközök
beszerzése
Befektetett eszközök
eladása

M Ű K Ö D É S

(Adózott) eredmény
+/- tiszta
eredményhatások

Forgótőke változása

FINANSZÍROZÁS

Tiszta pénzáramlások

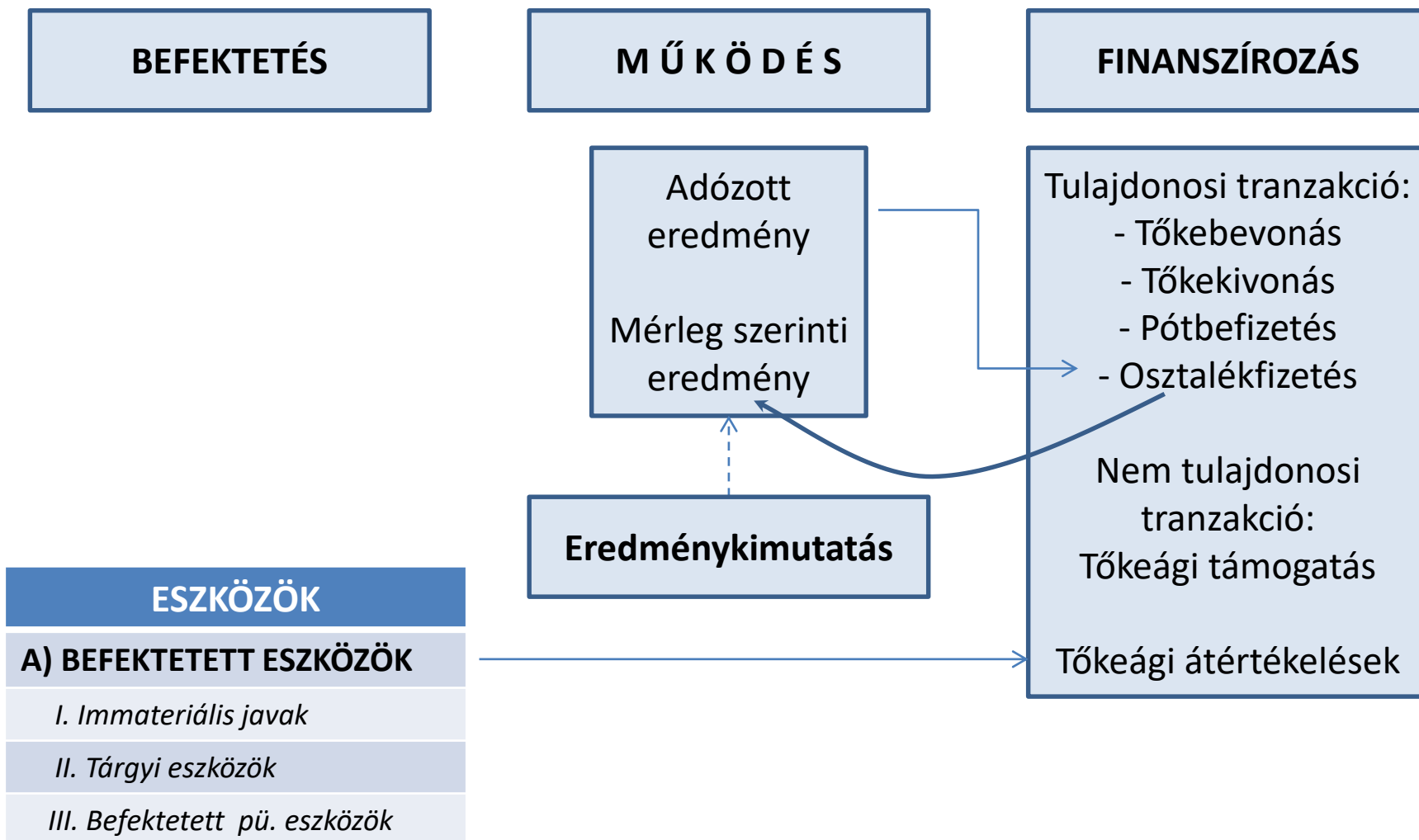
Saját tőke változás

Kamatozó
kötelezettségek
változása

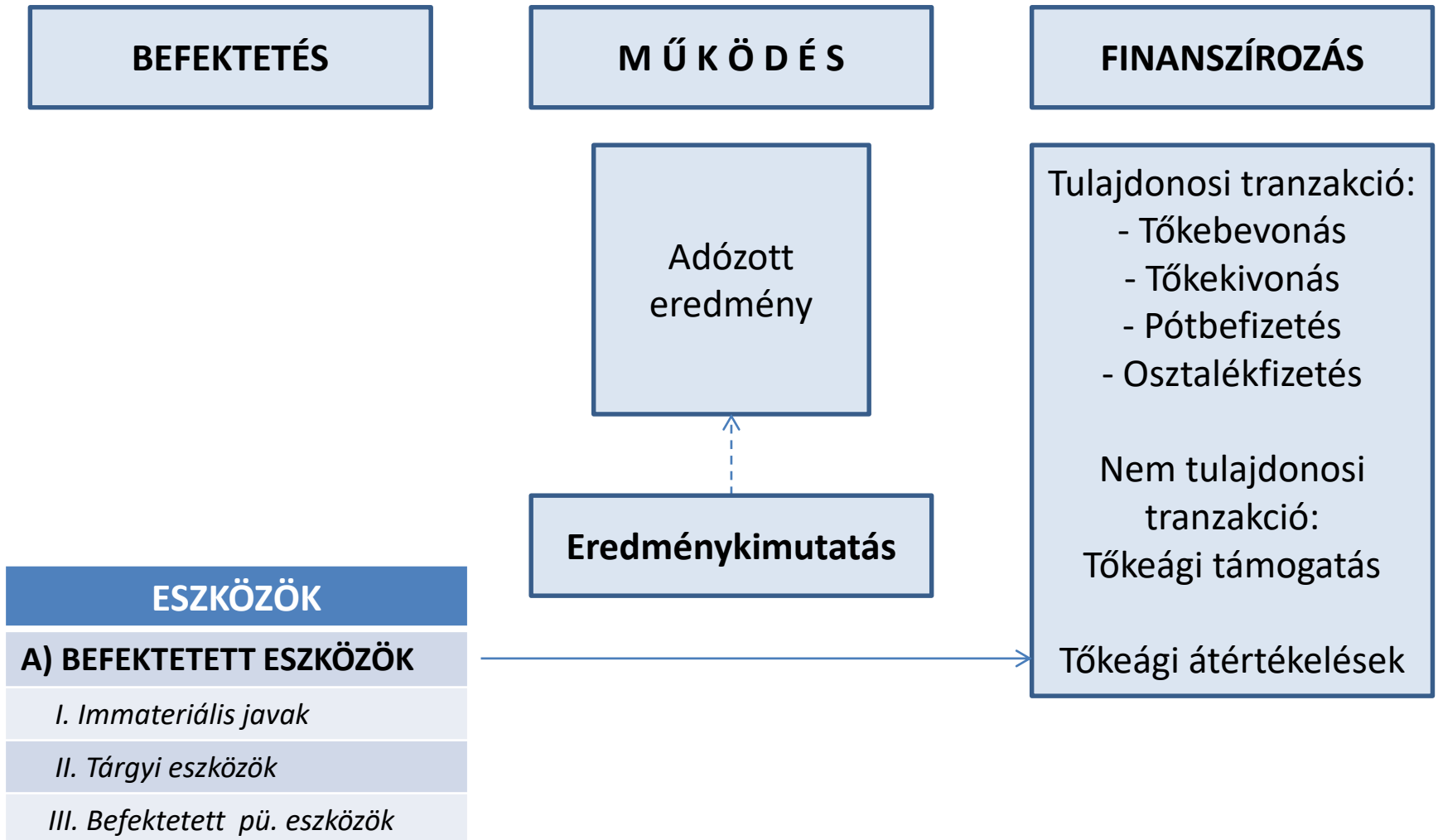
Sajáttőke-változás

- Tulajdonosi tőkerészesedés változásának kumulált (időszaki) kimutatása
 - Megjelenési formái
 - Működésből: adózott eredmény
 - Finanszírozási forrás változásai
 - Tulajdonosi tranzakciók (jegyzett tőke, ázsió, pótbefizetés)
 - osztalékkifizetés
 - Nem tulajdonosi tranzakciók (tőkeági támogatások)
 - Befektetésekből: értékelési szabályok
 - Egyes fordulónapi átértékelések (értékhelyesbítés)

Sajátőke-változás logikai felépítése 2015-ig

Sajáttőke-változás logikai felépítése 2016-tól

Saját tőke-változás kimutatása

	Változás jogcímei	Saját tőke elemei
2016. 01. 01.		
2016. 12. 31.		
2017. 12. 31		

Kiegészítő melléklet

- Számszerű és szöveges kiegészítések, részletezések, magyarázatok, mögöttes körülmények, okok és indokok
- **„A KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLETBEN ÉRTÉKELNI KELL A VÁLLALKOZÓ VALÓS VAGYONI, PÉNZÜGYI ÉS JÖVEDELMI HELYZETÉT, AZ ESZKÖZÖK ÉS A FORRÁSOK ÖSSZETÉTELÉT, A SAJÁT TŐKE ÉS A KÖTELEZETTSÉGEK TÉTELEINEK ALAKULÁSÁT, A LIKVIDITÁS ÉS A FIZETŐKÉPESSÉG, VALAMINT A JÖVEDELMEZŐSÉG ALAKULÁSÁT.”**

Kiegészítő melléklet

- **Általános rész**

- Gazdálkodó azonosítása (kik, mit, hol, mióta, kapcsolt vállalatcsoporti befolyások, konszolidációs kör)
- Számviteli politika meghatározó elemei, változása és a változás hatásai
- Alkalmazott értékelési eljárások

Kiegészítő melléklet

- **Specifikus rész** (elemzés részadatai szempontjából kiemelt fontosságú)
 - Befektetési tükör, értékcsökkenési leírási formák
 - Értékkorrekciók és azok változásai
 - **Saját tőke jogcímek szerinti változásai** (tkp. A sajáttőke-változási kimutatás)
 - Időbeli elhatárolások részletezése
 - Hátrasorolt eszközök
 - Zálogjoggal biztosított kötelezettségek (eszközök korlátozott forgalomképessége!)
 - 5 évnél hosszabb lejáratú kötelezettségek
 - Saját részvények, üzletrészek
 - Számviteli politikai szempontból kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételek, ráfordítások, költségek (rendkívüli eredmény megszűnése!!!)
 - Igénybevett szolgáltatások részletezése (jelentős tételek!)
 - Jelentős összegű hibák évenkénti hatása
 - Értékesítés nettó árbevételeinek releváns tevékenységenkénti tagolása
 - Exportárbevétel területi megoszlása
 - Kapott támogatások részletezése
 - AST és költségnekem (forgalmi költség eljárás esetében)

Kiegészítő melléklet

- **Tájékoztató rész**

- Vezető tisztségviselők, igazgatóság járandóságai
- Létszám adatok, bér- és járulékadatok
- Számviteli (könyvviteli és könyvvizsgálati) szolgáltatást nyújtók megnevezése
- Adózott eredmény felhasználására vonatkozó javaslat (2016-tól különösen fontos!)
- Mérlegalatti tételek
 - Jövőbeli (tartós) elkötelezettségek (tartós bérlet, operatív lízing)
 - Nyitott pozíciók
 - Céltartalékok mögöttes tartalma
 - Kutatás-fejlesztés
 - Környezetvédelem

- **Cash flow-kimutatás**

KM és a beszámolóformák

- Lényeges tartalmi eltérés az ÉB és EGYÉB KM tartalma között
- MEGYÉB esetén nincs KM
 - Nincs szükség külön számviteli politikára
 - Kormányrendelet szerinti kötelező előírások
 - Értékelési előírások (lásd később)
 - Korlátozott az időbeli elhatárolás érvényesülése
 - Döntési lehetőségek erősen korlátozottak
 - Beszámolókészítés napja
 - Készletek évközi elszámolása (vezet – nem vezet)
 - Egy összegű tszécs elszámolás értékhatára
 - Bt, kkt, ec dönthet ÉV, TFÉCS (és ezáltal a VÍ) teljes mellőzéséről

A beszámoló és az elemzési szempontok

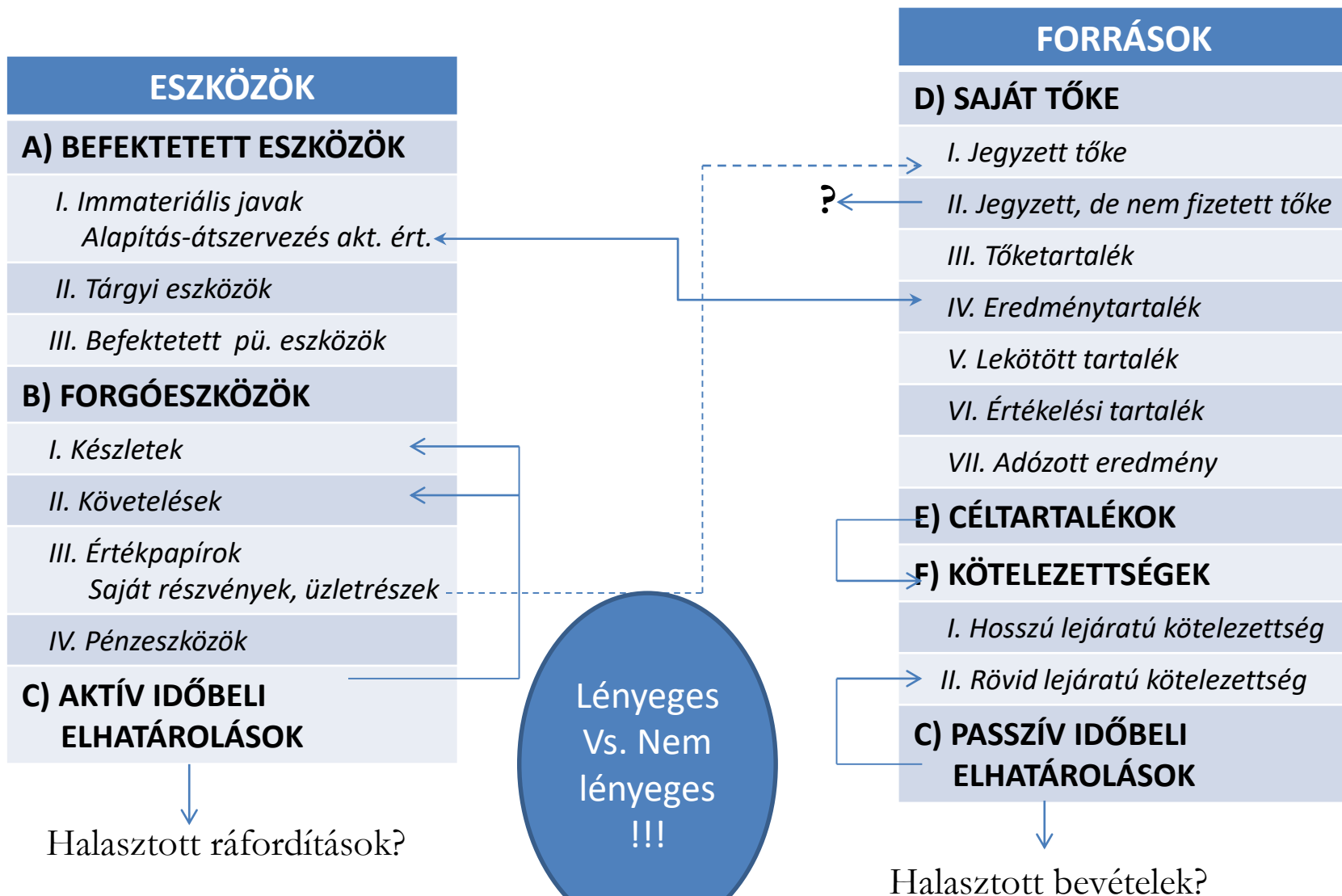
Az elemzés korlátai

- Mérlegképesség (előírások!)
 - Mérlegen kívüli tételek (erről részletesebben a mérlegelemzésnél!)
 - (egyes) Immateriális javak
 - Humán tőke
 - Lízingügyletek kezelése
 - Pénzügyi és operatív
 - Bérleti szerződések
 - Függő kötelezettségek (ezt részben ellentételezi a céltartalék)
- Értékelés
 - Erről majd külön is beszélünk
- Forma
 - Beszámoló formája, részletezettsége

Az elemzés korlátai

- A korlátok (részbeni) feloldása
 - **beszámoló részeinek együtt olvasása**
 - kiegészítő melléklet
 - (üzleti jelentés)

A mérleg „fazonírozása”

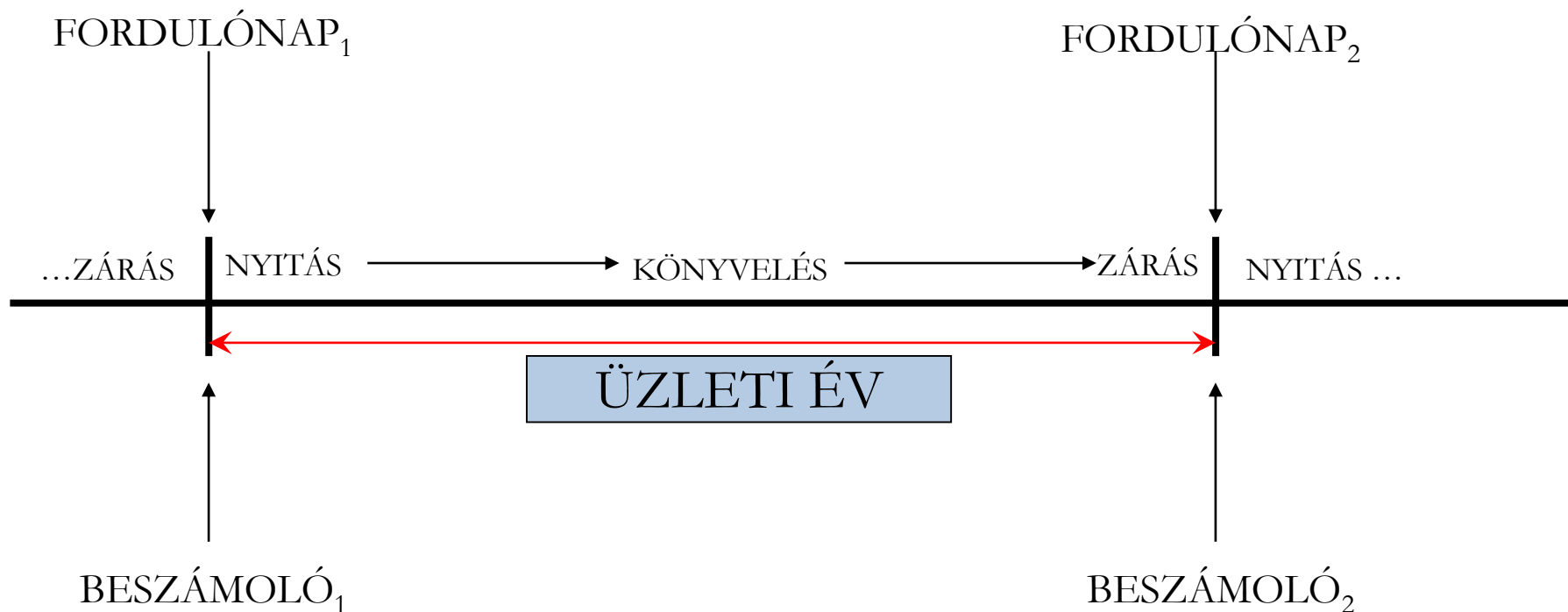

A BESZÁMOLÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSA

ALAPKÉRDÉSEK

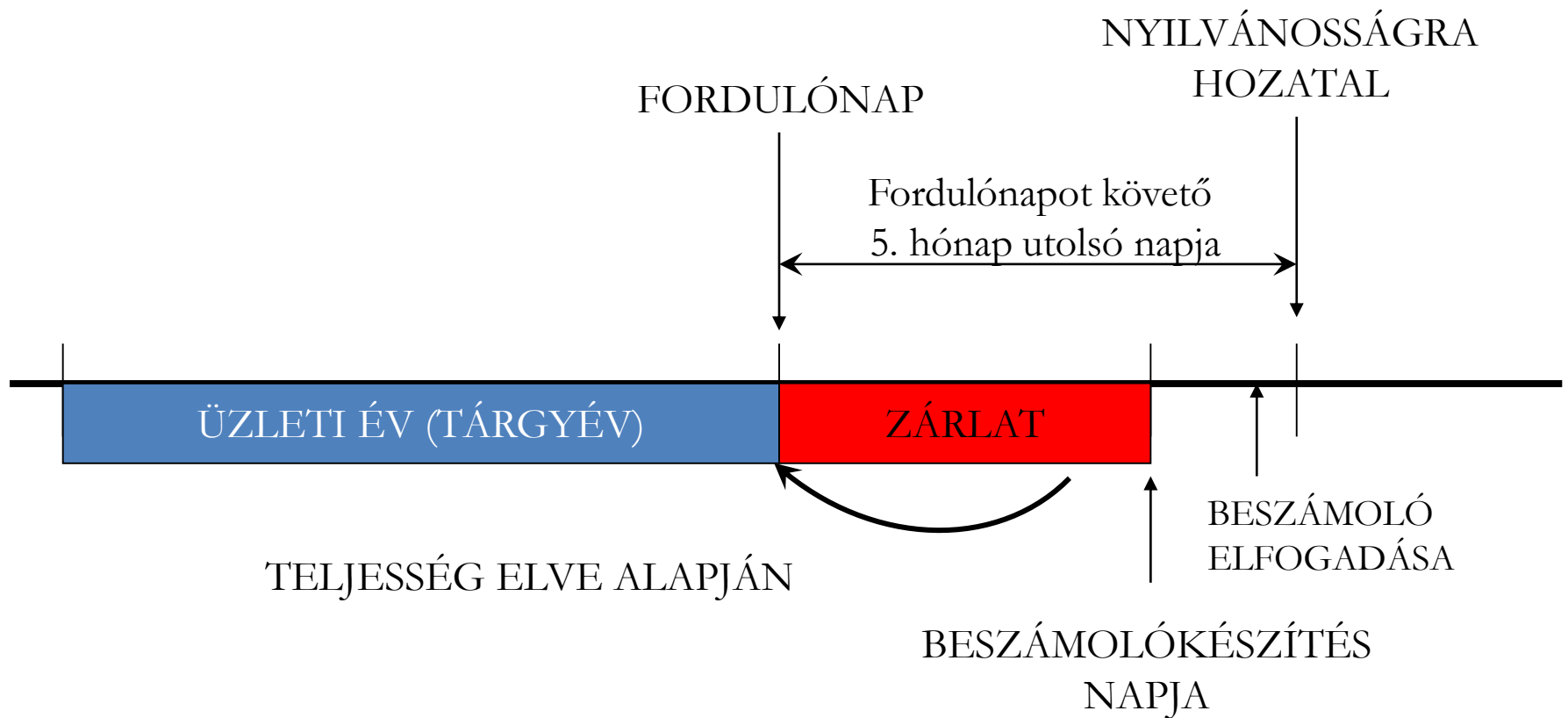
- Beszámoló fogalma, tartalma, formája
- Kapcsolódó főbb számvitelpolitikai döntések
 - Éves, egyszerűsített éves, mikrogazdálkodói
 - Választás feltételei, áttérés szabályai
 - Mérleg és EK felépítése, tagolása
 - Fordulónap, beszámolókészítés napja
 - Üzleti év illeszkedése
 - naptári év vs. gazdasági/pénzügyi év

SZÁMVITELI IDŐSZAKOK

Az üzleti év a számvitel elszámolás egy beszámolósi ciklusa, amelyre vonatkozóan beszámolót készítünk.

BESZÁMOLÓKÉSZÍTÉS IDŐBELI LOGIKÁJA

ZÁRLAT FOGALMA

- a folyamatos könyvelés teljessé tétele érdekében végzett
 - kiegészítő,
 - helyesbítő,
 - összesítő,
 - ellenőrző és egyeztető munkák összessége.
- Szükségessége
 - A gazdálkodók tevékenysége folyamatos, viszont a beszámolás szakaszos (önkéntesen megszakítjuk a működési folyamatot és pillanatfelvételt készítünk)

FAJTÁI

- Évközi (havi, negyedéves)
 - Számvitelpolitikai kérdés (számlarend)
- Éves (fordulónapi)
 - Törvényi előírás (164. §): a beszámoló összeállításához kapcsolódik

ÉVKÖZI ZÁRLAT

- tárgyi eszközök állományváltozásai
- értékcsökkenések elszámolása
- készletváltozások főkönyvi elszámolása az analitika feladása alapján
- a készletcsökkenésekre jutó helyesbítő tételek (árkülönbözet, árrés, KÉK) elszámolása
- a devizás követelések, kötelezettségek realizált árfolyamkülönbözeteinek elszámolása
- aktivált saját teljesítmények elszámolása
- selejtezések elszámolása
- hitelezési veszteségek elszámolása
- a közvetett költségek felosztása (ha használják a 6-7. számlaosztályt)
- főkönyvi kivonat készítése
- stb.
- Az évközi zárlat során a főkönyvi számlákat nem szabad lezárni!

ÉVES ZÁRÁS

- Célja: a főkönyvi számláknak tartalmilag olyan állapotba hozása, hogy azokból a
 - számviteli törvény előírásai szerinti teljes főkönyvi kivonat elkészíthető legyen, amely
 - alapja lesz a megbízható és valós képet tükröző beszámoló összeállításának;*valamint*
 - az alkalmazott számlák formai lezárása az egyes számviteli időszakok egyértelmű elkülönítése érdekében.

ÉVES ZÁRÁS (lehetséges) FOLYAMATA (1)

- A tárgyévre vonatkozó, tárgyévben felmerült gazdasági események könyvelésének teljessé tétele (lásd évközi zárlatnál említett feladatokat)
- Leltározás, leltár, leltárkülönbözetek (valódiság elve)
- Óvatosság elve alapján: értékvesztés, terven felüli écs, céltartalék, hitelezési veszteség
- Valódiság elve alapján: visszaírás, ÉH
- Összemérés elve alapján: időbeli elhatárolások

ÉVES ZÁRÁS (lehetséges) FOLYAMATA (2)

- Devizás tételek év végi értékelése
- Főkönyvi kivonat (a zárlat során akár többször is)
- A műveleti számlák zárása (EK formájától függ)
- Eredménymegállapítás, eredményfelosztás
- (tao, kiva, eva) adó-bevallás összeállítása
- Mérleg összeállítása
- Beszámoló szöveges részének összeállítása
- Beszámoló elfogadása (könyvvizsgálói jelentés), döntés az AE felosztásáról

ÉVES ZÁRÁS (lehetséges) FOLYAMATA (3)

- Adózott eredmény könyvelése
- Mérlegszámlák zárása (492. Zárómérleg számla)
- a beszámoló nyilvánosságra hozatala

A MÉRLEG ÖSSZEÁLLÍTÁSA

ALAPVETÉSEK

- MÉRLEGÉRTÉK: vagyonrész fordulónapi értékcorrekciókkal helyesbített könyv szerinti értéke (helyesbítő számlákkal összevont)
 - Kivéve ÉH!!!!
- Elhelyezés a mérlegben: alapvetően nem a számlakeretben elfoglalt helytől függ
 - Természete, jellege szerint
 - Lekötési idő szerint
 - Egyedi értékelés elve szerint
 - Bruttó elszámolás elve szerint
 - Következetesség elve szerint
 - Folytonosság elve szerint
 - Össze nem hasonlítható adatok

ÁTSOROLÁSOK

- Vertikális:
 - Mérleg(fő)csoportok között (jelleg, lekötési idő)
 - Mérlegcsoportokon belül (függőségi viszony)
- Horizontális
 - Jellege szerint
 - Bruttó elszámolás elve
- Nem feltétlenül jelent könyvelési feladatot is

VERTIKÁLIS ÁTSOROLÁS

- Mérleg(fő)csoportok között
 - A/III. → B. (következő évben lejáró vagy értékesíteni tervezett befektetések)
 - Részesedések, értékpapírok → B/III.
 - Adott kölcsönök → B/II.
 - Tartós bankbetétek → B/IV.
 - Adott előlegek (IJ, TE, Készlet közé)
 - F/II. → F/III.
 - Következő évben esedékes (lejáró) HLK

VERTIKÁLIS ÁTSOROLÁS

- Mérlegcsoportokon belül
 - Független
 - Kapcsolt vállalkozás
 - Jelentős tulajdoni részesedés
 - Egyéb részesedési viszony
 - A/III., B/II., B/III., F.

HORIZONTÁLIS ÁTSOROLÁS

- Jellege miatt
 - Jegyzett, de be nem fizetett tőke (D/II.)
- Bruttó elszámolás elve miatt
 - Negatív követelés → kötelezettség
 - Negatív kötelezettség → követelés

EGYÉB KÖVETELÉSEK

- Maradvány tétel
- Tartalma
 - Eredendően is egyéb követelések, és nem negatív előjelű
 - (36. számlacsoport)
 - Átsorolásokból
 - Vertikális (A/III-ból)
 - Horizontális (F-ből, tipikusan lásd a költségvetési kapcsolatokat!)
- Feltéve, hogy független felekkel szemben áll fenn

EGYÉB RLK

- Maradvány tétel
- Tartalma
 - Eredendően is egyéb kötelezettség, és nem negatív előjelű
 - (46-47. számlacsoport)
 - Átsorolásokból
 - Vertikális (F/II/8-ból)
 - Horizontális (B/II-ből)
- Feltéve, hogy független felekkel szemben áll fenn

AZ EREDMÉNYKIMUTATÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA

ALAPVETÉS

- Forma: gazdálkodói döntés
 - 2016-tól csak egyoldalas formában lehet
- Forgalmi költség eljárás esetében
 - Költségnevek és AST bemutatása KM-ben

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

4. LECKE: ÉRTÉKELÉSTANI KÉRDÉSEK

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

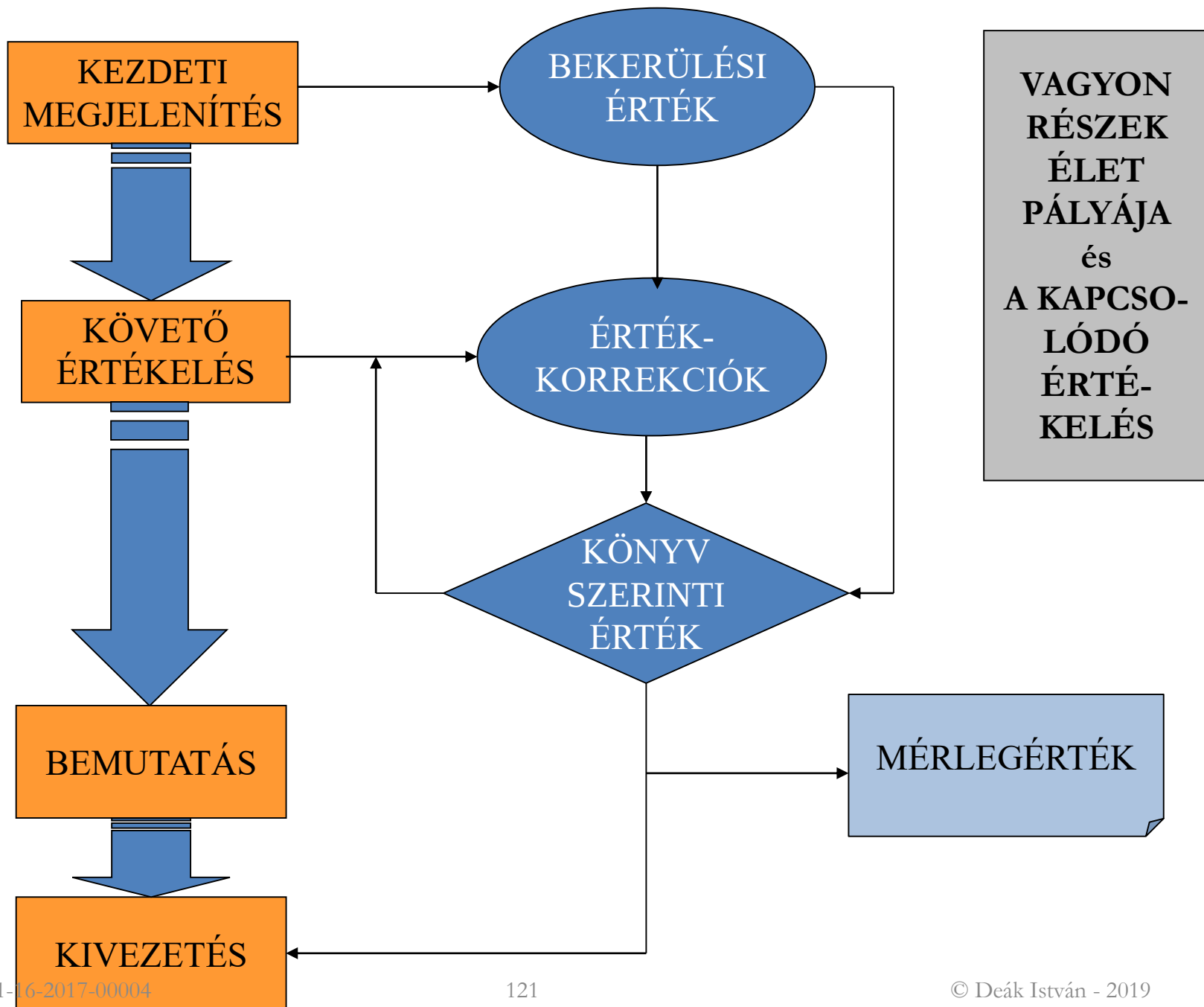
Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az értékelés

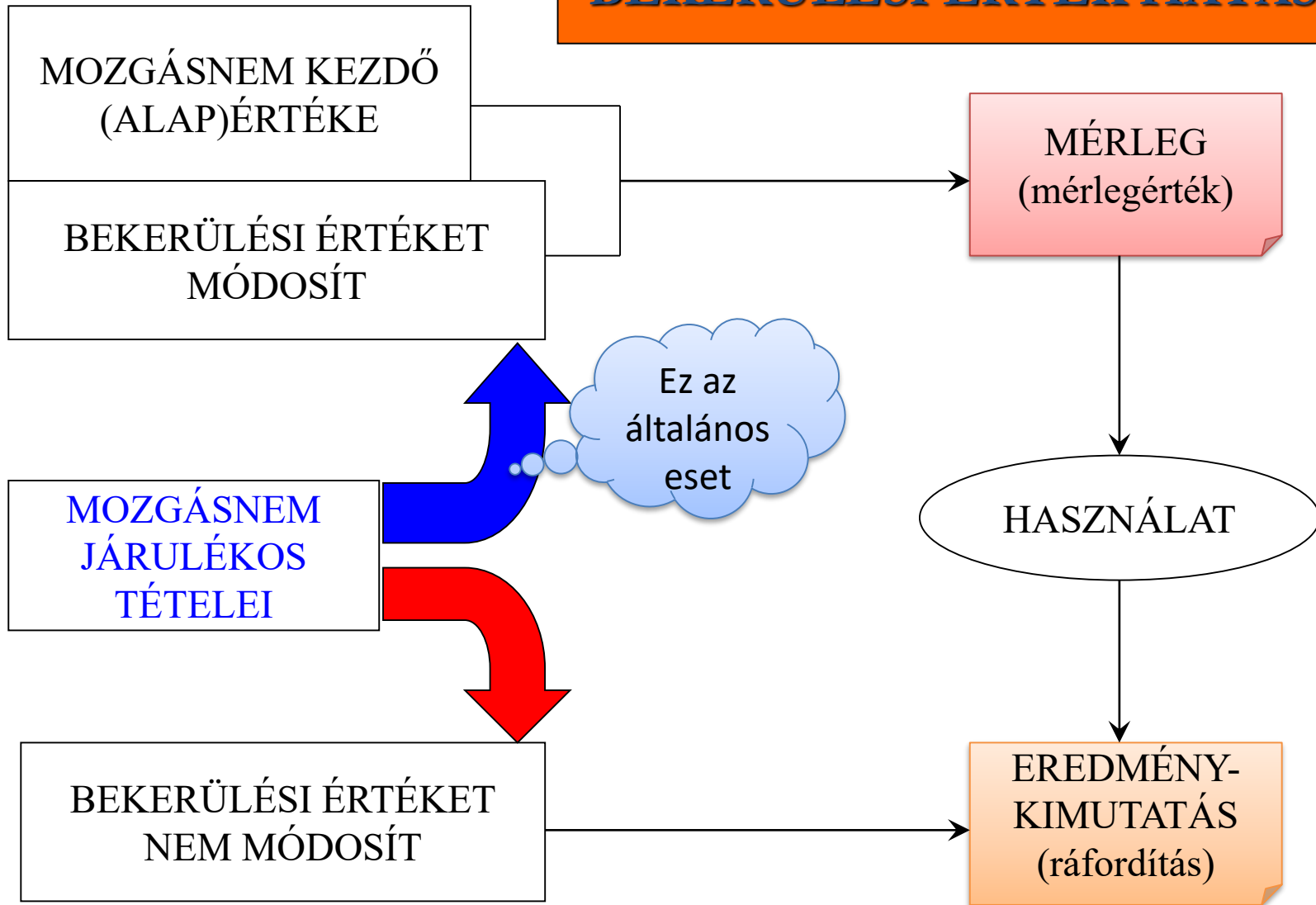
- **A beszámoló adatai értékelési, elszámolási folyamat eredményeként keletkeznek**
- Amit elszámolunk, azt értékelni is kell (!!!)
- Amit értékelünk, azt elszámolni is kell (???)
 - Nem minden értékelési helyzet hatása jelenik meg a beszámolóokban, mert
 - Tilos elszámolni
 - Elnszámolása opcionális
 - A beszámoló értékadatai alapvetően történeti jellegűek
 - Mert a going concern elv alapján működő gazdálkodók elsődleges célja a (realizált) nyereség elérése és tartós fenntartása
 - A vagyonérték kimunkálása ennek van alárendelve

Mi is az a bekerülési érték?

- „az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.” (Sztv. 47. § (1) bekezdés)

BEKERÜLÉSI ÉRTÉK HATÁSA

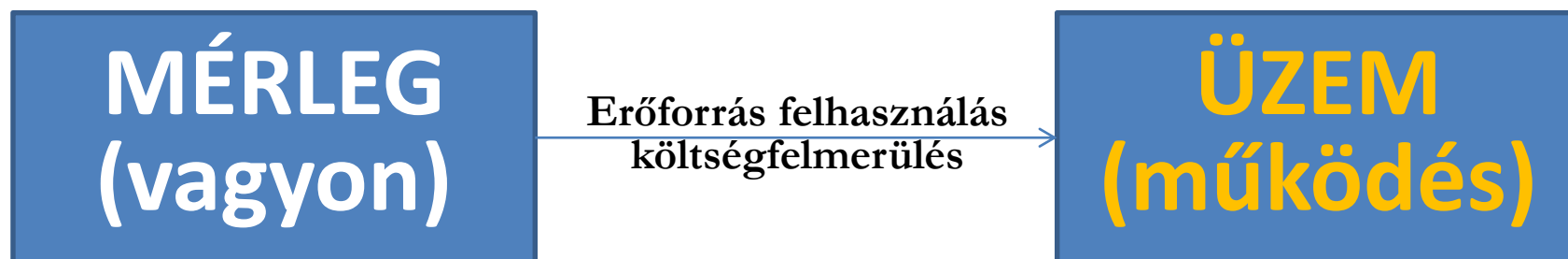

Mi is az a bekerülési érték?

- Nem monetáris eszközök
 - Beszerzési ár (tárgyi eszközök, anyagok, áruk)
 - Vásárlás
 - Apport
 - Térítés nélkül
 - Finanszírozás hatása
 - Előállítási (közvetlen) költség (STK)
 - Önköltségszámítás
 - Korrigált közvetlen (ön)költség vs. fnok

A költség ...

- ... a gazdálkodók működése során, a tevékenységgel kapcsolatban szükségszerűen felmerülő erőforrás-felhasználások pénzben kifejezett értéke

KÖLTSÉGEK RENDSZEREZÉSE az erőforrás felhasználás szemszögéből

- MILYEN ERŐFORRÁST HASZNÁLUNK FEL?
 - KÖLTSÉGNEMEK: a költség megjelenési formája, amit a felhasznált erőforrás fajtája, jellege határoz meg
 - Egyszerű (egynemű) költségek
- MINEK AZ ÉRDEKÉBEN TÖRTÉNIK AZ ERŐFORRÁS-FELHASZNÁLÁS?
 - **KÖLTSÉGVISELŐK ÉS KÖLTSÉGHELYEK**
 - A költségek elszámolhatósági módja, amit a felhasznált erőforrás célja határoz meg:
 - KÖZVETLEN és KÖZVETETT KÖLTSÉGEK
 - összetett költségek (többféle költségnevet is tartalmaznak)

KÖZVETLEN (termelési) KÖLTSÉGEK

- azok a költségek, amelyekről már a felmerülés időpontjában egyértelműen eldönthető, hogy melyik tevékenységet, melyik teljesítményt (melyik költségviselőt), milyen mértékben, mekkora összegben terhelik.
- A költségviselő (a létrejövő teljesítmény) lehet:
 - termék
 - szolgáltatás
 - saját előállítású (nem értékesítési célú) eszköz

KÖZVETETT (termelési) KÖLTSÉGEK

- azok a költségek, amelyekről a felmerüléskor csak a felmerülés helye (költséghely) állapítható meg.
- A költséghelyek lehetnek:
 - fizikai költséghelyek (elkülönült, önálló szervezeti egységek)
 - üzemi költséghelyek (általában területileg és szervezetileg is elkülönülnek)
 - főüzem (gyáregység, telephely stb.), ahol a teljesítmények (termékek és szolgáltatások) (rész)folyamatai végbemennek
 - társüzem (belső szolgáltató egységek), ahol a gazdálkodó tevékenységének általános kiszolgálása folyik (javító, karbantartó, szállító stb. részlegek)
 - vállalati (központi irányítási) költséghelyek
 - a gazdálkodó egészének működését biztosító igazgatási, irányítási, raktározási, értékesítési funkciókhoz kapcsolódnak
 - elméleti költséghelyek
 - Jellemző funkciók: K+F, garanciális javítás, jótéti költség stb.
 - Természetesen (vállalati szervezet függvényében) ezek is megjelenhetnek önálló üzemi, vállalati fizikai költséghelyként is

Vegyük észre a közvetett költségek eltérő viselkedését!

- Vannak teljesítményhez kapcsolódó közvetett költségek, amelyek a termelés, a teljesítmények létrehozása során merülnek fel, tehát ezek közvetlen költségek, csak a felmerüléskor nem lehet egyértelműen a megfelelő termékre, szolgáltatásra (költségviselőre) elszámolni (mert az adott üzemben többfajta teljesítmény is megjelenik)
 - Ezek a költségek utólag, a tényleges igénybevétel (vagy más paraméterek alapján) áterhelhetők (feloszthatók) az érintett költségviselőkre
 - Ezt nevezzük **költségfelosztás**nak, amely tipikusan az üzemi költséghelyek esetében értelmezhető
- Vannak teljesítményhez nem kapcsolódó közvetett költségek, amelyek tehát a termeléstől függetlenül is felmerülnek (készletlét költségek)
 - **Fel nem osztott költségek** képzése, amely tipikusan a vállalati, irányítási általános költséghez, elméleti költséghelyekhez kapcsolódik
- A közvetett költségek fenti logika szerinti értelmezését nevezzük költségrendezéseknek

KÖLTSÉGRENDEZÉS

- Olyan, az időszakot terhelő költségek összegét nem befolyásoló elszámolás, amely a közvetett költségek átrendezésére, átcsoportosítására irányul, amely megvalósulhat
 - Költségfelosztással (fok)
 - a költséghely számlák között és/vagy
 - a költséghely és költségviselő számlák között
 - Fel nem osztott költség (fnok) képzésével

A költségrendezések segítségével ...

- ... különböző részköltség fogalmak definiálhatók
- A részköltségek a közvetlen és közvetett költségek különböző kombinációjából eredő összetett költségek, amelyeknek az előállított teljesítmények (termékek és szolgáltatások) bekerülési értékének (az értékelés alapjául szolgáló költség) meghatározásában van szerepük

RÉSZKÖLTSÉG-FOGALMAK

KÖZVETLEN KÖLTSÉGEK	KÖZVETETT KÖLTSÉGEK	
	ÜZEMI KÖLTSÉGEK	VÁLLALATI KÖLTSÉGEK
Közvetlen (ön)költség	FEL	NEM OSZTOTT KÖLTSÉGEK
<i>Korrigált közvetlen (ön)költség</i>		
Szűkített (ön)költség		
Teljes (ön)költség		
K Ö L T S É G N E M E K (időszak összes költsége)		

A költségrendezések hatása

- A költségfelosztás hatására emelkedik a költségviselőre elszámolt költségek, azaz az elkészült termék, szolgáltatás értékelésébe bevonható költségek összege
 - Sztv. 51. § (1) bek.: „Az eszköz előállítási értékének részét képezik azok a költségek, amelyek az eszközre (a termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.”
 - Vagyis a közvetlen költség kétféleképpen keletkezik
 - Már felmerüléskor közvetlenként számoljuk el
 - A költségfelosztás során a közvetett költség válik közvetlen költséggé
- A fel nem osztott költségek nem befolyásolják az elkészült termék, szolgáltatás bekerülési értékét
 - Sztv. 51. § (4) bek.: „Igazgatási, értékesítési költségeket az eszközértékelés alapjául szolgáló közvetlen önköltség nem tartalmazhat”
 - Mi lesz a sorsuk?
 - Mivé is válnak végső soron a költségek?

Költség → Bekerülési érték → Ráfordítás

- A költségek céljuk szerint végső soron tehát (korrigált) közvetlen költségként (ami bekerülési értéket határoz meg) illetve fel nem osztott költségként jelennek meg
- Innen pedig már csak egy lépés, hogy a költségeket az értékesítéshez való viszonyuk szerint is megvizsgáljuk
 - SZÁRMAZTATOTT RÁFORDÍTÁSOK

Nézzünk egy példát!

- 2 cég azonos költséggel hoz létre 2 terméket
- Az összes költség 100.000 egység, az fnok 30.000 egység
- „Alfa” cég mindkét terméket eladja (eladási ár 60.000 egység/db), „Béta” cég egyet sem
- Hogyan alakul az eredmény?

Eredménykimutatás

„Alfa” cég	Megnevezés	„Béta” cég
120.000	NÁB	0
70.000	Értékesítés közvetlen költsége	
30.000	Értékesítés közvetett költsége	30.000
+20.000	ÜTE	-30.000

Nézzünk egy példát!

- 2 cég azonos költséggel hoz létre 2 terméket
- Az összes költség 100.000 egység, az fnok viszont eltérő
 - Alfa: 30.000 egység
 - Béta: 40.000 egység
- Mindkét cégnél ugyanaz történik a termékekkel
 - a) mindkettőt eladják
 - b) egyet sem adnak el
- Hogyan alakul az eredmény?

Eredménykimutatás (mindkét termék eladva)

„Alfa” cég	Megnevezés	„Béta” cég
120.000	NÁB	120.000
70.000	Értékesítés közvetlen költsége	60.000
30.000	Értékesítés közvetett költsége	40.000
+20.000	ÜTE	+20.000

Eredménykimutatás (egy termék eladva)

„Alfa” cég	Megnevezés	„Béta” cég
60.000	NÁB	60.000
35.000	Értékesítés közvetlen költsége	30.000
30.000	Értékesítés közvetett költsége	40.000
-5.000	ÜTE	-10.000

Hogyan lehet ezt „kozmetikázni”?

Eredménykimutatás (egy termék eladva)

Növeljük meg a közvetlen költséget 10.000 egységgel, ezzel az fnok csökken 10.000 egységgel

„Alfa” cég	Megnevezés	„Béta” cég
60.000	NÁB	60.000
40.000	Értékesítés közvetlen költsége	35.000
20.000	Értékesítés közvetett költsége	30.000
0	ÜTE	-5.000

Következő évben

- Megint termelnek 2 db-ot (változatlan feltételekkel) és eladják az előző évről megmaradt 1 db-ot is

Eredménykimutatás (három termék eladva)

„Alfa” cég	Megnevezés	„Béta” cég
180.000	NÁB	180.000
105.000	Értékesítés közvetlen költsége	90.000
30.000	Értékesítés közvetett költsége	40.000
+45.000	ÜTE	+50.000

Mi is az a bekerülési érték?

- Monetáris eszközök
 - Beszerzési ár (értékpapírok, részesedések)
 - Szerződésben, megállapodásban meghatározott érték (követelések)
 - Számlázott összeg (pl. vevők)
 - Jóváírt, bevételezett pénzeszköz (pénztár, bankszámlák)

Mi is az a bekerülési érték?

- Források
 - Szerződésben, megállapodásban meghatározott érték (hitelek, kölcsönök)
 - Jogszabályi előírások, hatósági határozatok, végzések (pl. bírósági ügyek, büntetések)
 - Bevallások (adók és járulékok)
 - Számlázott összeg (pl. szállítók)
 - Saját számítások, belső kimutatások (időbeli elhatárolások, céltartalékok)

Mi is az a bekerülési érték?

- Devizás ügyletek keretében bekerült vagyonrészek
 - Monetáris vagyonrészek
 - Nem monetáris vagyonrészek
- Választott árfolyamok rendszere
 - Számviteli politikai döntés
- Kivételes esetek

Értékkorrekciók elszámolhatósága

- Értékelési modellek
 - Bekerülési költség modell (kötelező)
 - Általánosan alkalmazott eljárás (értékvesztés, visszaírás)
 - KSZÉ változik az eredménnyel szemben
 - Átértékelési modell
 - Csak korlátozottan (meghatározott vagyonrészek esetében), opcionálisan alkalmazott eljárás (értékhelyesbítés)
 - Bekerülési költség modell értelemszerűen
 - Azon túl KSZÉ és eredmény nem változik → elkülönített kimutatás (ÉH – ÉT)
 - Valós érték modell
 - Csak korlátozottan (alapvetően a pénzügyi instrumentumok körében) alkalmazott eljárás (valós érték értékelési különbözet)
 - Bekerülési értéktől függetlenül KSZÉ változik az eredménnyel szemben

PÉLDÁK

- A) eset

Megnevezés	Bázis időszak	Tárgyidőszak
A/II. Tárgyi eszközök	130.000	150.000
1. Ingatlanok	130.000	150.000
7. Tárgyi eszközök ÉH	0	0

- B) eset

Megnevezés	Bázis időszak	Tárgyidőszak
A/II. Tárgyi eszközök	200.000	230.000
1. Ingatlanok	130.000	150.000
7. Tárgyi eszközök ÉH	70.000	80.000

KM jelentősége

- Értékelési eljárások alkalmazási szabályai
- Befektetési tükör (befektetett eszközök állományváltozásának bemutatása)
 - Bruttó érték, halmozott értékcsökkenés, ÉH
 - Nyitó
 - Növekedés
 - Csökkenés
 - Záró

PÉLDA [A) eset]

MÉRLEG	Bázis időszak	Tárgyidőszak
A/II. Tárgyi eszközök	130.000	150.000
1. Ingatlanok	130.000	150.000

Bef. tükör	Nyitó	Növekedés	Csökkenés	Záró
Bruttó érték				
1. Ingatlanok	200.000	60.000	20.000	240.000
ÉCS				
1. Ingatlanok	70.000	34.000	14.000	90.000

Elszámolt ÉCS	Tárgyidőszak
Terv szerinti ÉCS	30.000
Lineáris	30.000
Terven felüli ÉCS	4.000
ÖSSZESEN	34.000

Értékkorrekciók elszámolhatósága

- Beszámoló hatása
 - EGYÉB és Éves beszámoló: teljes körűen alkalmazhatók
 - MEGyÉB csak bekerülési költség modellt alkalmazhatja
 - De azt is (részben) más szabályok szerint
 - Tfécs, ÉV, VI kötelező (hüvelykujj szabályok: 30%-os értékváltozás, követeléseknél lejáratí idő)
 - Bt, kkt, ec döntése szerint mellőzheti az értékkorrekciók elszámolását

A vagyonrészek kivezetése

- Egyedi értékelés
- Nem egyedi értékelés
 - Értékelési eljárások
 - Átlagmódszerek, FIFO
- Monetáris devizás tételek kivezetése, megszűnése realizált árfolyamkülönbséggel jár

Néhány értékelési kérdés

Amortizáció

Értékkorrekciók

AZ AMORTIZÁCIÓ

Az amortizáció értelmezése

- Az amortizáció **költség**, a megszerzési költség szisztematikus szétoztása a hasznos élettartam alatt, tekintet nélkül az eszköz (aktuális) értékére
- A kopás, romlás, avulás miatt bekövetkező **értékveszteség**
- Az eszközpótlás **fedezet**ét biztosítja
- Korlátozott élettartamú eszközből nyerhető **hasznok, szolgáltatások** összességének adott periódusra eső része

Számvitel és amortizáció (1)

- **Egy könyvelési tétel**

T. Értékcsökkenési leírás (költség)

K. Értékcsökkenés (eszközelhasználódás)

Számvitel és amortizáció (1)

- Tartozik oldalról rendben van: erőforrás felhasználás, tehát **költség!**
- Követel oldal már bonyolultabb
 - Ismert nézet: Belső forrás = visszatartott eredmény + amortizáció
 - Forrásteremtés (pénz) („Minél több az elszámolt amortizáció annál több pénzünk lesz”???)
 - Nyereség vs. Veszteség
 - Csak az árakban megtérülő leírás jelenthet valós fedezetet
 - Pénzeszköz vs. Nem pénzeszköz
 - Csak a pénzügyileg is realizált ár jelenthet valós fedezetet
 - Pénzügyi alap a pótláshoz (amortizációs alap)

Számvitel és amortizáció (1)

- Nota Bene
 - Az amortizáció költség és eszközfogyasztás, eredménycsökkentő tétel, ami adó megtakarítást eredményez, de nem hoz létre pénzforrást, hanem megóvja azt a felhasználástól

Számvitel és amortizáció (2)

- Becslés: „Ahány ház, annyi szokás” elv, mert
 - Hasznos élettartam,
 - maradványérték,
 - leírás módja
 - Lineáris – egyenletes (halmozott écs ugyanazzal az összeggel nő)
 - Degresszív – gyorsított (halmozott écs egyre kisebb összeggel nő)
 - Progresszív – lassított (halmozott écs egyre nagyobb összeggel nő)

Mikor – melyiket?

- Lineáris
 - Kiegyensúlyozott technikai fejlődés, tartósan jelentkező szükségletet kielégítő termék, az amortizációs időszak alatt lényegesen nem változó árak
- Degresszív
 - Gyorsütemű technikai fejlődés, új termék iránti magas keresletet nagymértékű csökkenés követ(het)i, az árak meglehetősen gyorsan változ(hat)nak (ráadásul jellemzően csökkennek!)
- Progresszív
 - Felfutási idő szükséges a teljes kapacitás eléréséhez, a piaccal el kell fogadtatni a terméket, a felfutással áremelkedésre számítunk
 - kockázatos

Számvitel és amortizáció (2)

- Működik az amortizációs sokszínűség???
- Nem feltétlenül!
- Adózásorientált amortizáció elszámolása
 - 0-ra (maradványértékre) leírt eszközök problémája
 - Kezelés pl. módosítással
 - Hasznos élettartam, leírási mód, maradványérték

Számvitel és amortizáció (3)

- MEGYÉB esetében
 - Maradványérték = 0
 - Leírás módja: csak lineáris lehet
 - Leírási kulcsok megegyeznek a tao. tv. szerint az adóalapnál érvényesíthető kulcsokkal

Amortizáció hatását, szerepét lásd majd EDITDA mutató vagy CF számítás

Mit mond erről az IFRS?

- Bekerülési érték
 - Támogatások kezelése
 - Halasztott bevétel
 - bekerülési érték csökkentő tétel
 - Mi történik a hasznos élettartam végén?
 - Leszerelés, elszállítás, helyreállítás, rekultiváció stb. → céltartalék képzés a bekerülési értékben
- Amortizáció (értékcsökkenési alap szisztematikus felosztása)
 - Maradványérték, hasznos élettartam, leírási mód
 - mikortól? → Használatra kész állapot
- Követő értékelés
 - Bekerülési érték modell
 - $KSZÉ = BÉ - HÉCS - ÉV$
 - Átértékelési modell
 - $KSZÉ = BÉ + ÁTÉ - HÉCS - ÉV$

Amortizáció és tőkeelmélet (1)

- Miért használunk tőke javakat?
 - Jövőbeli hasznok megszerzése érdekében
- A tárgyi eszköz jövőbeli szolgálatok (gazdasági előnyök, hasznok) potenciális tárháza és ennek elfogyasztása történik a használat során
- Vagyis az eszköz értékét nem az adja, hogy mennyibe került az előállítás, hanem, hogy mennyi a használatával elérhető jövőbeli jövedelem → használati érték
- A beszerzéskor ez jellemzően mérlegelésre is kerül
 - Lásd beruházás-gazdaságossági számítások
- És mi van később?

Amortizáció és tőkeelmélet (2)

- Objektív, verifikálható (piaci) érték
 - Megszerzés és kivezetés időpontjában
- Tárgyi eszközök esetében ezek nem azonos időszakban vannak, periódusonként becsülni kell
- Az eszköz értéke = a jövőbeli nettó szolgáltatások diszkontált értéke

Amortizáció és tőkeelmélet (2)

- Nettó szolgálat értéke függ
 - Működési/működtetési költség
 - Eszköz fizikai hatékonysága
 - Avulási kitettség
 - Eszköz kihasználtság
- Nehézségek:
 - Jövőbeli szolgálatok azonosítása, értékelése, diszkontráta meghatározása
- Amortizáció e felfogásban
 - Két időpontban meghatározott (piaci) érték különbsége
 - Magyar terminológia: terv szerinti és terven felüli értékcsökkenés együttese

Amortizáció és adózás (1)

- Számvitelben gazdaságilag **indokolt** amortizáció
 - az amortizáció költség, eredménycsökkentő tétel, amelynek összege gazdálkodói mérlegelés tárgya
- Adózás szempontjából **megengedett** amortizáció
 - méltányos amortizáció elve, törvényi előírás
- A kettő elszakad egymástól
 - Adózásban minél gyorsabban, számvitelben a gazdaságilag ténylegesen indokolt mértékben
- Effektív adóterhelést befolyásoló tényező
 - Adóalap-korrekciós tételek formájában jelenik meg

Amortizáció hatása

- ...
- - számvitelben elszámolt értékcsökkenés
- ...
- ...
- **Adózás előtti eredmény**
- + számvitelben elszámolt értékcsökkenés
- - adótv. szerint érvényesíthető értékcsökkenés
- **Társasági adóalap**

Amortizáció hatása

- $\text{Amortizáció}_{\text{adó}} > \text{Amortizáció}_{\text{számvitel}} \rightarrow \text{Effektív adókulcs} < \text{névleges adókulcs}$
- És persze fordítva is lehetséges!

Amortizáció és adózás (2)

- Adózási előnyök fokozása
 - Egyösszegű leírás
 - Gyorsított leírás
 - Beruházási „adóhitel”
 - fejlesztési tartalék érvényesítése
- Infláció hatása
 - Amortizáció érzéketlen az inflációra, a bevétel viszont igen
 - Hogyan lehetne figyelembe venni az infláció hatását?
 - SZTV vs. IFRS
 - Inflációs nyereség keletkezik, ami többlet adófizetést eredményez
- Adózás torzító hatása a tárgyi eszköz könyv szerinti értékére
 - Az adótörvény szerinti leírás érvényesítése a számvitelben is
 - Az adózási előnyök elérhetőségét nem az befolyásolja, hogy a számvitelben mennyi értékcsökkenést számolunk el!

Fordulónapi értékkorrekciók

Fordulónapi értékcorrekciók (1)

- Becslésekre támaszkodik
 - Szubjektív tényezők szerepe
- Eszközértékelések
 - Értékvesztés, visszaírás
 - Piaci érték – könyv szerinti érték viszonya
 - Elszámolása korlátozott, feltételekhez kötött
 - Lehet opcionális is
 - Lényeges – nem lényeges (tartós és jelentős?)
 - Biztos, csak a piaci érték a releváns az értékelésnél?
 - IFRS: megtérülő érték: a valós (piaci) érték és a használati érték közül a magasabb
- Céltartalék-képzés

Fordulónapi értékcorrekciók (2)

- MEGYÉB esetében
 - „Ökölszabály”
 - Jelentős, ha $(PÉ - KSZÉ) \geq KSZÉ * 0,3$
- Követelések esetében a beszámolókéészítés időpontjában fennálló lejárat idő függvényében **kell** értékvesztést elszámolni
 - 180 napnál rövidebb lejárat $\rightarrow ÉV = 0$
 - 180 – 270 nap közötti lejárat $\rightarrow ÉV = BekÉ * 0,3$
 - 271 – 365 nap közötti lejárat $\rightarrow ÉV = BekÉ * 0,5$
 - 365 napnál hosszabb lejárat $\rightarrow ÉV = BekÉ$
 - Visszaírás, akkor ha érvényesül a 30%-os szabály

Fordulónapi értékkorrekciók (3)

- Devizás átértékelés
 - Kötelező a fordulónapi választott árfolyamra átértékelés
 - Vagyon és eredményhatása is van
 - Mikrogazdálkodói beszámolóban viszont tilos átértékelni!

Summa summarum

- Az elemzés megkezdése előtt alapvető elvárás az általános tájékozódás az előzőekben érintett témákról (is), amelynek elsődleges forrása a kiegészítő melléklet lehet
 - Kérdéses „adatgazdagság”
- Lehetséges, hogy ezek miatt két év vagy két cég adata nem lesz összehasonlítható!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. FEJEZET

VAGYONI HELYZET ELEMZÉSE

1. LECKE: MÉRLEGELEMZÉS

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

MÉRLEGELEMZÉS

VAGYONI HELYZET ELEMZÉSE

Általános (számviteli szemléletű) magyar mérleg

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	SAJÁT TŐKE
FORGÓ- ESZKÖZÖK	CÉLTARTALÉKOK
AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK
	RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK
	PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

IFRS (általános) mérleg

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

Ingatlanok
Befektetési célú ingatlanok
Immateriális javak
Pénzügyi eszközök

FORGÓESZKÖZÖK

Készletek
Biológiai eszközök
Vevő- és egyéb követelések
Pénzeszközök és egyenértékesek
Értékesítésre tartott bef. eszközök

SAJÁT TŐKE

AV-re jutó saját tőke
Nem ellenőrző részesedések

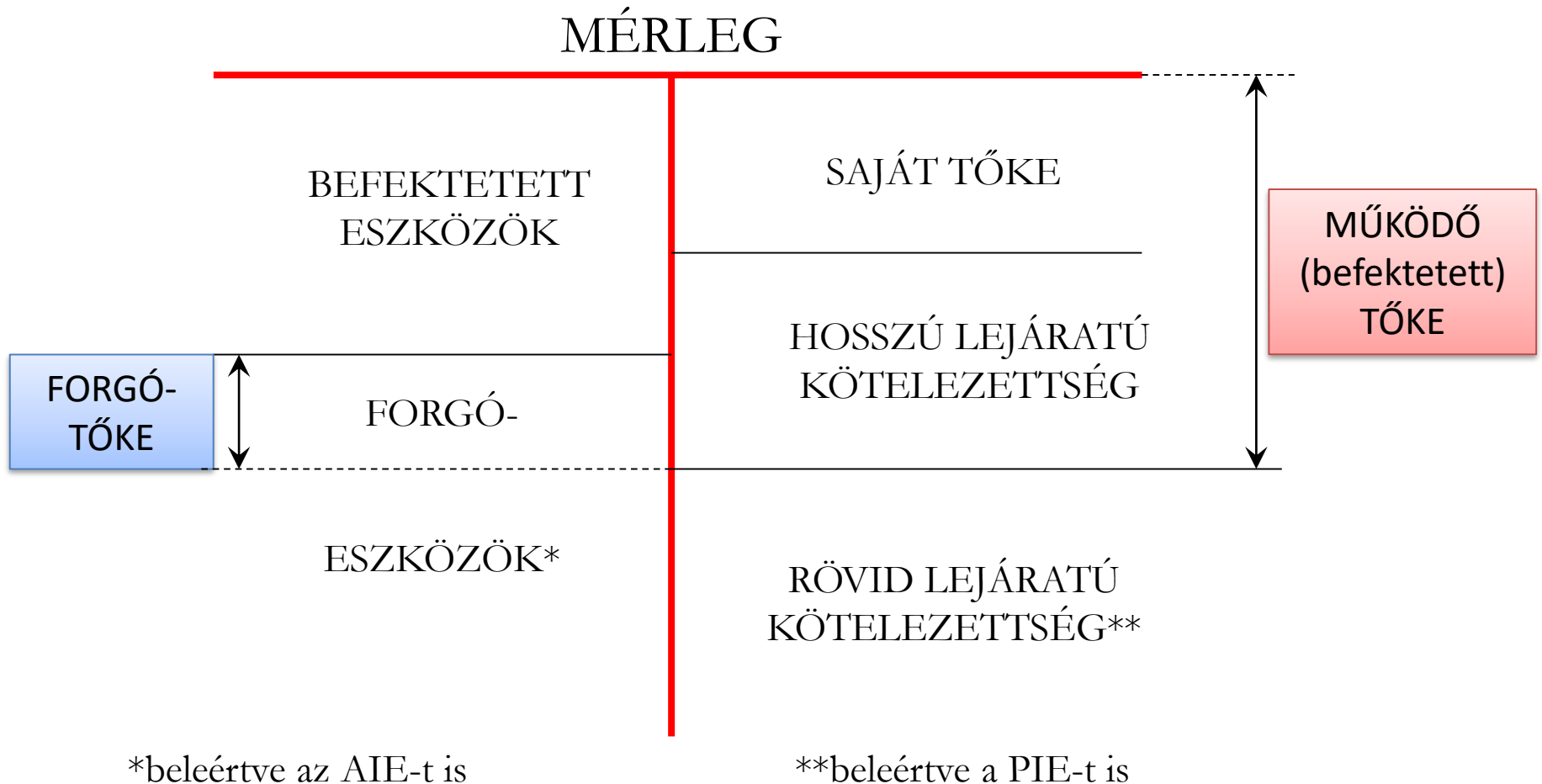
HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK

Céltartalékok
Halasztott adókötelezettségek

RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK

Szállítói tartozások
Pénzügyi kötelezettségek
Halasztott adókötelezettségek

(nettó) forgótőke, működő (befektetett) tőke

Forgóeszköz – Forgótőke – Nettó forgótőke

- Forgóeszköz
 - Mérlegfőcsoport, gyűjtőkategória, nem lehet negatív
- Forgótőke
 - Forgóeszközök állandó jelleggel (tartósan) lekötött része
 - Állandóan jelenlévő forgóeszközelemek tőkeként funkcionáló állományértéke
 - Készletgazdálkodás (biztonsági készlet)
 - Mezei leltár
 - Biztonsági pénzkészlet
 - követelésállomány
 - Nem lehet negatív
 - Likviditási mutató számításánál fontos a szerepe
 - Általános és gyors mutató közötti eltérés

Forgóeszköz – Forgótőke – Nettó forgótőke

- Nettó forgótőke
 - Egyszerű számítás (kivonás) eredménye
 - Negatív is lehet
 - Finanszírozási kapcsolat jellegére utal
- Nettó forgótőke lefedheti a forgótőkét?
 - És ha negatív a nettó forgótőke?

A későbbiekben a forgótőke kifejezés alatt a nettó forgótőke tartalmát értjük, ha mégsem, akkor ezt mindig jelezzük!

A nettó forgótőke logikájára épül az
egyoldalas (likviditási szemléletű)
mérlegforma is

Az Sztv. is engedi a likviditási
szemléletű egyoldalas sémát

A magyar egyoldalas mérleg áttekintése (csak főcsoport szintjén)

A. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK
B. FORGÓESZKÖZÖK
C. AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK
D. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK
E. PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK
F. Forgóeszközök-rövid lejáratú kötelezettségek (B+C-D-E) = FORGÓTŐKE
G. Az eszközök összértéke a rövid lejáratú kötelezettségek levonása után (A+/-F) = MŰKÖDŐTŐKE
H. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK
I. CÉLTARTALÉKOK
J. SAJÁT TŐKE

Nyilvánvalóan $G = H + I + J$

Gazdasági (üzleti szemléletű) mérleg

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	SAJÁT TŐKE
(módosított) FORGÓTŐKE	CÉLTARTALÉKOK
PÉNZESZKÖZÖK	FINANSZÍROZÁSI (KAMATOZÓ) KÖTELEZETTSÉGEK (ideértve a hosszú és rövidlejáratú tételeket is)

KÖTELEZETTSÉGEK = Finanszírozási kötelezettségek + Működési kötelezettségek

(módosított nettó) FORGÓTŐKE =
(Forgóeszközök – Pénzeszközök+AIE) – (RLK – Finanszírozási RLK+PIE)
másképpen
(klasszikus) Forgótőke – (Pénzeszközök – Finanszírozási RLK)

VAGYONI HELYZET ELEMZÉSE

- Célja: vagyon szerkezetének és változásának bemutatása, minősítése, a változásokat előidéző okok feltárása
- Módszerei: megoszlási, dinamikus, intenzitási viszonyszámok, időbeli és térbeli összehasonlítással
- Módszerei
 - Vertikális (eszköz ill. forrás elkülönült elemzése)
 - Horizontális (eszköz és forrás összekapcsolása)

VERTIKÁLIS ELEMZÉS: vagyonstruktúra

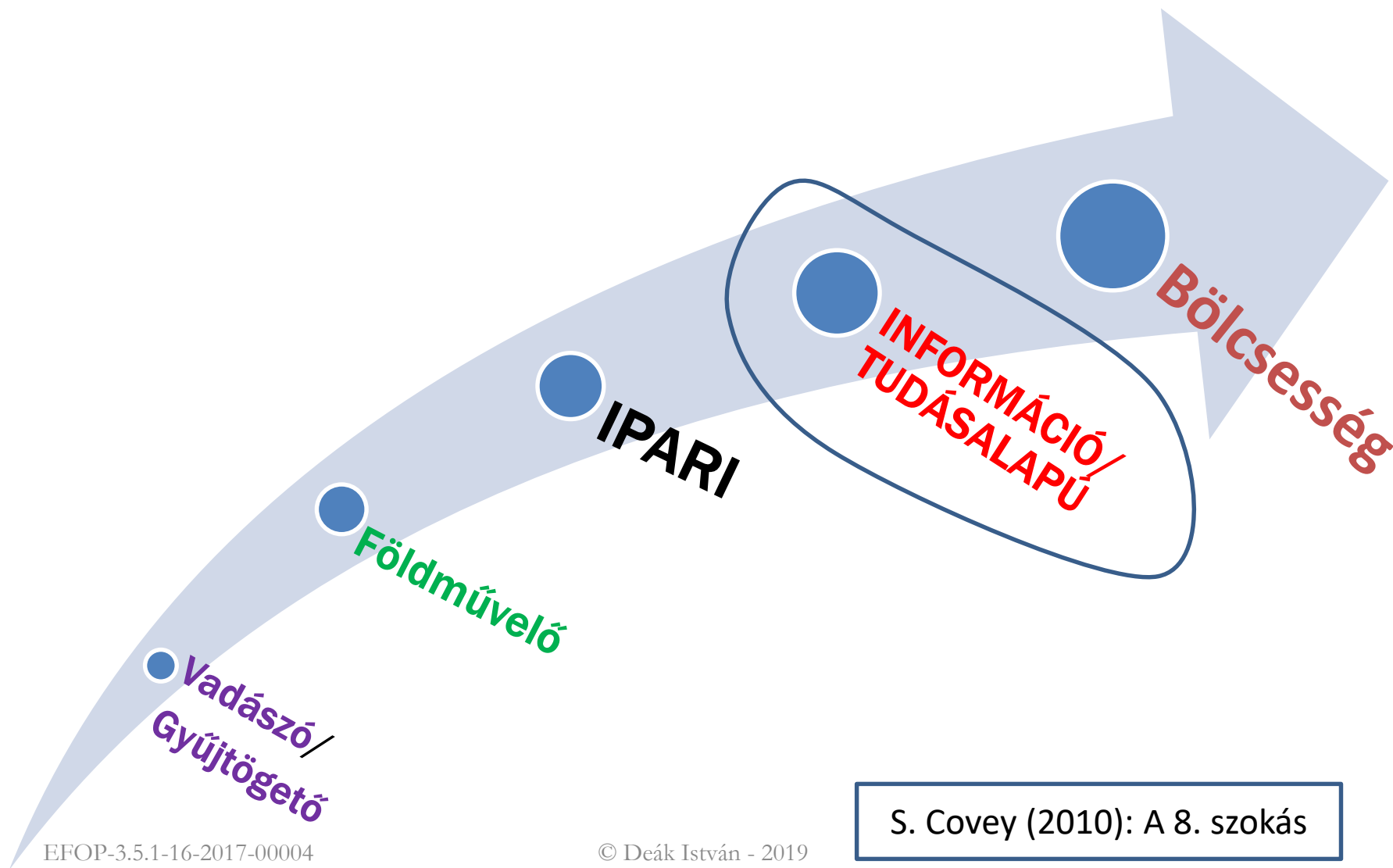
Vagyonstruktúra: a mérleg eszközoldala

- Tételsúlyok (összetétel)
- terjedelem (abszolút és relatív eltérések)
- időbeli, térbeli összehasonlítás
 - tartós-e a változás, előnyös-e, milyen teendők vannak a struktúra változásához, mi a követendő cél stb.
 - Jelzés értékű változások (fejlesztés, leépítés, bővülés stb.)
 - Ágazati sajátosságok
 - Általános vagyonstruktúra???
- Mi a problémája?
 - A nem mérlegképes eszközök
 - Szolgáltató szektor, tudásvállalatok alapvetően nem fizikai tőkeelemekbe fektetnek (kompetenciavagyon, intellektuális tőke)
 - Tegyük egy rövid kitérőt a felvetéssel kapcsolatban!

TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS

Kor	Gazdasági és politikai centrum	Társadalmi alap	Preferált tőkebefektetés
Középkor	Mezőgazdasági nagybirtok	Agráralapú társadalom	Agrár- invesztíció
Újkor	Ipari centrumok	Ipari alapú társadalom	Ipari tőkebefektetés
Modern kor	tudásközpont	Tudásalapú társadalom	Tudásorientált tőkebefektetés

A civilizáció 5 korszaka

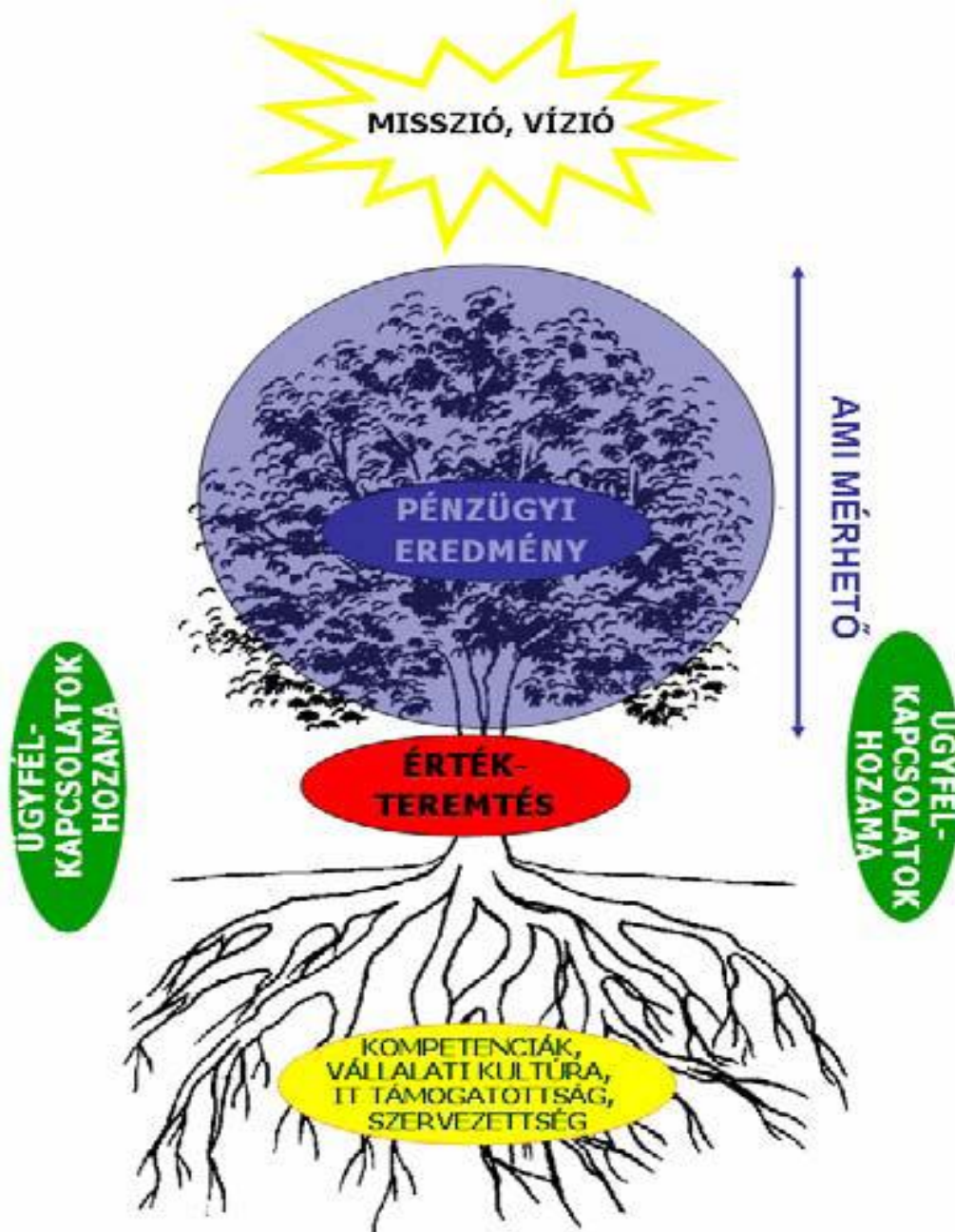

Kialakult a tudás(alapú)gazdaság

- A gazdaság alapja a tudás, az információ, a magas fokú (szak)képzettség
- A tudás tényleges termelőerő → Magas hozzáadott értékű szolgáltatások túlsúlyba kerülése
- Lehetővé válik az „elszakadás” a természet adta korlátoktól
- K+F ráfordítások növekedése
- Tudásközpontok kialakulása
- Folyamatos igény az oktatás fejlesztésére
 - Innovációs szemlélet, gyakorlat- és probléma-orientáltság, kommunikációs képességek stb.
- Intellektuális tőke térnyerése
- Tudásszervezet vs. termelőszervezet

Következmények

- A vállalatok (piaci) értéke egyre kevésbé magyarázható a kézzel fogható (pénzügyi-fizikai) tőkeelemekkel az intellektuális tőkeelemek térnyerése miatt
 - Tudásvállalat, tudásmunkás
- Intellektuális tőke összetevői
 - **Humántőke** (képzettség, konvertálható tudás, kompetenciák, innovációs képesség, morál stb)
 - **Kapcsolati tőke** (hírnév, ügyfélkör, értékesítési csatornák stb.)
 - **Szervezeti tőke** (K+F eredmények, márkanev, szervezeti kultúra, információs rendszerek stb.)

© Laáb Á.

SZELLEMI TŐKEPOTENCIÁL (TETT) KORLÁTLAN!

A „TETT” ELEMEEK:

- **T**EHETSÉG
- **E**RKÖLCS
- **T**UDÁS(SZOMJ)
- **T**ÖREKVÉS

ÉRTÉKTARTOMÁNYOK:

- $0 \rightarrow \infty$
- $-\infty \rightarrow +\infty$
- $0 \rightarrow \infty$
- $0 \rightarrow \infty$

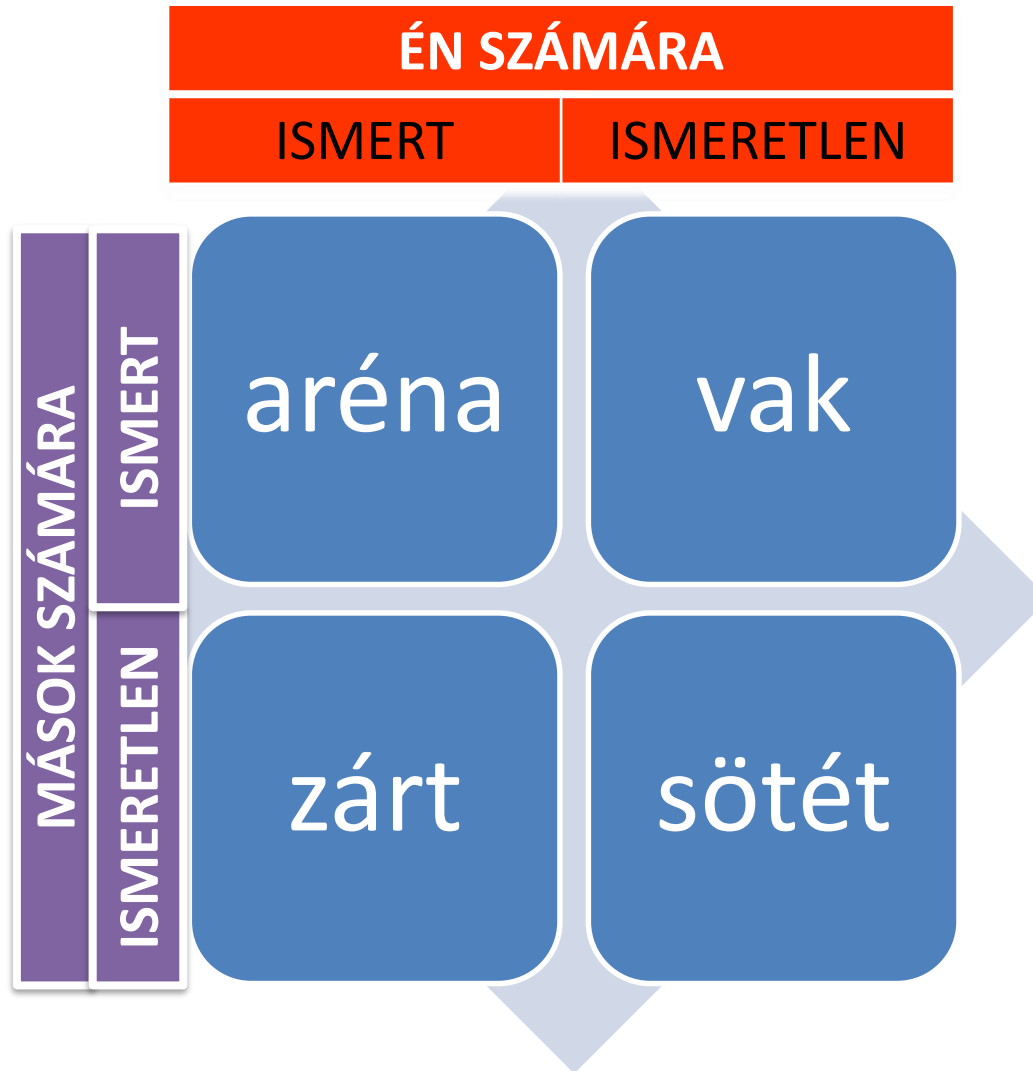
**E VAGYONELEMEEK NEM ÖSSZEGZŐDNEK,
HANEM ÖSSZESZORZÓDNAK:**

**SZELLEMI TŐKE =
ERKÖLCS * TEHETSÉG * TUDÁS * TÖREKVÉS**

KÖVETKEZMÉNY:

- 1. POZITÍV TARTOMÁNYBAN AZ ELEMEEK MEGSOKSZORÓZÓDNAK!**
- 2. BÁRMELY ELEM 0, AKKOR AZ ÖSSZÉRTÉK IS 0!**
- 3. HA NINCS ERKÖLCSI TARTÁS, AZ ÖSSZÉRTÉK NEGATÍV
KISUGÁRZÁSÚ LESZ, MINDEN TEHETSÉG, TUDÁS ÉS TÖREKVÉS
ELLENÉRE...**

A JOHARY ABLAK

A SZÁMVITEL JOHARY ABLAKA

Hogyan is lehetne ezt
számvitelesen szimbolizálni?

Eszközök

Források

Pénzeszközök

Vevőállomány

Tárgyi eszközök

(Számítógépek, helységek, stb.)

Immateriális javak

(Szoftverek, vagyoneértékű jogok, stb.)

Ügyfél eszközök

(A vevőkkel, a beszállítókkal és a környezettel kiépített tartós ügyfélkapcsolatok, a kialakított piaci arculat, stb.)

Szervezeti eszközök

(A menedzsment színvonala, jobb módszerek, szabadalmak, elméletek, modellek, számítástechnikai és adminisztratív rendszerek, vállalati kultúra, új termékek tervei, stb.)

Munkatársak kompetenciája

(Az a képesség, hogy az emberek dologi, vagy eszmei vagyont hozzanak létre)

Rövid lejáratú kötelezettségek

Hosszú lejáratú kötelezettségek

Részvényesek látható sajáttőkéje

Részvényesek láthatatlan sajáttőkéje

(Ki nem mutatott eredmény)

Immateriális kötelezettségek

(Peres ügyek, tartós foglalkoztatás kötelezettségei, termék és szolgáltatásminőség iránti elkötelezettség, népszerűsítési és hirdetési kényszer.)

Látható
vagyon

Láthatatlan
(felszín alatti)
vagyon

Összegezve

- Nem minden erőforrás mérlegképes, mert nem felel meg a kritériumoknak
 - Ugyan nyilvánvaló a jövőbeli hasznosságuk, hozamtermelő képességük, de nincs mértékegységük, nincs (?) áruk, tehát nincs (?) értékük
 - Immateriális javak nagyobb súlya, de ezek is korlátozottan mutathatók ki
- Az ilyen elemek figyelembevétele áttolódik a kontrolling, a korszerű menedzsment technikák körébe
 - Egyik tipikus módszere: BSC és az arra épülő stratégiai térkép
 - Négy nézőpont: pénzügyi, vevői, működési, tanulási

Kitérő
vége

VERTIKÁLIS ELEMZÉS: vagyonstruktúra

- Fontosabb mutatók:
 - Eszköz (fő)csoporthoz aránya, belső szerkezete
 - TE/MFÖ, FE/MFÖ
 - TE és FE belső szerkezete
 - Beruházások aránymutatója, tartóssága,
 - befektetett eszközök/forgóeszközök vagy fordítva
 - Ágazati sajátosságok
 - Jelentős arányeltolódás okai
 - Önmagában nem sok mit mutat
 - aktív időbeli elhatárolások kezelése: bevételhez (követelés tartalmú!) vagy ráfordításhoz kapcsolódik
 - Készletek szerkezete
 - vásárolt készlet/saját termelésű készletek aránya
 - Vásárolt készletek szerkezete
 - Következtetni lehet a tevékenység jellegére

VERTIKÁLIS ELEMZÉS: vagyonstruktúra

- Fontosabb mutatók:
 - Kiegészítő mellékletből (befektetési tükör) nyerhető adatok felhasználásával
 - tárgyi eszközök leírtsága: Halmazott ÉCS/Bruttó érték
 - értelmezése
 - tárgyi eszközök használhatósága : Nettó érték/Bruttó érték
 - » 1 - leírtsági mutató
 - » értelmezése
 - beruházások fedezete
 - tárgyévi écs. leírás/üzembe helyezett beruházás
 - *(de lásd Amortizációról mondottakat a Bevezetésben!)*
 - megújítási mutató:
 - üzembe helyezett tárgyi eszköz/Bruttó érték
 - Terhelt tárgyi eszközök aránya
 - Jelzálog, pénzügyi lízing
 - stb.

Vertikális elemzés: tőkestruktúra

Tőkestruktúra: a mérleg forrásoldala

- Forrás (fő)csoportok belső és egymáshoz viszonyított arányai, változás
- Tisztázandó:
 - idegen tőke (HLK vagy RLK is)
 - idegen forrás (összes kötelezettség, vagy CT és PIE is),
 - tartós forrás ill. folyó forrás,
 - hátrasorolt kötelezettség kezelése (ST-hez rendelhető?),
 - céltartalék kezelése,
 - passzív időbeli elhatárolások kezelése
 - A költséghez, ráfordításhoz kapcsolódók lényegében kötelezettségek

Tőkestruktúra alapvető mutatói

- **Tőkeerősség** (tőkeellátottság): $ST/MF\ddot{O}$
 - Megítélése: alacsony? magas? ideális?
 - Ügyeljünk arra, hogy az ST lehet negatív is!
 - A mutató javítása: ST növelése
 - Eredmény visszaforgatás
 - Tőkebevonás
 - Rejtett tartalékok kimutatása
 - Konfliktus:
 - magas tőkeerősség vs. optimális finanszírozás
 - magas tőkeerősség vs. saját tőke jövedelmezősége
 - Lehetne-e a mutató alapján tipizálni a vállalatokat?

2009

Megnevezés	Tőkeerősség
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	54%
Feldolgozóipar	43%
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	70%
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazd.	49%
Építőipar	35%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	33%
Szállítás, raktározás	37%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	27%
Információ, kommunikáció	36%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	9%
Ingatlanügyletek	38%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	48%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	54%
Egyéb ⁵	34%
Nem besorolható	16%
Dél-alföldi Régió	38%
Országos átlag	36%

Tőkestruktúra alapvető mutatói

- **Eladósodottság**

- ST/HLK vagy HLK/ST

- értelmezése

- $ST/(ST+HLK)$ vagy $HLK/(ST+HLK)$

- értelmezése

- Devizás kötelezettségek jelenléte!

Tőkestruktúra alapvető mutatói

- **tőkefeszültség** mutató: $ST/KÖT$ vagy $KÖT/ST$
- ST/JT arány
 - Megítélése cégjogi szempontból is fontos!
 - Egészséges volta
 - Alakítása
 - Eredmény visszaforgatással
 - Tőkeátrendezéssel
 - Pótlólagos tőkejuttatással
 - Értékelési szabályok alkalmazásával
- Saját tőke növekedési mutató: AE/ST
- Esedékességi aránymutató: $RLK/KÖT$

Tőkestruktúra vs. tőkeáttétel

- Pénzügyi (finanszírozási) tőkeáttétel
 - Állományi szemléletben
 - Eladósodottság
 - Tőkefeszültség
 - **Tőkemultiplikátor (TMP):** Eszközök/Saját tőke
 - Vegyük észre, hogy ez a tőkeerősség reciproka
 - De ez már horizontális mutató!
 - Folyó szemléletben is értelmezhető, pl.
 - Kamat/EBIT(DA)
 - EBIT(DA) lásd később!

HORIZONTÁLIS ELEMZÉS

- Eszközök és források összevetése
 - eszközök forrásfedezettsége, eszközök forrásigényessége,
 - források eszközfedezettsége, források eszközigényessége

HORIZONTÁLIS ELEMZÉS

- finanszírozás

- **hosszú távú:** befektetett eszközök forrásfedezete (stabilitás)

- Befektetési és finanszírozási döntések összhangja
 - Finanszírozási források
 - Saját tőke, hosszú lejáratú (esetleg hátrasorolt) kötelezettség, fejlesztési támogatás
 - ST/BE
 - $(ST+HLK)/BE$
 - Működésbiztonsági mutató = $(ST+HSK+HLK)/BE$
 - És hol a fejlesztési támogatás?
 - Halasztott bevételek kezelése: $(ST+HLK+HB)/BE$

- **rövid távú:** likviditás (lásd külön)

HORIZONTÁLIS ELEMZÉS

- tőkemultiplikátor: $\text{Eszközök} / \text{ST}$
 - Tőkeáttételként is értelmezhető
- Mit mutat? Mikor jó?
- Van határértéke?
- Felírható így is: $\text{Adósság} / \text{ST} + 1$
- Vagyis a TMP növekedése az eladósodottság, a kötelezettségek növekedésére utal

HORIZONTÁLIS ELEMZÉS

- vevők/szállítók arány
 - Minősítése
 - 2,3 illetve 0,6, melyik a jobb? Biztos?

LIKVIDITÁS

- Fizetőképesség (tud fizetni) és fizetőkészség (akar is fizetni), amely függ
 - Esedékesség: esedékes tartozásokat határidőre teljesíteni tudja
 - Pillanatnyi fizetőképesség
 - Forgótőke gazdálkodás és finanszírozás
 - Mobilitás: milyen gyorsan jut pénzhez
 - Eszközök eladhatósága, készpénzzé konvertálhatósága
 - Rövid távú forráshoz jutás képessége
- Likviditási zavar
- Likviditás vs. jövedelmezőség
 - Ha nyereséges, akkor likvid?
 - Ha likvid, akkor nyereséges?

Likviditás elemzésére felhasználható módszerek

- Mutatószámok
- Likviditási mérleg
- Cash flow-kimutatás
- Tőkeforgalmi kimutatás

Részletesen lásd a további leckékben

Likviditási mutatók (ráták)

- A rövidelejáratú kötelezettségek forgóeszköz fedezettségét méri
- Megjelenési formái
 - **Alanyi vagy relatív likviditás**
 - Általános: FE/RLK
 - Triviálisan elvárt mértéke > 1
 - Elvárt(?), Biztonságos(?) $> 1,3$
 - Likviditási gyorsráta: $(FE - \text{Készletek})/RLK$
 - Készletek szerkezetének szerepe
 - Lásd forgótőke problémát
 - Pénzhányad: $\text{Pénzeszközök}/RLK$
 - Nem szabad túlbecsülni a szerepét!
 - **Tárgyi vagy abszolút likviditás**
 - Azonnali likviditáshoz szükséges formában rendelkezésre álló likvid eszközök
 - Forgóeszközök és kötelezettségek összerendelése
 - Lásd likviditási mérleg

Forgótőke és likviditás

- Nyilvánvaló:
 - ha (nettó) forgótőke > 0, akkor likviditás > 1, és fordítva
 - Azonos (nettó) forgótőke eltérő likviditási mutatókat eredményezhet és fordítva

Forgóeszközök	10.000.	20.000	50.000
RLK	0	10.000	40.000
<i>Forgótőke</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>	<i>10.000</i>
Likviditás	∞	2	1,25

Eddigiek összefoglalása: „CÉGEGÉSZSÉG” MUTATÓK

MÉRLEG

A) BEFEKTETETT ESZKÖZÖK		D) SAJÁT TŐKE	
I.	Immateriális javak	I.	Jegyzett tőke
II.	Tárgyi eszközök	II.	Jegyzett, de be nem fizetett tőke (+)
III.	Befektetett pénzügyi eszközök	III.	Tőketartalék
B) FORGÓESZKÖZÖK		IV.	Eredménytartalék
I.	Készletek	V.	Lekötött tartalék
II.	Követelések	VI.	Értékelési tartalék
III.	Értékpapírok	VII.	Adózott eredmény
IV.	Pénzeszközök	E) CÉLTARTALÉK	
C) AKTIV IDŐBELI ELHATÁROLÁS		F) KÖTELEZETTSÉGEK	
		I.	Hátrasorolt kötelezettségek
		II.	Hosszú lejáratú kötelezettségek
		III.	Rövid lejáratú kötelezettségek
		G) PASSZIV IDŐBELI ELHATÁROLÁS	
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN		FORRÁSOK ÖSSZESEN	

EGY VÁLLALKOZÁS EGÉSZSÉGES, HA

1. **FIZETŐKÉPES (AZAZ LIKVIDITÁSI MUTATÓI MEGFELELŐEK)**
2. **STABIL (AZAZ STABILITÁSI MUTATÓI JÓK)**
3. **NINCS ELADÓSODVA (AZAZ ELADÓSODOTTSÁGI MUTATÓI KEDVEZŐEK)**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. FEJEZET

VAGYONI HELYZET ELEMZÉSE

2. LECKE: FUND FLOW-KIMUTATÁS

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tőkeforgalmi kimutatások elvi alapja

- Kétoldalú kimutatás, amely a beáramló (keletkező) pénzeszközöket állítja szembe azok felhasználásával
- Alapja: a normál mérleg átrendezése változásmérleg (Z-NY) logikája alapján
- $\sum E = \sum F$
 - ebből $\sum E_{\text{ÁV}} = \sum F_{\text{ÁV}}$,
 - ebből $\sum [(E+) - (E-)] = \sum [F(+) - F(-)]$
- Kiemelve a pénzeszközöket
 - Pénzeszközök keletkezése: E- és F+
 - Pénzeszköz felhasználása: E+ és F-
- Alapegyenlet $(E+) + F(-) = (E-) + F(+)$

Tőkeforgalmi kimutatás alapformája

FELHASZNÁLÁS

KÉPZŐDÉS (FORRÁS)

Források csökkenése

Saját tőke csökkenése
Hosszú lej. köt. csökkenése
Rövid lej. köt. csökkenése
Céltartalékok csökkenése
PIE csökkenése

Eszközök növekedése

Befektetett eszközök növekedése
Készletek növekedése
Követelések növekedése
Likvid eszközök növekedése
AIE növekedése

ÖSSZESEN

Források növekedése

Saját tőke növekedése
Hosszú lej. köt. növekedése
Rövid lej. köt. növekedése
Céltartalékok növekedése
PIE növekedése

Eszközök csökkenése

Befektetett eszközök csökkenése
Készletek csökkenése
Követelések csökkenése
Likvid eszközök csökkenése
AIE csökkenése

ÖSSZESEN

Tőkeforgalmi kimutatás továbbfejlesztése

- Kiindulás: A beszámoló sztv. szerint meghatározott mérlege
- Ennek átrendezésével kapjuk a gazdasági mérleget
- Elméleti alapja: módosított (nettó) forgótőke tartalom
 - Idegen tőke = kamatfizetéssel terhelt (hosszú és rövid lejáratú) kötelezettségek (továbbiakban: finanszírozási kötelezettségek)
 - Csak a nem kamatköteles rövid lejáratú kötelezettségek (továbbiakban: működési kötelezettségek) lesznek forgótőke csökkentő tételek
 - Pénzeszközöket külön szerepeltetjük
- Ez alapján a gazdasági mérleg egy lehetséges formája a következő (köv. dia)

Befektetett eszközök

- (+) Immaterialis javak
- (+) Tárgyi eszközök
- (+) Befektetett pénzügyi eszközök

Forgótőke

- (+) Készletek
- (+) Követelések
- (+) Értékpapírok
- (+) Aktív időbeli elhatárolások
- (-) Vevőktől kapott előlegek
- (-) Szállítók
- (-) Kapcsolt vállalkozással szembeni, nem kamatköt. rövid lej. köt.
- (-) Jelentős tul.rész.álló váll-sal szembeni, nem kamatköt. rövid lej.köt.
- (-) Egyéb részesedésű vállalkozással szembeni, nem kamatköt. rövid lej. köt.
- (-) Egyéb rövid lej. kötelezettségek
- (-) Passzív időbeli elhatárolások

Pénzeszközök

Saját források

- (+) Jegyzett tőke
- (-) Jegyzett, de be nem fizetett tőke
- (+) Tőketartalék
- (+) Eredménytartalék
- (+) Lekötött tartalék
- (+) Értékelési tartalék
- (+) Adózott eredmény
- (+) Céltartalékok

Saját
tőke

Finanszírozási kötelezettségek

- (+) Hátrasorolt kötelezettségek
- (+) Hosszú lejáratú kötelezettségek
- (+) Rövid lejáratú kölcsönök
- (+) Rövid lejáratú hitelek
- (+) Váltótartozások
- (+) Kapcsolt vállalkozással szembeni, kamatköt. rövid lej. Kötelezettségek
- (+) Jelentős tul.rész.álló váll-sal szembeni, nem kamatköt. rövid lej.köt.
- (+) Egyéb részesedésű vállalkozással szembeni, kamatköt. rövid lej. köt.

Alapösszefüggés

Befektetett eszközök + Forgótőke + Pénzeszközök
=

Saját források + Finanszírozási kötelezettségek

Átrendezve

Forgótőke + Pénzeszközök
=

Saját források + Finanszírozási kötelezettségek –
Befektetett eszközök

Tartós finanszírozási alap (nettó fund)

Még egy forma

(+/-)Forgótőke + Pénzeszközök

=

(+/-)Tartós finanszírozási alap

ebből

Pénzeszközök

=

(+/-)Tartós finanszírozási alap – (+/-)forgótőke

És ebből jól látszik a két elem változásának
pénzeszközökre gyakorolt hatása

Tartós finanszírozási alap változása

- Keletkezése (= pénzeszközök növekedése)
 - Saját forrás növekedése
 - Finanszírozási kötelezettségek növekedése
 - Befektetett eszközök csökkenése
- Felhasználása (= pénzeszközök csökkenése)
 - Saját forrás csökkenése
 - Finanszírozási kötelezettségek csökkenése
 - Befektetett eszközök növekedése

Fund flow-kimutatás (év)

Megnevezés	Forrás (eredet, képződés)	Felhasználás
Saját források	Növekedés	Csökkenés
Finanszírozási kötelezettségek	Növekedés	Csökkenés
Befektetett eszközök	Csökkenés	Növekedés
<i>Nettó fund-flow</i>	<i>Tartós finanszírozási forrás növekedése</i>	<i>Tartós finanszírozási forrás csökkenése</i>
<i>Egyenleg</i>	<i>+/-</i>	

Mi a hatása a tartós alap növekedésének?
És a csökkenésének?

FORGÓTŐKE VÁLTOZÁS

Forgótőke változása

- Növekedése (= pénzeszközök felhasználása)
 - Készletek növekedése
 - Követelések növekedése
 - AIE növekedése
 - Működési kötelezettségek csökkenése
 - PIE csökkenése
- Csökkenése (= pénzeszközök növekedése, forrása)
 - Készletek csökkenése
 - Követelések csökkenése
 - AIE csökkenése
 - Működési kötelezettségek növekedése
 - PIE növekedése

Forgótőke-kimutatás (év)

Pénzeszköz keletkezés

Pénzeszköz felhasználás

Megnevezés	Forrás (forgótőke -)	Felhasználás (forgótőke +)
Készletek	Csökkenés	Növekedés
Követelések	Csökkenés	Növekedés
Értékpapírok	Csökkenés	Növekedés
Aktív időbeli elhatárolások	csökkenés	Növekedés
Működési kötelezettségek	Növekedés	Csökkenés
Passzív időbeli elhatárolások	Növekedés	Csökkenés
Nettó forgótőke-változás	Tartós finanszírozási alap pótlása	Tartós finanszírozási alap felhasználása

Gazdasági mérleg (időpont)

NETTÓ FORGÓTŐKE

PÉNZESZKÖZÖK

NETTÓ FUND

FINANSZÍROZÁSI MÉRLEG (időszak)

NETTÓ FORGÓTŐKE VÁLTOZÁS (+/-)

PÉNZESZKÖZÖK VÁLTOZÁSA (+/-)

NETTÓ FUND FLOW (+/-)

Példa

Mérleg, 200x. 12. 31.

ESZKÖZÖK	BÁZIS	TÁRGY	FORRÁSOK	BÁZIS	TÁRGY
Bef. eszk.	20.000	23.000	Saját tőke	14.000	17.000
Forgóeszk. (pénzeszk. nélkül)	43.000	36.000	HLK	5.000	8.000
Pénzeszköz	7.000	6.000	RLK (csak működési)	51.000	40.000
Összesen	70.000	65.000	Összesen	70.000	65.000

Gazdasági mérleg (bázis)

NETTÓ FORGÓTŐKE = -8.000

(43.000-51.000)

PÉNZESZKÖZÖK = 7.000

NETTÓ FUND = -1.000

(14.000+5.000-20.000)

Gazdasági mérleg (tárgy)

NETTÓ FORGÓTŐKE = -4.000
(36.000-40.000)

PÉNZESZKÖZÖK = 6.000

NETTÓ FUND = +2.000
(17.000+8.000-23.000)

FINANSZÍROZÁSI MÉRLEG

(tárgyidőszak)

NETTÓ FORGÓTŐKE VÁLTOZÁS
+4.000

PÉNZESZKÖZÖK VÁLTOZÁSA
-1.000
[7000-4000+3000=6000]

NETTÓ FUND FLOW
+3.000

A fund flow- és a forgótőke-
kimutatás összekapcsolásával kapjuk
a komplex finanszírozási kimutatást

Komplex finanszírozási kimutatás

Megnevezés	Forrás	Felhasználás
Saját források	Növekedés	Csökkenés
Finanszírozási kötelezettségek	Növekedés	Csökkenés
Befektetett eszközök	Csökkenés	Növekedés
(1) Nettó fund-flow	+	-
Készletek	Csökkenés	Növekedés
Követelések	Csökkenés	Növekedés
Értékpapírok	Csökkenés	Növekedés
Aktív időbeli elhatárolások	csökkenés	Növekedés
Működési kötelezettségek	Növekedés	Csökkenés
Passzív időbeli elhatárolások	Növekedés	Csökkenés
(2) Nettó forgótőke-változás	-	+
(3) Nettó cash flow	-	+
Összesen (1)+(2)+(3)	=	

Összefüggések

- Ha a nettó fund-flow nő, akkor a tartós finanszírozási alap nő, ami növeli a forgótőkét és/vagy a pénzeszközt (és fordítva)
- Forgótőke növekedése a tartós finanszírozási alapok (vagy a pénzeszközök) felhasználását jelenti,
- Forgótőke csökkenése (ami pénzeszközöket szabadít fel) a tartós alapok (vagy a pénzeszközök) pótlását szolgálja

Nézzünk egy példát!

Mérleg	2019. 12. 31.	2020. 12. 31.
A) Befektetett eszközök	62.353	67.264
Immateriális javak	4.691	4.412
Tárgyi eszközök	45.648	50.890
Befektetett pénzügyi eszközök	12.014	11.962
B) Forgóeszközök	29.675	29.263
Készletek	13.488	13.902
Követelések	10.046	9.434
Értékpapírok	1.017	650
Pénzeszközök	5.124	5.277
C) Aktív időbeli elhatárolások	44	308
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	92.072	96.385
D) Saját tőke	44.298	53.994
Jegyzett tőke	35.000	35.000
Tőketartalék	3.210	3.210
Eredménytartalék	-9.521	-962
Értékelési tartalék	7.250	7.250
Adózott eredmény	8.359	9.496

Mérleg	2019. 12. 31.	2020. 12. 31.
F) Kötelezettségek	47.454	42.428
Hosszú lejáratú kötelezettségek	31.978	27.831
Rövid lejáratú kötelezettségek	15.476	14.597
- Rövid lejáratú kölcsönök	447	417
- Rövid lejáratú hitelek	4.713	4.344
- Vevőktől kapott előlegek		245
- Szállítók	6.825	5.782
- Egyéb rövidelejáratú köt.	3.491	3.809
G) Passzív időbeli elhatárolások	320	413
FORRÁSOK ÖSSZESEN	92.072	96.385

Számítások

(gazdasági mérleg logika alapján)

- **(módosított) Forgótőke (2020)** = $[(29263 - 5277) + 308] - [(14597 - 4761) + 413] = +14.045$
- **(módosított) Forgótőke (2019)** = $[(29675 - 5124) + 44] - [(15476 - 5160) + 320] = +13.959$
- **(módosított) Forgótőke változás** = $(+14.045) - (+13.959) = + 86$

A növekedést valamiből finanszírozni kellett!

- (bázis) pénzeszközből
- Tartós alapok növelésével

Komplex finanszírozási kimutatás (2020.)

	FORRÁS	FELHASZNÁLÁS
Saját tőke (+9.696)	9.696	
Hosszú lejáratú kötelezettségek (-4.147)		4.147
Kamatköteles rövidlejáratú kötelezettségek		399
Immateriális javak	279	
Tárgyi eszközök (+5.242)		5.242
Befektetett pénzügyi eszközök	52	
1. Nettó fund-flow	239	
Készletek (+414)		414
Követelések (-612)	612	
Értékpapírok (-367)	367	
Aktív időbeli elhatárolások		264
Nem kamatköteles rövidlejáratú kötelezettség		480
Passzív időbeli elhatárolások	93	
2. Nettó forgótőke-változás		86
3. Nettó cash flow (+153)		153
Összesen	239	239

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. FEJEZET

LIKVIDITÁSI MÉRLEG

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kiinduló felvetések

- Likviditási mutató veszélyei (korlátai):
 - Csak a fordulónapi helyzetet tükrözi
 - a kötelezettségek nem egy időpontban esedékesek
 - a forgóeszközök nem használhatóak fel azonnal fizetésre
 - nem számol a hitel lehetőségével
- Megoldás lehet: **likviditási mérleg** összeállítása

Likviditási mérleg

- Olyan mérleg, amelyben az eszközöket mobilitási, a forrásokat esedékességi sorrendben soroljuk be.
- *Fajtái:*
 - Statikus: időpontra vonatkozó – múltbeli – mérlegadatok alapján
 - Dinamikus: időszakra vonatkozó (tény és terv) adatok – pénzbevételek és pénzkiadások – alapján
 - Pl. üzleti tervhez

STATIKUS LIKVIDITÁSI MÉRLEG

- mérleg strukturális átrendezése
 - Mobilitási sorrend: eszközöket mennyi idő alatt lehet pénzzé tenni
 - Esedékességi sorrend: tartozásokat mennyi idő múlva kell kifizetni.
- Alapváltozat: 4 fokozatú statikus likviditási mérleg
 - Korlátai: a múlt adataiból következtetünk a jövőre, fokozatok kötöttek, besorolás nagyvonalú, esetenként szubjektív
- A besorolást a vagyonrész jellege (gazdálkodói szándék) a számviteli elszámolási technika és a gazdálkodás befolyásolja

Négyfokozatú statikus likviditási mérleg

ESZKÖZÖK		FORRÁSOK	
I. Likvid eszközök		I. Azonnal esedékes kötelezettségek	
<i>Pénzeszközök, egyes értékpapírok</i>		<i>Lejárt, de még ki nem egyenlített köt.</i>	
II. Mobil eszközök		II. Rövid határidőn belül esed. köt.	
<i>Követelések</i>		<i>Ált. 1 évnél rövidebb idő alatt esedékes köt.</i>	
<i>Forgatási célú értékpapírok</i>		<i>Költségek, ráford. passzív időbeli elhat.</i>	
<i>Bevételek aktív időbeli elhatárolása</i>		<i>Céltartalékok</i>	
III. Mobilizálható eszközök		III. Később esedékes kötelezetts.	
<i>Eladható vásárolt és saját term. készlet</i>		<i>Ált. 1 évnél hosszabb idő alatt esedékes köt</i>	
		<i>Költségek, ráford. passzív időbeli elhat.</i>	
		<i>Céltartalékok</i>	
IV. Immobil eszközök		IV. Vissza nem fizetendő források	
<i>Lekötött, korlátozottan forgalomképes, nem eladható, nem értékesítési szándékkal beszerzett eszközök (tárgyi eszközök, immat. javak, bef. pü-i eszközök, elfekvő készletek)</i>		<i>Forrás jellegéből fakadóan ide soroltak (saját tőke)</i>	
<i>Elszámolás-technikai okokra visszavezethető eszközök (ktgek, ráford. aktív időbeli elhat, halasztott ráford.)</i>		<i>Elszámolás-technikai okokra visszavezethető források (bevételek passzív időbeli elhat., halasztott bevételek)</i>	

Besorolási kérdések

- Eldöntendő kérdések:
 - időbeli elhatárolások (lehet II., III. és IV is)
 - Bevétel, ráfordítás, halasztott tételek
 - Céltartalékok (lehet II., III.. IV is)
 - jegyzett, de be nem fizetett tőke (ez követelés!)
 - kétes követelések (értékvesztéssel korrigáltuk!)
 - elfekvő készletek (IV.)
 - gyorsan forgó készletek (akár II. is)
 - hátrasorolt kötelezettségek (IV.)

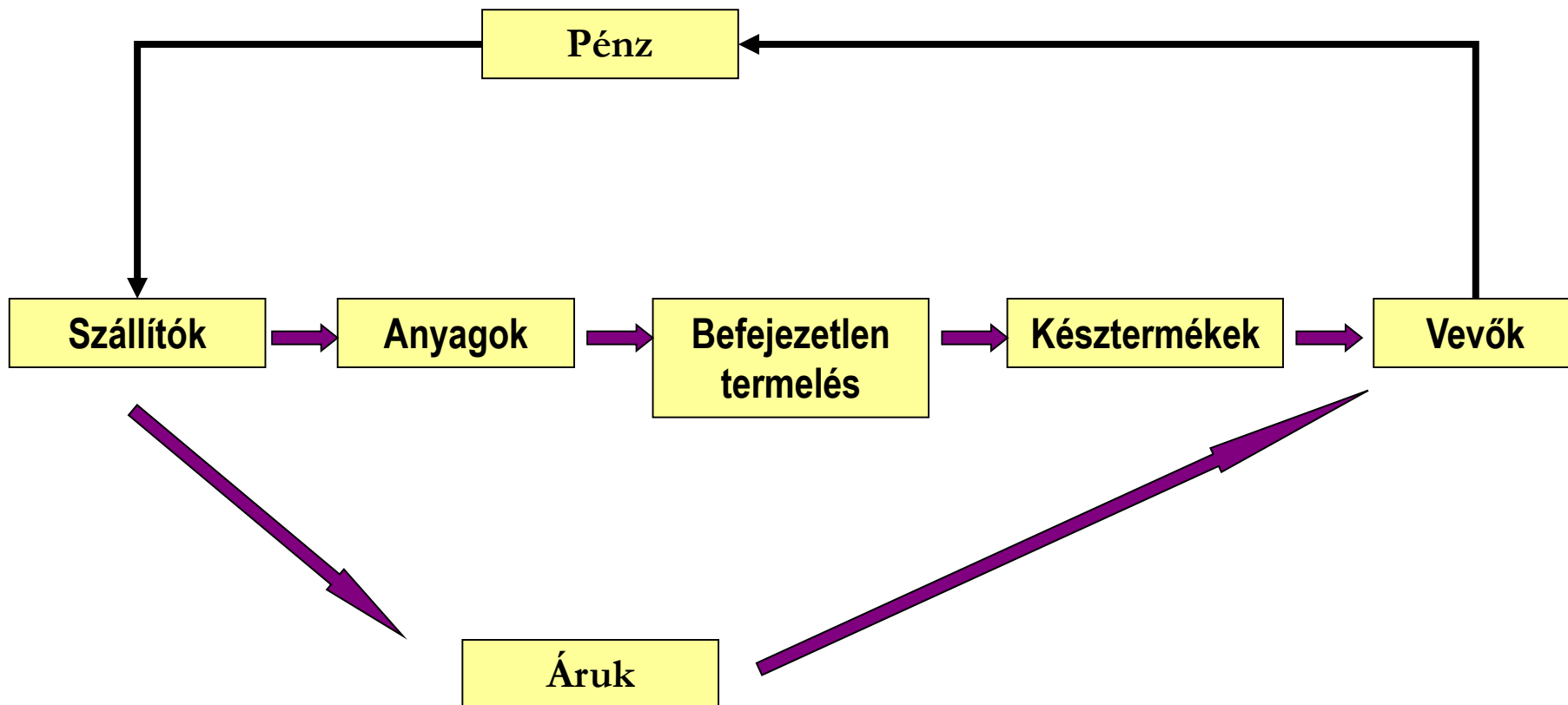
Hasznosítása

- Fokozatok összevetése:
 - Fizetőkészség (I fokozat)
 - Rövid távú fizetőképesség (II. fokozat)
 - hosszú távú fizetőképesség (III. fokozat)
- Fokozatok egyenlege
 - Likviditási többlet
 - Likviditási hiány
- Pénzügyi egyensúly: ha fokozatonként teljesül, hogy adott fokozathoz tartozó eszköz > adott fokozathoz tartozó forrás
 - Ügyeljünk arra, hogy egyik fokozat többlete fedezheti a következő fokozat hiányát
 - Likviditás javítása
 - Mobilitás fokozása, esedékesség halasztása
- Értékelés: egyszerű, de a rövid távú likviditást nem igazán jellemzi és csak a múlt hatásaiból tudunk következtetni.

TÖBBFOKOZATÚ STATIKUS LM

- II. és a III. fokozat továbbtagolása: adott eszközfajta (átlagosan) mennyi idő alatt válik pénzzé, illetve adott tartozás mikor válik esedékessé.
- Elvi alapja az újratermelési folyamat logikai folyamata

Az újratermelési folyamat körforgása

- Forgási idő: adott eszközfajta adott állománya mennyi idő alatt fut át az újratermelési folyamat adott szakaszán.

– Számítása:

$$\frac{\text{Eszköz záró állománya}}{\text{1 napi forgalom (mozgás)}}$$

– 1 napi forgalom

$$\frac{\text{Előző időszak mozgása (forgalma)}}{\text{előző időszak napjainak száma}}$$

- Eldöntendő kérdés: naptári nap vagy munkanap

- Például:
 - Vevők átlagos forgási ideje= $\text{vevők} / 1 \text{ napi várható befolyás}$
 - ahol 1 napi befolyás = adott időszakban befolyt összes követelés/időszak napjainak száma
 - Késztermék átlagos forgási ideje= $\text{késztermék} / 1 \text{ napi várható értékesítés}$
 - ahol 1 napi értékesítés = adott időszaki összes értékesítés/időszak napjainak száma
 - Anyagok átlagos forgási ideje= $\text{anyag} / 1 \text{ napi várható felhasználás}$
 - ahol 1 napi felhasználás =

- Likviditási futamidő (mobilitás): adott eszközfajta adott állománya mennyi idő alatt válik pénzzé (átfutva az újratermelési folyamat minden szakaszát).
→ halmozott forgási idők
 - Például: késztermék futamideje = vevők forgási idő + késztermék forgási idő
- Esedékességi idő: adott kötelezettség adott állományát mikor (hány nap múlva) kell kifizetni
 - tételesen ismert, vagy
 - Számítható átlagos idő
 - Például: szállítók átlagos esedékességi ideje = szállítók/1 napi átlagos kiegyenlítés

Többszorosított statikus likviditási mérleg

- 1) Ki kell számítani az **egy napi forgalmat**, amely az eszközök és források előző időszaki átlagos 1 napi jellemzője:

$$\text{1 napi forgalom (forgási sebesség)} = \frac{\text{Előző időszaki mozgás (forgalom)}}{\text{Időszak napjainak száma}}$$

Az 1 napi forgalom értelmezése néhány kiemelt vagyonrészről:

- **vevőknél:** egy napi befolyás
- **készterméknél:** egy napi értékesítés utókalkulált önköltsége
- **befejezetlen termelésnél:** egy napi raktárravétel utókalkulált önköltsége
- **anyagoknál:** egy napi felhasználás tényleges beszerzési áron
- **árúknál:** egy napi értékesítés tényleges beszerzési áron
- **szállítóknál:** egy napi átutalás a szállítóknak.

- 2) Meg kell határozni a **forgási időt**, amely alatt azt az időtartamot értjük, amíg egy vagyonrész adott állománya átmegy az újratermelési folyamat adott szakaszán. Azt mutatja, hogy hány nap kell ahhoz, hogy az egyik vagyonrészből egy másik vagyonrész legyen:

$$\text{Forgási idő} = \frac{\text{Vagyonrész záró állománya}}{\text{1 napi forgalom}}$$

Többszintű statikus likviditási mérleg

- 3) Ki kell számítani az **eszközök likviditási idejét**. A likviditási idő egy vagyonrész pénzzé válásának időtartamát jelenti. Az adott eszköz állapotát közvetlenül megelőző eszköz likviditási idejéhez hozzáadjuk a saját szakasz forgási idejét.
- Vevők: likviditási idő (L) = forgási idő (F)
 - Késztermékek (L): Vevők (L) + Késztermék (F)
 - Befejezetlen termelés (L): Késztermék (L) + Befejezetlen termelés (F)
- 4) A **forrásoknál az esedékességi időt** kell meghatározni. Ez azt mutatja meg, hogy egy adott kötelezettség záró állománya átlagosan hány nap alatt kerül kifizetésre.
- 5) Meg kell határozni a **többszintű likviditási mérleg egyes fokozataiba kerülő értékeket**. Ez egy-egy vagyonrész esetében az 1 napi forgalom és a megfelelő likviditási fokozatban eltöltött napok számának szorzataként számítható ki.

Például egy 6 fokozatú statikus LM (lehetséges felépítése)

ESZKÖZÖK	FORRÁSOK
I. Likvid eszközök	I. Lejárt tartozások
II. 15 napon belül likvid eszközök	II. 15 napon belül esedékes tartozás
III. 30 napon belül likvid eszközök	III. 30 napon belül esedékes tartozás
IV. 60 napon belül likvid eszközök	IV. 60 napon belül esedékes tartozás
V. 120 napon belül likvid eszközök	V. 120 napon belül esedékes tartozás
VI. 120 napon túl likvid eszközök	VI. 120 napon túl esedékes tartozás

6 fokozatú statikus LM

- Például, ha a követelések átlagos forgási ideje 21 nap, akkor a(z előző dián lévő mérleg) II. és III. fokozatába kerül besorolásra
 - II. fokozatba $15 \cdot 1$ napi átlagos befolyás,
 - III. fokozatba $6 \cdot 1$ napi átlagos befolyás,
 - a készletek már csak a harmadikba kerülhetnek.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4. FEJEZET EREDMÉNYELEMZÉS

1. LECKE: JÖVEDELMEZŐSÉG- GAZDASÁGOSSÁG

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

EK áttekintő elemzése

- Bevételek, ráfordítások változása, megoszlása
- Belföldi és exportárbevétel
- Tevékenységenkénti tagolás (KM)
- Eredménykategóriák súlya, változása az AEE-n belül
- Szinkronitás
 - NÁB és a kapcsolódó ráfordítások (együtt)változása

EK áttekintő elemzése

- Egyéb bevétel/ráfordítás tartalma
 - Rendszeres vs. Nem rendszeres
 - Egyfázisú adók (jövedéki adó, neta stb.)
 - Érdemes levonni az árbevételből az elemzés során!
- Rendkívüli eredmény kezelése (2016-tól ugyan megszűnik, de az ilyen jellegű gazdasági események hatása megmarad)
 - Egyéb bevételek, ráfordítások „szűrése”
- Kiegészítő melléklet szerepe!
 - Részletező adatok megléte

ÉRTELMEZÉSEK

- Jövedelmezőség: a gazdálkodók működésének eredményességét fejezi ki (abszolút kategória)
 - Akkor jövedelmező, ha az eredmény > 0
- lényege: eredményelemzés
 - eredményre ható tényezők (bevételek, költségek)
 - eredményhányadok
 - eredmény hatása a működésre
- Gazdaságosság (hatékonyság, termelékenység): a gazdálkodók erőforrásainak hozamtermelő képességét fejezi ki (relatív kategória)
 - Akkor hatékony, ha (???)

JÖVEDELMEZŐSÉG (EREDMÉNYESSÉG)

Jövedelmezőségi mutatók

- Általános képlete:

$$\frac{\text{EREDMÉNYKATEGÓRIA}}{\text{VETÍTÉSI ALAP}}$$

- Eredménykategória
 - Eredménykimutatás részeredményei
 - Számított (rész)eredmények
- Vetítési alap
 - Eredménykimutatás kapcsolódó adata
 - Mérleg adatai

Eredménykategóriák: közvetlen adatok

- ÜTE
- (SZVE)
- AEE
- AE
- (MSZE)
- Fedezeti összeg (bruttó eredmény)

Eredménykategóriák: számított (közvetett) adatok

- Fedezeti összeg (bruttó eredmény)
- EBIT
 - Earning Before Interest and Tax
 - Adózás és kamatfizetés előtti eredmény
 - $\approx$ ÜTE
- EBITDA (EBIT+Amortizáció)
 - earnings before interest, taxes plus depreciation and amortization
 - Adózás, kamatfizetés és amortizáció előtti eredmény
 - Kiküszöböli a cégpolitika, számviteli politika hatásait
 - $\approx$ ÜTE+Amortizáció

Eredménykategóriák: számított (közvetett) adatok

- NOPLAT (NOPAT)
 - Net Operating Profit less Adjusted Taxes (Net Operating Profit after Tax)
 - Lehetséges számítási módok (pl.)
 - ÜTE – fizetendő adó
 - adózott eredmény + fizetett kamat
 - A fizetett kamat helyett a pénzügyi eredmény is alkalmazható
 - EBIT – fizetendő adó
 - Ezeknél szokás a rendkívüli eredmény hatását figyelmen kívül hagyni! (2016-tól???)

Miért EBIT? Miért nem A(E)E?

- Finanszírozási különbségek
 - Források szerkezete és az eredmény kapcsolata

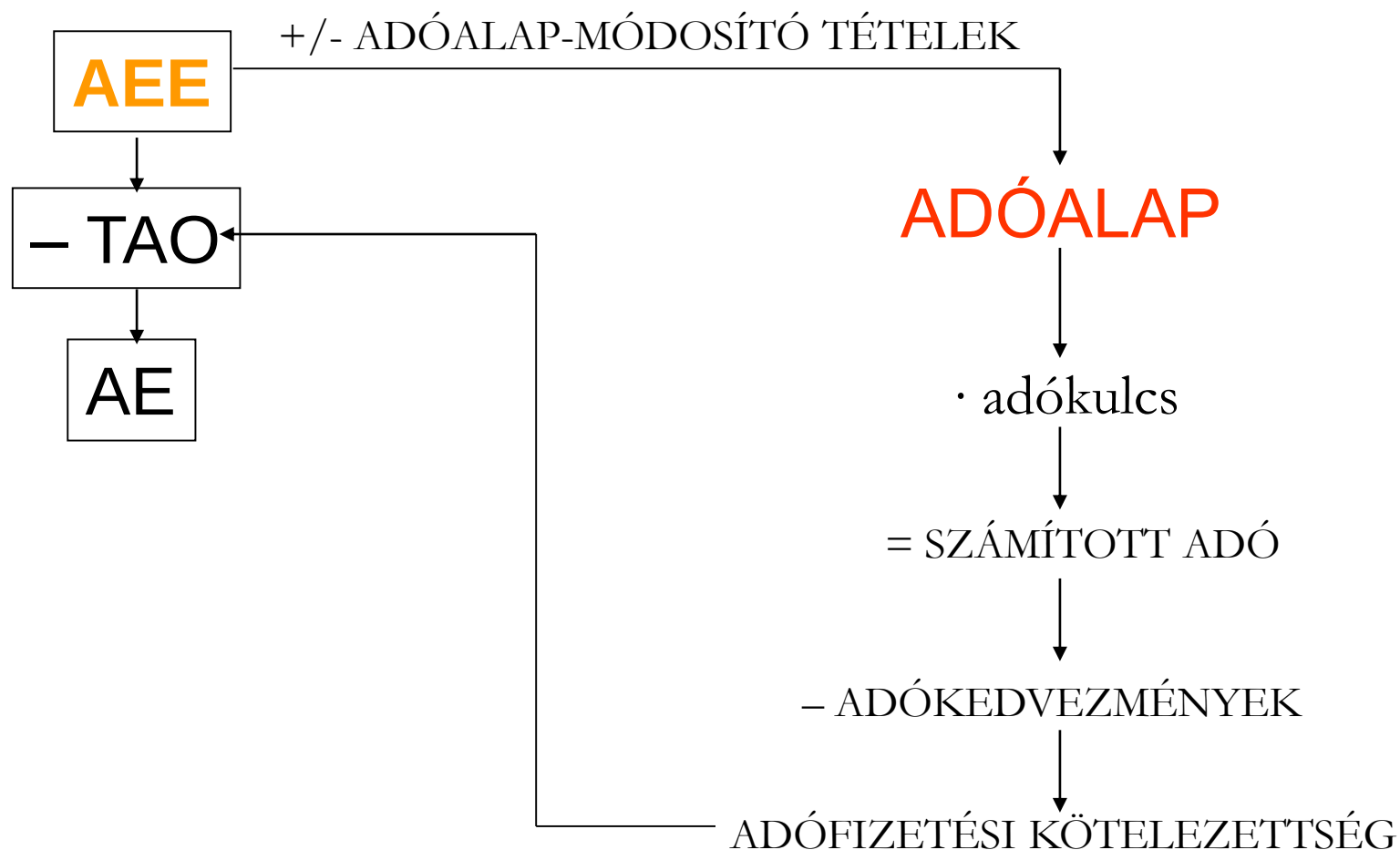
	Nincs kamatozó kötelezettség	Van kamatozó kötelezettség
AEE (kamat nélkül)	100	100
Kamat	0	20
AEE	100	80
TA	10	8
AE	90	72

Miért EBIT? Miért nem $A(E)E$?

- Jövedelemadózás hatása
 - Névleges adókulcs
 - Effektív adókulcs
- Számviteli eredmény és Adóalap eltérése
- Adóalap-korrekciók
 - Átmeneti (visszaforduló)
 - Végleges (vissza nem forduló)

AEE ÉS AE KAPCSOLATA

ADÓALAP-MÓDOSÍTÓ TÉTELEK RENDSZEREZÉSE

- Társasági adóról szóló törvény szabályozása
- Jövőbeli kihatásukat tekintve
 - Végleges (egyszeri) módosítások
 - Vissza nem forduló különbözetek
 - A társasági adó többlet vagy megtakarítás végleges
 - Átmeneti (folyamatos) módosítások
 - Visszaforduló különbözetek
 - A társasági adó többlet vagy megtakarítás idővel ellenkező előjelűvé válik

VISSZA NEM FORDULÓ KÜLÖNBÖZETEK

- (+) Számvitelben elszámolt, de adózásban el nem ismert ráfordítások
 - Tao tv-ben tételesen meghatározott tételek
- (-) Adózásban elismert ráfordítás, de számvitelben el nem számolható
 - Ösztönzés, támogatás jellegű [Például számvitelben egyszeresen elszámolt, de adózásnál többszörösen is figyelembe vehető ráfordítások (munkahely teremtés, K+F)]
 - Adomány
- (-) Számvitelben elszámolt, de adózás alá nem vont bevételek
 - kapott osztalék
- (+) Számvitelben el nem számolt, de adózásban figyelembe vett bevételek
 - Például transzferárok miatti korrekció

VISSZAFORDULÓ KÜLÖNBÖZETEK

- Számvitelben elszámolt és adózásban is érvényesített ráfordítások/bevételek, de nem ugyanabban az időszakban, tipikus esetei:
 - Értékcsökkenés
 - Számviteli écs (AA+)
 - Adótv. szerinti écs (AA-)
 - követelések értékvesztése (AA+), visszaírása (AA-)
 - céltartalék képzés (AA+), felhasználás (AA-)
- És a negatív adóalap továbbvitele (a későbbi évek pozitív adóalapjával szemben)

HALASZTOTT ADÓ

- MEGNYILVÁNULÁSA: az **adókötelezettség** (az adózási szabályok szerint meghatározott adókötelezettség) és az **adóráfordítás** (a számviteli eredmény szerint indokolt adókötelezettség) rövid távú eltérései hosszabb távon kiegyenlítődnek (visszafordulnak).
- Lényegében az adózás előtti eredmény és a (visszaforduló különbözetekkel korrigált) társasági adóalap különbségére jutó társasági adó

HALASZTOTT ADÓ

- FAJTÁI
 - *KÖVETELÉS*: a számviteli eredmény által (most) nem indokolt, de az adózási szabályok alapján (most) esedékes (többször) adófizetési kötelezettség a jövőben visszatérül
 - **TAO ALAP > AEE**
 - *TARTOZÁS*: a számviteli eredmény által (most) indokolt, de az adózási szabályok alapján (most) nem esedékes adómegtakarítás a későbbiek során válik adókötelezettséggé.
 - **TAO ALAP < AEE**

Honnan tudjuk, hogy melyik korrekció?

- KM előírás
 - „... meg kell adni ... azokat az összegeket, amelyek a társasági adó megállapításánál módosító tételt jelentenek; ha a tétel átmeneti jellegű, a jövőbeni hatást is be kell mutatni.”

Eredménykategóriák egyszerűsített számítása

- Nettó árbevétel
- - működési költségek (amortizáció nélkül)
- = EBITDA
- - Amortizáció
- = EBIT
- - Kamatfizetés (+/- Pénzügyi eredmény)
- = AEE
- - Adó
- = AE
- - *Osztalék*
- = *MSZE (2016-tól???)*

VETÍTÉSI ALAPOK

- Eredménykimutatásból
 - Nettó árbevétel
 - Nettó árbevétel kiegészítve a többi bevétellel
 - Bérköltség
- Mérlegből
 - Saját tőke
 - Jegyzett tőke
 - Befektetett (működő) tőke
 - Befektetett eszközök
 - Összes eszköz
 - Forgóeszközök
- Kiegészítő mellékletből
 - Létszám
- stb.

JELLEMZŐ JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK

- Eredményhányad: **(rész)eredmény/NÁB**
 - ÜTE/NÁB, AEE/NÁB,
 - ROS (Return on Sales) = $AE/NÁB$
- Globális fedezeti hányad
 - fedezeti összeg = $NÁB - \text{Értékesítés közvetlen költsége}$
 - Fedezeti hányad = $\text{Fedezeti összeg}/NÁB$

MEGTÉRÜLÉSI RÁTÁK

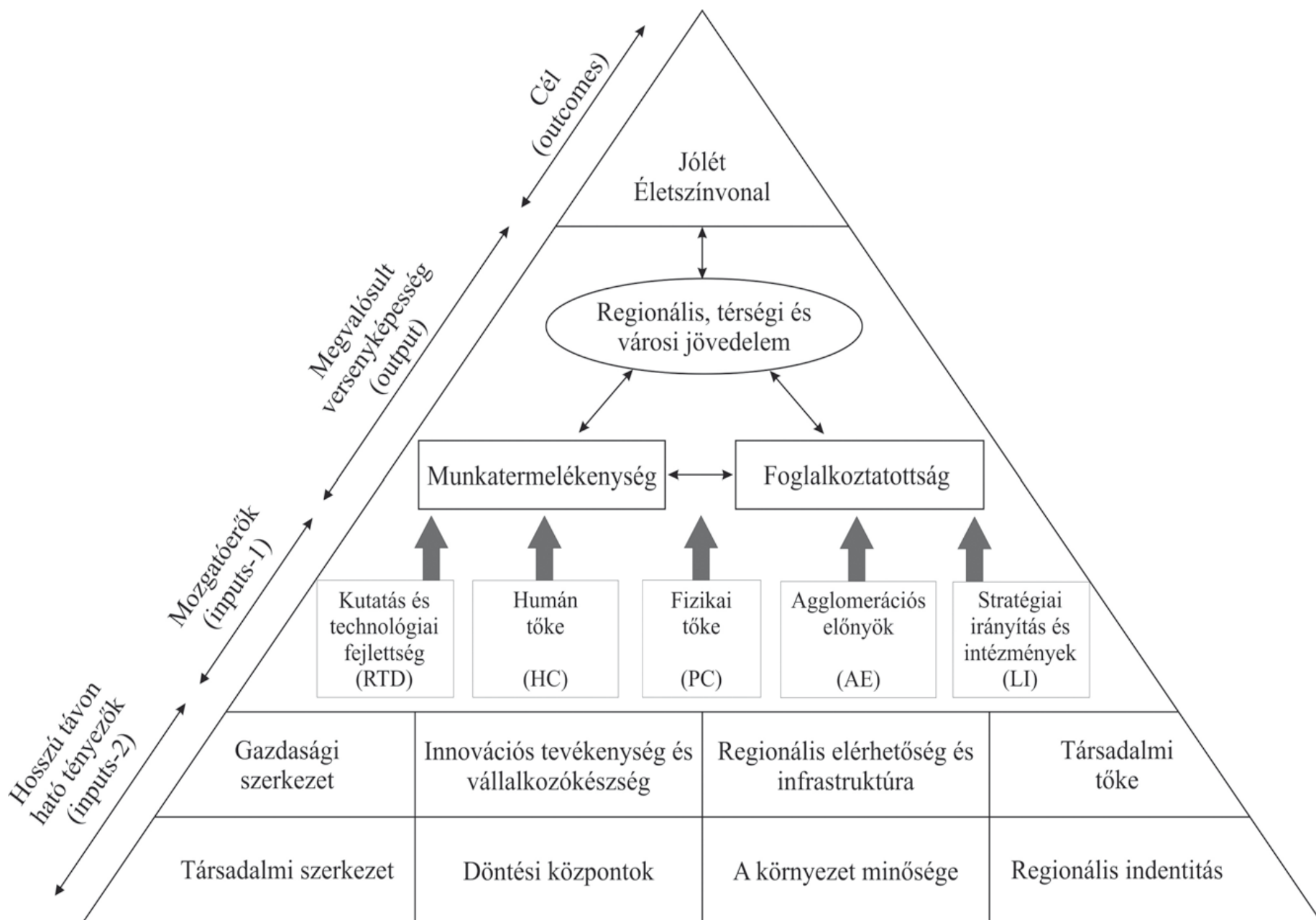
- tőkearányos adózott eredmény: **ROE** (Return on Equity) = AE/ST
 - Befektetés értékelés egyik alapvető mutatója
 - Alternatív befektetésekkel való összehasonlításra
- eszközarányos eredmény: **ROA** (Return on Assets) = $AEE \text{ (vagy } AE)/\text{Eszközök vagy Befektetett eszközök vagy működő tőke}$
- befektetett tőke hozama:
 - ROIC (Return of Invested Capital) = $NOPLAT/\text{Működő tőke}$

Nota Bene!

- Ne elégedjünk meg önmagában egy-egy számított mutatóval, hanem keressünk mögöttes tényezőket (mutatószámrendszerek, tényezőkre bontás)
- Adott mutató alakulására milyen mögöttes tartalmak, összefüggések hatnak

Mutatószámrendszerek alkalmazása

- Ok-okozati összefüggések feltárása
- Csúcsmutató kiválasztása
- Részmutatók kiválasztása, amelyek magyarázó változóként vehetők figyelembe
 - Matematikai összefüggések
 - Tartalmi-logikai összefüggések
- Két klasszikus
 - Du Pont rendszer (matematikai)
 - ZVEI rendszer (vegyes)
 - Ezekről szóló összefoglalást lásd külön olvasófüzetben

Például

- Válasszuk ki csúcsmutatónak a ROE mutatót!
- A részmutatókat olyan láncba fűzzük, amelyek szorzata éppen a ROE mutatót adja

Egy egyszerű példa a tényezőkre bontásra

- $ROE = ROA * \text{tőkemultiplikátor (LR)}$
 - $ROA = AE / \text{Eszközök}$
 - $LR \text{ (Leverage ratio)} = \text{Eszközök} / ST$
- No de, a ROA is tovább bontható
 - $ROS * \text{Eszközök forgási sebessége (Eszközarányos árbevétel, ATO, Asset turnover)}$
 - $AE / NÁB * NÁB / \text{Eszközök}$
- $ROE = ROS * ATO * LR$

Példa

	2017.	2018.
NÁB	700.000	630.000
AE	7.000	9.000
Saját tőke	72.000	75.000
Eszközök	230.000	180.000

Számítsuk ki a részmutatókat!

	2017.	2018.
ROS	$7000/700000=$ 0,01	0,1428
ATO	$700000/230000=$ 3,04348	3,5
LR	$230000/72000=$ 3,1944	2,4

Számítsuk ki a csúcsmutatót és a változását!

- ROE (2017): 9,72 %
- ROE (2018): 12 %
- $\Delta\text{ROE} = +2,28$

Írjuk fel a részmutatók hatásaiként a csúcsmutatót!

- $ROE(2017) = 0,01 * 3,04348 * 3,1944$
- $ROE(2018) = 0,01428 * 3,5 * 2,4$

Számítsuk ki az egyes részmutatók hatását!

	2017	AE/NÁB változás	NÁB/Eszköz változás	Eszköz/ST változás	2018
AE/NÁB	0,01	0,01428	0,01428	0,01428	0,01428
NÁB/Eszköz	3,04348	3,04348	3,5	3,5	3.5
Eszköz/ST	3,1944	3,1944	3,1944	2,4	2,4
ROE	0,0972	0,1388	0,1597	0,12	0,12
ROS hatása	+0,0416				
ATO hatása		+0,0209			
LR hatása			-0,0397		

$$(0,01428-0,01)*3,04348*3,1944$$

$$0,01428*(3,5-3,04348)*3,1944$$

$$0,01428*3,5-*(2,4-3,1944)$$

Bővítsük a részmutatókat!

- Az AE-t számos olyan tényező is befolyásolja, amit érdemes külön is kimutatni
 - Eredmény szerkezete: $\ddot{U}TE \pm PE (\pm RE)$
 - Jövedelemadózás: $AEE - TAO = AE$
- Mutassuk ki ezek hatását is!
 - Az előző változathoz képest tehát az AE helyébe az $\ddot{U}TE$ lép
 - A PE hatását az $AEE/\ddot{U}TE$ hányados fejezi ki
 - Jelöljük ezt (angol terminológia – kamatteher-ráta – alapján) IB-vel
 - A TAO hatását az AE/AEE hányados fejezi ki (adóteher-ráta)
 - Jelöljük ezt (angol terminológia alapján) TB-vel

A kibővített rendszer, tehát

$$\frac{AE}{ST} = \frac{\text{Eszközök}}{ST} \times \frac{NÁB}{\text{Eszközök}} \times \frac{ÜTE}{NÁB} \times \frac{AEE}{ÜTE} \times \frac{AE}{AEE}$$

$$ROE = LR * \underbrace{ATO * ROS}_{ROA} * IB * TB$$

Ügyeljünk tehát arra, hogy milyen eredménykategóriákkal számolunk a ROA esetében!

Ha AE-vel, akkor abban már benne van az IB és TB hatása is!

Vigyázzunk az értelmezésre!

- Ha a kamatteher-ráta (IB) csökken, az csökkentőleg hat a ROE-ra, mert a kamatteher nőtt (vagyis PE romlott)!
- Ha az adóteher-ráta nő, az növelőleg hat a ROE-ra, vagyis ez az adóteher csökkenését jelenti!
- És mindezek addig igazak, amíg valamely eredmény (ÜTE, AEE, AE) nem lesz negatív!
 - Nem is beszélve, ha az ST lesz negatív!

GAZDASÁGOSSÁGI (TERMELÉKENYSÉGI, HATÉKONYSÁGI) MUTATÓK

Értelmezési lehetőségek

- Rugalmasság
 - 1 %-os erőforrás változás hány %-os változást idéz elő a hozamban
 - 1 %-os hozamnövekedéshez hány %-os erőforrás változás szükséges
- Forgási sebesség
 - Számítható fordulatokban (árbevétel/erőforrás)
 - Napokban (időszak napjai/fordulatok)
- Hatékonyság, termelékenység
 - Erőforrás felhasználás: $\text{Hozam} / \text{Erőforrás}$ vagy
 - Erőforrás igényesség: $\text{Erőforrás} / \text{Hozam}$

Hozamfogalmak

- Árbevétel
- (vállalati) Termelési érték (csak ÖK EK-ból számítható közvetlenül)
 - Bruttó termelési érték (BTÉ) = árbevétel – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások +/- AST
 - Hozzáadott érték (HÉ) = BTÉ – Anyagjellegű költségek
 - Nettó termelési érték = HÉ – Értékcsökkenés

Lehetséges erőforrás kategóriák

- Erőforrások
 - Eszközcsoporthok
 - Eszközfajták
 - Készletek
 - Létszám
- Tőkeelemek
 - Saját tőke
- Termelési költség
- Bérköltség
- stb.

Kapcsolódó összefüggések

- Költségszint

- = $\sum$ termelési költség / bruttó termelési érték

- Költséghányadok

- = egyes költségnevek / bruttó termelési érték

- $\sum$ Költséghányadok = költségszint

Torzító hatások a jövedelmezőség és gazdaságosság elemzésénél

- számláló és nevező eltérő időintervalluma
 - Időponti adatok vs. Időszaki adatok
 - Megoldás
 - Átlagos értékek alkalmazása a mérleg kapcsán
 - Átlaglétszám, átlagkészlet stb. stb.
- számláló és nevező eltérő tartalma (pl. vevők és árbevétel)
- számláló és nevező közötti ok-okozati összefüggése
 - Korrelációs kapcsolat igazolása

Pl. vevők átlagos beszédési idő

Vevők/ 1 napi árbevétel

- Vevők időponti, árbevétel időszaki
- 1 nap? Munkanap? Naptári nap?
- Vevők áfa-s, árbevétel nettó
- Készpénzes értékesítések hatása

NÉHÁNY TOVÁBBI MUTATÓ

- adósságszolgálat fedezete
 - $(AE + \text{Écs. leírás} + \text{Kamat}) / \text{Törlesztőrészlet}$
 - Célszerű az osztalék hatásával számolni
- Kamatfedezet
 - $\text{EBIT} (+ \text{Amortizáció}) / \text{Kamat}$

KÜLÖNLEGES MUTATÓK

- osztalék-kifizetési ráta = $\text{Kifizetett osztalék} / \text{AE}$
- újrabefektetési ráta = $1 - \text{osztalék-kifizetési ráta}$
- részvények értékelése
 - piaci érték/könyv szerinti érték
 - P(rice)/E(arnings) mutató
 - BUX is publikálja
 - részvényárfolyam/1 részvényre jutó adózott nyereség (EPS)
 - EPS = Earnings per Share
 - Osztalékhozam
 - 1 részvényre jutó osztalék / részvényárfolyam
 - Ez utóbbiak azonban csak a nyilvános társágok esetében értelmezhetők
 - És túl is mutatnak a kurzusunk keretein!

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4. FEJEZET EREDMÉNYELEMZÉS

2. LECKE: ELTÉRÉS FELBONTÁS

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ELTÉRÉS FELBONTÁS

- Lényege (előfeltétele): vizsgált jelenséget a befolyásoló tényezők szorzatával lehet magyarázni
- Felhasználható:
 - Jövedelmezőség, hatékonyság
 - Fedezeti összeg
 - Költségek
 - Kapacitáskihasználás
 - Termelékenység stb. elemzésénél
- Ehhez azonban nem biztos, hogy elegendőek csupán a beszámoló adatai!

Módszerei

- *(egyebek mellett):*
 - Láncmódszer
 - Abszolút különbségek módszere
 - Relatív különbségek módszere
- *Legyen az elemzendő mutató: Y .*
- *A változás: $Y_1 - Y_0 = \Delta Y$*
- *Tegyük fel, hogy $Y = a \cdot b \cdot c$, tehát*
- *$\Delta Y = (a_1 \cdot b_1 \cdot c_1) - (a_0 \cdot b_0 \cdot c_0)$*

LÁNCMÓDSZER

- A befolyásoló tényezők közül minden lépésben csak egy tényezőt változtatunk meg, de amit egyszer már megváltoztattunk, azt a későbbiekben már a megváltoztatott értéken vesszük figyelembe.
- *'a' tényező hatása* $= Y_1^{\Delta a} = a_1 \cdot b_0 \cdot c_0$
- *'b' tényező hatása* $= Y_1^{\Delta b} = a_1 \cdot b_1 \cdot c_0$
- *'c' tényező hatása* $= Y_1^{\Delta c} = a_1 \cdot b_1 \cdot c_1$

ABSZOLÚT KÜLÖNBÖZETEK MÓDSZERE

- *'a' tényező hatása* $= (a_1 - a_0) \cdot b_0 \cdot c_0$
- *'b' tényező hatása* $= a_1 \cdot (b_1 - b_0) \cdot c_0$
- *'c' tényező hatása* $= a_1 \cdot b_1 \cdot (c_1 - c_0)$

Vegyük észre, hogy ezek a láncmódszer egyes „láncszemeinek” a különbségei!

RELATÍV KÜLÖNBÖZETEK MÓDSZERE

- 'a' tényező százalékos hatása

$$\frac{a_1}{a_0} \cdot Y_0$$

- 'b' tényező százalékos hatása

$$\frac{a_1 b_1}{a_0 b_0} - \frac{a_1}{a_0} \cdot Y_0$$

- 'c' tényező százalékos hatása

$$\frac{a_1 b_1 c_1}{a_0 b_0 c_0} - \frac{a_1 b_1}{a_0 b_0} \cdot Y_0$$

PÉLDÁUL

A saját tőkearányos nyereség felbontható az eredményhányad és a saját tőke hatékonyság szorzatára. A saját tőke hatékonyságát pedig az eszközök forgási sebessége és a tőkemultiplikátor szorzataként írhatjuk le.

$$\frac{AE}{ST} = \frac{AE}{NÁB} \cdot \frac{NÁB}{ST}$$
$$\frac{NÁB}{ST} = \frac{NÁB}{Eszközök} \cdot \frac{Eszközök}{ST}$$

PÉLDA

	Bázis	Tárgy
AE	1.000	1.500
ST	5.000	6.000
NÁB	20.000	20.000
Eszközök	10.000	12.500

$$ROE_1 = 1500/6000 = 0,25$$

$$ROE_0 = 1000/5000 = 0,2$$

A mutató változása + 0,05 vagyis 125 %

Milyen tényezői voltak ennek?

	Bázis	Tárgy	Változás	Változás (%)
Eredményhányad	0,05	0,075	+ 0,025	150
Forgási sebesség	2	1,6	- 0,4	80
Eszközigényesség	2	2,083	+ 0,083	104,15
ROE	0,2	0,25	+0,05	125

Láncmódszer és abszolút különbségek

	Bázis	Eredményhányad hatása	Forgási sebesség hatása	Eszközigényesség hatása	Tárgy
AE/NÁB	0,05	0,075	0,075	0,075	0,075
NÁB/E	2	2	1,6	1,6	1,6
E/ST	2	2	2	2,083	2,083
ROE	0,2	0,3	0,24	0,25	0,25
	+0,1				
		-0,06			
			+0,01		
	+0,05				

Százalékos különbségek

- $1,5 \times 0,2 = +0,3$
- $[(1,5 \times 0,8) - 1,5] \times 0,2 = - 0,06$
- $[(1,5 \times 0,8 \times 1,0415) - (1,5 \times 0,8)] \times 0,2 = + 0,01$

Tehát $+30 - 6 + 1 = + 25 \%$

EREDMÉNYVÁLTOZÁS ELEMZÉSE

- Feladat: $AEE_1 - AEE_0$ különbség elemzése
- Megoldás: EK is ad egyfajta választ, de közvetlenül nem olvasható ki minden tényező hatása
- Probléma: a kétféle EK nem azonos tartalommal készül. A részletes elemzés a forgalmi szemléletűből kiindulva tehető meg.
- (forgalmi szemléletű) Eredményre ható tényezők:
 - Fedezeti összeg
 - árbevétel
 - árváltozás
 - volumenváltozás
 - tiszta volumenhatás
 - összetétel változás
 - értékesítés közvetlen költsége
 - értékesítés közvetett költsége
 - EB/ER egyenlege
 - Pénzügyi műveletek eredménye

Fedezeti összeg változására ható tényezők számszerűsítése (példa)

Megnevezés	Bázisidőszak	Tárgyidőszak	Változás
Árbevétel (Á)	700.000 $\Sigma q_0 p_0$	840.000 $\Sigma q_1 p_1$	+ 140.000 $\Sigma q_1 p_1 - \Sigma q_0 p_0$
Ért. közvetlen költsége (K)	440.000 $\Sigma q_0 \ddot{o}_0$	500.000 $\Sigma q_1 \ddot{o}_1$	+ 60.000 $\Sigma q_1 \ddot{o}_1 - \Sigma q_0 \ddot{o}_0$
Fedezeti összeg (F)	260.000 $\Sigma q_0 p_0 - \Sigma q_0 \ddot{o}_0$	340.000 $\Sigma q_1 p_1 - \Sigma q_1 \ddot{o}_1$	+ 80.000 $F_1 - F_0$
Fedezeti hányad (f)	37,1429 % f_0	40,4762 % f_1	

- Mi okozta a 80.000 Ft-os növekedést?
- mennyiségi változás
 - (tiszt) volumenhatás
 - összetétel hatás (a különböző egyedi fedezeti hányadú termékek megoszlásának változása)
- értékadatok változása
 - árhatás
 - önköltséghatás

Megnevezés	Bázisidőszak	Tárgyidőszak bázis szinten	Tárgyidőszak	Változás
Á	700.000 $\Sigma q_0 p_0$	862.000 $\Sigma q_1 p_0$	840.000 $\Sigma q_1 p_1$	+ 140.000 $\Sigma q_1 p_1 - \Sigma q_0 p_0$
<i>Hatások₁</i>	<i>Mennyiségi hatás</i> + 162.000			+ 162.000
<i>Hatások₂</i>		<i>Árhatás</i> - 22.000		- 22.000
K	440.000 $\Sigma q_0 \ddot{o}_0$	536.000 $\Sigma q_1 \ddot{o}_0$	500.000 $\Sigma q_1 \ddot{o}_1$	+ 60.000 $\Sigma q_1 \ddot{o}_1 - \Sigma q_0 \ddot{o}_0$
<i>Hatások₁</i>	<i>Mennyiségi hatás</i> + 96.000			+ 96.000
<i>Hatások₂</i>		<i>Önköltség hatás</i> - 36.000		- 36.000
F	260.000 $\Sigma q_0 p_0 - \Sigma q_0 \ddot{o}_0$	326.000 $\Sigma q_1 p_0 - \Sigma q_1 \ddot{o}_0$	340.000 $\Sigma q_1 p_1 - \Sigma q_1 \ddot{o}_1$	+ 80.000 $F_1 - F_0$
f	37,1429 % f_0	37,8190 % f_1^0	40,4762 % f_1	
<i>Σ Hatások₁</i>	<i>Mennyiségi hatás</i> + 66.000 +162.000-96.000			+ 66.000
<i>Σ Hatások₂</i>		<i>Értékh hatás</i> + 14.000 -22.000-(-36.000)		+ 14.000

- Mennyiségi hatás (66.000) felbontása a fedezeti összegre gyakorolt hatás szerint:
- Induljunk ki az alábbi összefüggésből:
 - $F_0 = \sum q_0 p_0 f_0$ és alkalmazzuk a láncmódszert
- tiszta volumenhatás = $\{\sum(\mathbf{q_1 - q_0}) p_0\} \cdot f_0 =$
 $(862.000 - 700.000) \cdot 0,371429 = 60.172$
 - Ami nem más, mint $F_0 \cdot (I_q^0 - 1)$
- összetételhatás = $(\mathbf{f_1^0 - f_0}) \cdot \sum q_1 p_0 =$
 $(0,378190 - 0,371429) \cdot 862.000 = 5.828$

Magyarázat

- f_1^0 azt a (fiktív) fedezeti hányadot jelenti, ami akkor alakult volna ki, ha a két időszak között csak a volumen változott volna, az árak és az önköltség nem

- Értékhatás (14.000) felbontása a fedezeti összegre gyakorolt hatás szerint:
- árváltozás hatása = $\sum q_1 p_1 - \sum q_1 p_0 = 840.000 - 862.000 = -22.000$
- önköltségváltozás hatása = $\sum q_1 \ddot{o}_0 - \sum q_1 \ddot{o}_1 = 536.000 - 500.000 = +36.000$
- Összefoglalva:
 - tiszta volumenhatás + 60.172
 - összetételhatás + 5.828
 - árhatás - 22.000
 - önköltséghatás + 36.000
 - együttesen + 80.000

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

5. FEJEZET

CASH FLOW-KIMUTATÁS

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

FOGALMA

- Olyan kimutatás, amely előre rögzített szerkezetben, adott időszakra vonatkozóan bemutatja a pénzáramlásra ható növelő és csökkentő tényezőket, tevékenységenként és együttesen.
- Választ ad arra, hogy
 - honnan (milyen tevékenységekből) származik a pénz,
 - mire került elköltésre a pénz,
 - hogyan kezeljük többletet (pénzeszköz növekményt), illetve hiányt (pénzeszközcsökkenést)

Mi a pénz CF szemszögéből

- Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek
 - Készpénz
 - Látra szóló betétek
 - Rövid távú, magas likviditású értékpapírok
 - Előre ismert összegű készpénzre válthatók
 - Értékváltozás kockázata elhanyagolható
 - Mennyi legyen a lejáratidő?
- Sztv szerint: a mérleg B/IV. Pénzeszközök főcsoportja
 - Pénztár, csekkek
 - Bankbetétek (látra szóló, 1 éven belül lekötött is)

Vigyázni a folyószámlahitellel! Ha van, akkor az hitelnövekedés és nem pénzeszközcsökkenés

CF SZÜKSÉGESSÉGE

- **mérlegből** csak a pénzeszközváltozás egyenlege olvasható ki (B/IV. csoport változása)
 - bár nyilvánvaló, hogy a pénzeszközök ΔV = összes többi eszköz és forrás ΔV
 - Változásmérleg (amely időszakra vonatkozik!) összeállításának elve (lásd tőkeforgalmi kimutatás)
 - Pénzeszközképződés:
 - Eszközcsökkenés vagy forrásnövekedés
 - Pénzeszköz felhasználás:
 - Eszköznövekedés vagy forráscsökkenés

PÉLDÁK

- Eszközcsökkenés pénzeszköz növekedés
 - Vevők fizetnek 1.000 egységet

változásmérleg	
Vevők	- 1.000
Pénzeszközök	+ 1.000

- Forrásnövekedés pénzeszköz növekedés
 - Hiteljóváírás 1.000 egységben

változásmérleg	
Pénzeszközök	+ 1.000
Hiteltartozás	+ 1.000

PÉLDÁK

- Pénzre semleges tételek hatása
 - 1.000 egység anyagot vásárolunk, fizetés később

változásmérleg			
Anyagok	+ 1.000	Szállítók	+1.000

- Formálisan mondhatjuk azt is, hogy az anyagvásárlás pénzeszközcsökkentő hatását a szállítói tartozás (időlegesen) semlegesítette

A pénzeszköz változása magyarázható az összes többi vagyonrész változásával

Változásmérleg (adott időszakra)

CF SZÜKSÉGESSÉGE

- **eredménykimutatásból** a (realizált) eredmény olvasható ki, amely nem egyezik meg az időszaki pénzeszközváltozással.
- Oka: teljesítés elvére épülő könyvvezetésből (realizált eredmény, óvatosság, elhatárolás stb. elv) következően a bevételek és ráfordítások elszámolása nem pénzforgalomhoz kötött

Pénzáramlás és eredményváltozás kapcsolata

- **tiszta pénzáramlás** (nincs eredményhatása): pl. hitelek, kölcsönök változása, jegyzett tőkeemelés
 - Finanszírozási műveletek
- **tiszta eredményváltozás** (nincs pénzáramlás hatása): pl. értékcsökkenés, visszaírás
- **pénzáramlás és eredményváltozás is**
 - pénzáramlás most, eredményváltozás most
 - pénzáramlás most, eredményváltozás később/korább
 - eredményváltozás most, pénzáramlás később/korább

Mit csinál a CF?

- A mérleg és az eredménykimutatás összekapcsolásával rávilágít az egyes pénzeszközváltozások irányára, egy adott vagyonelem változásának pénzeszközökre gyakorolt hatására.
- A CF szemlélethez a változásmérleg logikát alkalmazzuk
- A CF tehát nem mutatja meg teljes körűen a tényleges pénzáramlásokat, csak jelzi adott jelenség változásának pénzeszközökre gyakorolt (közvetett) hatását

Összeállítási módszerei

- Direkt (közvetlen) módszer
 - A ténylegesen megvalósult pénzmozgásokkal számol
- Indirekt (közvetett) módszer
 - Mérlegben: az egyes mérleg sorok változásának hatása a pénzeszközökre
 - Eredménykimutatásban: a pénzmozgást nem generáló bevételek és ráfordítások kiszűrése

DIREKT MÓDSZER

- pénzbevételek és pénzkiadások különbsége
- Előnye: Könnyen értelmezhető
- Hátránya: Meghatározása több területen is nehézségeket okoz
- Elsősorban a jövőbeni pénzáramok tervezésére alkalmasabb (lásd üzleti tervek!)

INDIREKT MÓDSZER

Eredmény

- + pénzkiadással nem járó ráfordítások (Például értékcsökkenés)
- pénzbevétel nem jelentő bevételek (Például visszaírás)
- pénzbevétellel később járó tárgyévi bevételek
 - Pl. tárgyévben keletkezett vevői követelések
- + bevételként korábban elszámolt tárgyévi pénzbevételek
 - Pl. előző évben keletkezett vevői követelés tárgyévi rendezése
- + pénzkiadással később járó tárgyévi ráfordítások
 - Pl. tárgyévben ki nem fizetett, de költségként elszámolt beszerzések
- ráfordításként korábban elszámolt tárgyévi pénzkiadások
 - Pl. előző évben költségként elszámolt beszerzések tárgyévi kifizetése
- + tiszta pénzbevételek (pl. hitelfelvétel)
- tiszta pénzkiadások (pl. jegyzett tőke kivonás)
- = pénzeszköz változása**

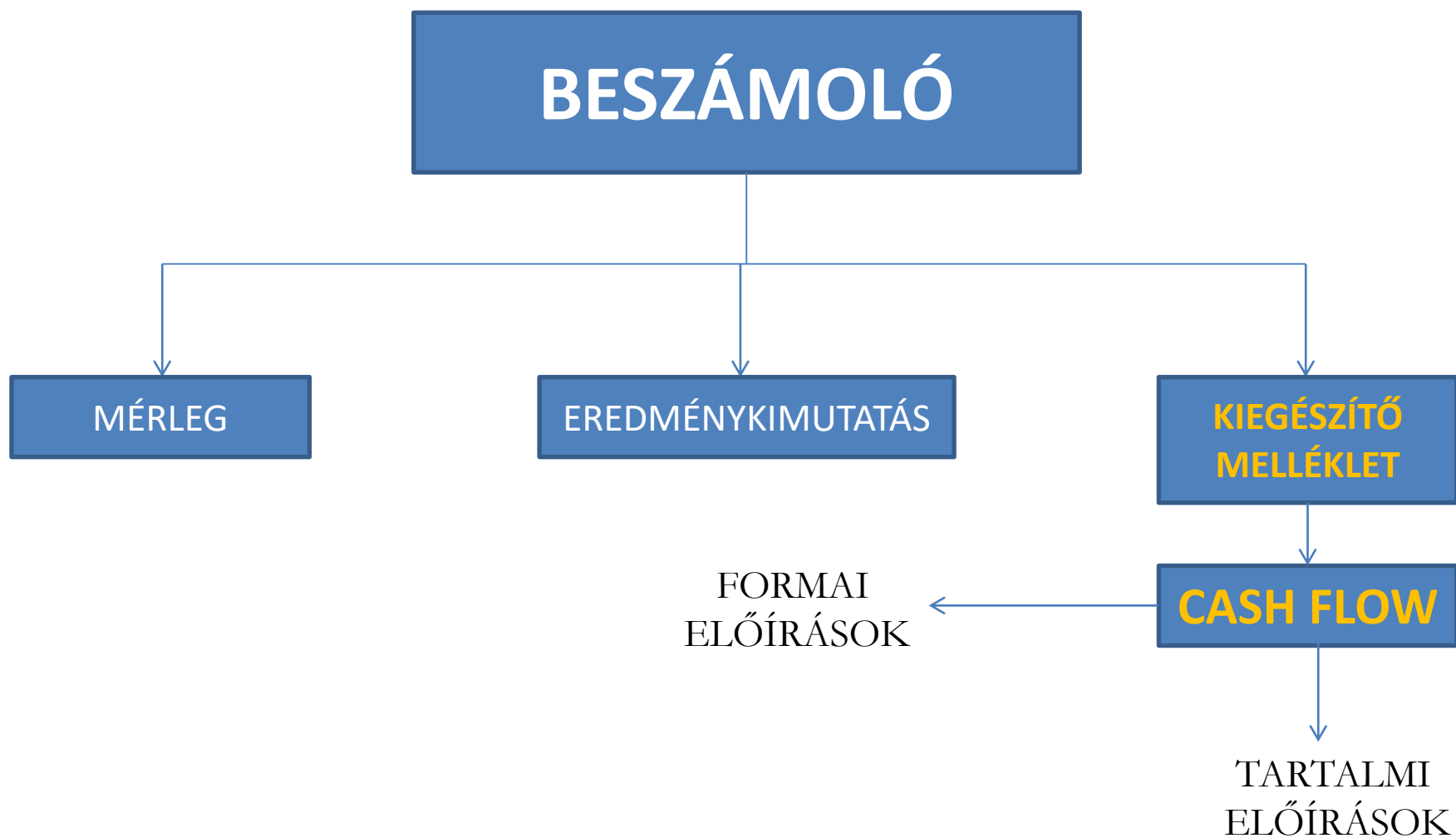
Megjegyzések

- Többféle módon is számítják és értelmezik
- A továbbiakban a számviteli adatokra épülő, múltbeli folyamatok pénzeszközre gyakorolt hatásait elemezzük
 - Rekonstruáljuk az üzleti év mozgásainak pénzeszközökre gyakorolt hatásait
- Nem foglalkozunk a jövőre vonatkozó (várható) pénzáramlások (pl. az üzleti tervezés keretében megvalósuló) számításával

Legegyszerűbb CF szemléletű mutató

- Bruttó cash flow = Eredmény + Amortizáció
- Lásd: EBITDA, kamatfedezet, adósságszolgálat fedezet

Sztv. szabályozás

Sztv. kapcsolódó előírásai

- KM része (nem önálló főrész)
- Éves beszámoló esetében kötelező
- Két értékoszlop
- 7. mellékletben
 - 3 kötelező főrész
 - Működési CF
 - Befektetési CF
 - Finanszírozási CF
 - A tételek változtathatók
 - Kitöltési útmutatót is tartalmaz

A CF tartalma

- **Működési CF (MCF)**

- szokásos üzletmenethez kapcsolódó pénzáramlások hatásai
 - üzemi-üzleti tevékenységgel kapcsolatos pénzáramok
 - (korrigált) forgótőke – pénzeszköz és finanszírozási kötelezettségek kivételével – változás hatásai
 - kapott kamatok, fizetett kamatok, társasági adó, fizetett osztalék
- indirekt módszerrel készül (kivéve fizetett osztalék)

A CF tartalma

- **Befektetési CF (BCF)**
 - Direkt módszerrel készül
 - befektetett eszközök értékesítéséből származó pénzbevételek
 - befektetett eszközök beszerzéséből származó pénzkidadások
 - Ideértve az adott kölcsönökkel, tartós bankbetétekkel összefüggő pénzáramlásokat is
 - kapott osztalék
 - DE! a kamatok az MCF része
 - Vegyük észre az osztalékok aszimmetrikus szerepeltetését!
 - Fizetett osztalék: MCF
 - Kapott osztalék: BCF

A CF tartalma

- **Finanszírozási CF (FCF)**
 - Direkt módszerrel készül
 - alapvetően a tiszta pénzáramlások
 - tulajdonosok befizetései, tőke kivonásai
 - hitelek, kölcsönök felvétele, törlesztése
 - Hosszú és rövidelejáratú is!
 - továbbá a végleges pénzáramlások (tőke- és **eredményágon**)

Sztv. szerinti általános levezetés

Adózás előtti eredmény

+/- Adózás előtti eredmény korrekciók

Korrigált adózás előtti eredmény

+/- pénzmozgással nem járó ráfordítások (bevételek)

+/- befektetett eszközök értékesítésének eredményhatása

+ korrigált nettó forgótőke csökkenése

+ forgóeszközök csökkenése

+ rövidlejáratú kötelezettségek növekedése

- korrigált nettó forgótőke növekedése

- forgóeszközök növekedése

- rövidlejáratú kötelezettségek csökkenése

- fizetett osztalék

Működési tevékenységből származó pénzáram

+ befektetésekből származó bevételek

- befektetések beszerzése

+/- Tartós kölcsönök mozgásai

+ Kapott osztalék

Befektetési tevékenységből származó pénzáram

+ finanszírozási források megszerzése

- finanszírozási források megszüntetése

Finanszírozási tevékenységből származó pénzáram

Van hatása
az
eredményre,
de nem az
MCF része!

A tételek megnevezése	Hatása a cash flow-ra	
	növelő	csökkentő
1a. Adózás előtti eredmény		
1b. Adózás előtti eredmény korrekciók		
1. Adózás előtti eredmény	nyereség	veszteség
2. Elszámolt amortizáció	+	
3. Elszámolt értékvesztés és visszairás	értékvesztés	visszairás
4. Céltartalék képzés és felhasználás különbözete	+	–
5. Bef. eszközök értékesítésének eredménye	veszteség	nyereség
6. Szállítói kötelezettség változása	növekedés	csökkenés
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	növekedés	csökkenés
8. Passzív időbeli elhatárolás vált(koz)ágált	növekedés	csökkenés
9. Vevőkövetelés változása	csökkenés	növekedés
10. Forgóeszk. változása (vevők és pénzeszköz nélkül)	csökkenés	növekedés
11. Aktív időbeli elhatárolás változása	csökkenés	növekedés
12. Fizetett adó (nyereség után)		–
13. Fizetett osztalék		–
I. Működési cash flow (1-13. sorok)		+/-

A tételek megnevezése	Hatása a cash flow-ra	
	növelő	csökkentő
14. Befektetett eszközök beszerzése		kifizetett összeg
15. Befektetett eszközök eladása	befolyt ellenérték	
16. Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése, beváltása	Befolyt összeg	
17. Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek		Kifizetett összeg
18. Kapott osztalék, részesedés	befolyt osztalék	
II. Befektetési cash flow (14-18. sorok)	+/-	

A tételek megnevezése	Hatása a cash flow-ra	
	növelő	csökkentő
19. Részvénykibocsátás, tőkebevonás bevétele	befizetett összeg	
20. Kötvény, hitelviszonyt megt. ép. kibocsátás	Befolyt összeg	
21. Hitel és kölcsön felvétele	Befolyt összeg	
22. Véglegesen kapott pénzeszköz	befolyt összeg	
23. Részvénybevonás, tőkekivonás		Kif. összeg
24. Kötvény és hitelviszonyt megt. ép. visszafizetése		Kif. összeg
25. Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése		Kif. összeg
26. Véglegesen átadott pénzeszköz		kifizetett összeg
III. Finanszírozási cash flow (19-26. sorok)	+/-	
IV. Pénzeszközök változása (I±II±III. sorok)	+/-	

Összeállításánál ügyelni kell a halmozódások, kétszeres számbavételek elkerülésére

- egy adott tétel a CF több részében is megjelenik (pl. adott tétel befolyásolja az eredményt, de nem az MCF része)
 - közvetlenül az adózás előtti eredményt korrigáljuk
 - külön nevesített sor a korrekcióra
- egy adott CF részben több sorban is érezteti hatását (pl. értékvesztés)
 - valamelyik helyen korrigálni kell

Működési CF tartalma

- pénzáramlást (soha) nem jelentő eredménymódosító tételek (2-4. tételek)
 - értékcsökkenési leírás (+)
 - Értékvesztés (+)/visszaírás(-)
 - Céltartalék-képzés (+) és felhasználás (-)

PÉLDA a pénzmozgással nem járó tételek CF-ben való kimutatására

- Tárgyévi értékcsökkenés 1000
 - AEE - 1.000
 - 2. tétel +1.000
 - MCF 0
- Tárgyévben elszámolt ÉV 2000, VÍ 3000
 - EB 3.000
 - ER 2.000
 - AEE +1.000
 - 3. tétel +2.000
 - 3.000 } - 1.000
 - MCF 0

MCF korrigálása másik CF részben való kimutatás miatt

- Nem önálló tételben: AEE korrigálása

- Példa: kapott osztalék 1.000

- **AEE** **1.000**
 - – kapott osztalék - 1.000
 - **= Korrigált AEE** **0**
 - **MCF** **0**
 - 16. Kapott osztalék 1.000
 - **BCF** **+ 1.000**
 - CF + 1.000

MCF korrigálása másik CF részben való kimutatás miatt

- Önálló tételben (5. tétel)
 - befektetett eszközök (IJ, TE, részesedések, értékpapírok) értékesítésének eredménye
 - nyereség esetén –
 - veszteség esetén +
 - Nemcsak értékesítés miatt, hanem minden olyan esetben, amikor befektetett eszközt eredménnyel szemben vezetünk ki

PÉLDA

- Értékesített tárgyi eszköz eladási ára 10.000,
könyv szerinti (nettó) értéke 7.000
- AEE 3.000
- 5. BE ért. eredm. - 3.000
- MCF 0

- pénzáramlás és eredményváltozás időbeli eltéréséből adódó korrekciók (6-11. tételek)
 - Gazdasági mérleg logika szerinti forgótőke változás hatása
 - forgóeszközök (kivéve pénzeszközök) állományváltozásainak,
 - rövidlejáratú kötelezettségek (kivéve hitelek, kölcsönök) állományváltozásainak,
 - időbeli elhatárolások állományváltozásainak kezelése
- Korrekciós tételek:
 - értékvesztések (mivel külön soron már rendeztük)
 - vevők, szállítók (befektetett eszközökhöz kapcsolódó) → BCF része
 - véglegesen átvett pénzeszközök (passzív időbeli elhatárolás) → FCF része

PÉLDA az időbeli eltérésből adódó korrekciókra

- Kiszámlázás 1000, vevők nem fizettek

• NÁB	1000
– AEE	+1.000
– Vevők ÁV	- 1.000
– MCF	0

- Vegyük bele az áfa-t is

• NÁB	1000
– AEE	+1.000
– Vevők ÁV	- 1.250
– Egyéb röv.köt.ÁV	+ 250
– MCF	0

- 1000 értékben anyagot vettünk, az anyagot felhasználtuk, a szállítót nem fizettük ki
 - AEE - 1.000
 - Szállítók ÁV +1.000
 - MCF 0
- 1000 értékben anyagot vettünk, az anyagot nem használtuk fel, a szállítót kifizettük
 - AEE 0
 - Anyagok ÁV - 1.000
 - MCF - 1.000

- 1000 értékben anyagot vettünk, az anyagot felhasználtuk, a szállítót kifizettük.
 - AEE - 1.000
 - MCF - 1.000
- Elszámolt bérköltség 1000, fordulónapi bértartozás 200
 - AEE - 1.000
 - Egyéb röv.köt.ÁV + 200
 - MCF - 800

PÉLDA a korrekciós tételekre

- Kiszámlázás 5000, vevők átutalásai 3000, elszámolt értékvesztés 600, tehát mérlegérték 1.400

	Korrekció nélkül	Korrekcióval
– AEE	+4.400	+4.400
– ÉV	+ 600	+ 600
– Vevők ÁV	- 1.400	- 2.000
– MCF	+3.600(?)	+3.000(!)

Mintha nem is számoltunk volna el ÉV-t

- társasági adó (12. tétel)
 - fizetendő összegben vagy
 - fizetett összegben

Ha TAO-t a fizetendő összegben szerepeltetjük (indirekt hatás)

- TAO 200, befizetett előleg 150
- CF hatás bemutatása
 - Egyéb rövid. köt. vált. + 50
 - Fizetendő TAO - 200
 - MCF - 150

Ha TAO-t a fizetett összegben szerepeltetjük (direkt hatás)

- TAO 200, befizetett előleg 150
- CF hatás bemutatása
 - Egyéb rövid. köt. vált. 0 [(50-50)-0]
 - Fizetett TAO - 150
 - MCF - 150
- Nem javaslom!
- Figyelni kell az ERLK ÁV számításra
- Torzítja az MCF indirekt logikáját

Fizetett osztalék (13. sor)

- 2015-ig érvényes szabály
 - Fordulónapon kötelezettség
 - Következő évben kifizetés
 - Fizetendő összeg jelenik meg, amelyet (mivel nincs kifizetve) semlegesít az ERLK állományváltozása
- 2016-tól érvényes szabály
 - A kifizetés évében lesz kötelezettség
 - Elvileg a fordulónapon nem is lehet osztaléktartozás (?)
 - Az adott évben kifizetett összeg jelenik meg
 - Hol lehetne még megjeleníteni?

Osztalék a CF-ben (2015-ig, bruttó)

Vonatkozási időszak	
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	+ 1.000
13. Fizetett, fizetendő osztalék	- 1.000
I. Működési cash flow	0

Jóváhagyás, kifizetés időszaka	
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	- 1.000
13. Fizetett, fizetendő osztalék	0
I. Működési cash flow	-1.000

Osztalék a CF-ben (2015-ig, nettó)

Vonatkozási időszak	
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	0
13. Fizetett , fizetendő osztalék	0
I. Működési cash flow	0

Jóváhagyás, kifizetés időszaka	
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	0
13. Fizetett , fizetendő osztalék	-1.000
I. Működési cash flow	-1.000

Osztalék a CF-ben (2016-tól, nettó=bruttó)

Vonatkozási időszak	
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	0
13. Fizetett , fizetendő -osztalék	0
I. Működési cash flow	0

Jóváhagyás, kifizetés időszaka	
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	0
13. Fizetett , fizetendő osztalék	-1.000
I. Működési cash flow	-1.000

És ha nem fizetik ki a jóváhagyás évében?

- A jóváhagyott osztalék a fordulónapon kötelezettségként „beragad”
- A CF-ben ezt a kötelezettséget a számításnál figyelmen kívül kell hagyni

Befektetési CF tartalma

- A beszerezett befektetett eszközök tárgydíőszakban pénzügyileg rendezett értéke (nem tartalmazhatja az apportként vagy a térítés nélkül átvett eszközöket)
- Az értékesített befektetett eszközök tárgydíőszakban pénzügyileg rendezett eladási ára
- előző tételek kapcsán fennálló vevő-szállító állomány korrekciós tétel az MCF-ben (figyelman kívül kell hagyni!)
- kapott osztalék pénzügyileg rendezett összege (korrekció az MCF-ben)

PÉLDA a tárgyi eszköz eladás CF-ben szerepeltetésére

- TE nettó értéke 1000, eladás 1600, vevő fizetett
 - AEE + 600
 - 5. tétel – 600
 - MCF 0
 - Bef. eszk. eladása + 1.600
 - BCF + 1.600
 - CF + 1.600

- TE nettó értéke 1000, eladás 1600, vevő nem fizetett

	Korrekció nélkül	Korrekcióval
– AEE	+ 600	+ 600
– 5. tétel	- 600	- 600
– Vevők ÁV	- 1.600	0
	$\xrightarrow{- 1.600}$	
– MCF	- 1.600	0
– BCF	0	0
– CF	- 1.600(?)	0(!)

Társasági adó, osztalék és CF

- 2018. évi AEE 60.000
- 2018-ban kapott osztalék 10.000
- 2018-ban kifizetett 2017. évi osztalék 30.000
- 2018-ban befizetett társasági adó előleg 4.000
- Állítsuk össze a CF érdekelt részeit!
- Társasági adó legyen 10%

Eredményfelosztás

- AEE 60.000
- AA- 10.000
- AA 50.000
- TAO 5.000
- AE 55.000

CF

• AEE	60.000
• Korrekció	
– kapott osztalék miatt	-10.000
• Korrigált AEE	50.000
• ERLK változása	+1.000
• Fizetendő tao	5.000
• Fizetett osztalék	30.000
• MCF	+16.000
• Kapott osztalék	10.000
• BCF	+10.000
• CF	+26.000

Finanszírozási CF tartalma

- Tulajdonosokkal kapcsolatos
 - jegyzett tőkeváltozások (tőkeemelés – de nem apport!, tőkekivonás)
 - Kapott pótbefizetés
 - Vigyázzunk! Az osztalékfizetés az MCF része, itt már nem lehet figyelembe venni
- Hitelezőkkel kapcsolatos
 - hitelek, kölcsönök mozgása (felvétel, törlesztés)
 - hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátása, visszafizetése
 - tartósan adott kölcsönök mozgása
- véglegesen kapott és átadott pénzeszközök (korrekció a működési CF-ben, ha eredményágon számoltuk el)

PÉLDA az eredményágon elszámolt támogatás CF-ben való kimutatására

- Működési támogatás 1000, kifizetés a tárgyében

	Korrektció nélkül	Korrektcióval
– AEE	+ 1.000	+1.000
– Kapott osztalék		-1.000
– Korrigált AEE		0
– MCF	+ 1.000	0
– Végl. átv. pénz	+ 1.000	+ 1.000
– FCF	+ 2.000(?)	+ 1.000(!)

PÉLDA az eredményágon elszámolt támogatás CF-ben való kimutatására

- Fejlesztési támogatás folyósítás évében: kapott támogatás 1000, tárgyévben költséggel ellentételezett 150

	Korrektció nélkül	Korrektcióval
AEE	+ 150	+150
- Kapott támogatás		-150
Korrigált AEE		0
PIE változása	+ 850	0
MCF	+ 1.000	0
Végl. átv. pénz	+ 1.000	+ 1.000
FCF	+ 2.000(?)	+ 1.000(!)

- A folyósítást követő években: költséggel ellentételezett 300
 - AEE + 300
 - PIE vált. - 300
 - MCF 0
 - FCF 0
 - CF 0
- Korrekcióra csak a folyósítás évében van szükség!

CF kimutatás értelmezése

- Rész CF-ek előjelei mire utal(hat)nak?
 - Mi (lehet) az elvárt?
- Melyik a jó/jobbb?
- Adósságfedezeti mutatók számítása

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Pályázat címe: Duális és kooperatív
képzések és azokat támogató
szolgáltatások fejlesztése a Szegedi
Tudományegyetemen
Pályázati azonosító:
EFOP-3.5.1-16-2017-00004

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE